J.M.J.

IN NOMINE SSmæ. TRINITATIS

SPECVLVM PARVVM RELIGIOSORVM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui methodo perueniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem Ordinis.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordinis.

De studio Meditationis. *Ex P. M. F.* NICOLAO *Moscicensi Polono eiusdem Ord.*

De formandis Nouitiorum moribus (vbi & alia) *Ex P. Ioanne Nys Antuerpiensi eiusdem Ordinis.*

Labore F. FERDINANDI OHM, alias IANVSZOWSKI, eiusdem Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Cac: Typis Schedelianis, *Anno Dñi*, 1689.

FACVLTAS
reimprimendi.

COmmittimus A. R. P. M. F. Ferdinando Ianuszowski, secundo huius Capituli nostri Diffinitori quatenus pro maiori Patrum ac Fratrum præsertim juvenum utilitate & commodo, reimprimi faciat Librum, ferè iam extinctum & propterea difficiliter acquisibilem, cui Titulus.

Speculum Religiosorum.

Ex actis Capituli Provincialis Provinciæ Poloniæ Ordinis Prædicatorum, in Conventu Płocensi S. DOMINICI, die 19. Aprilis. Anno restitutæ hominibus salutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI CANTIO.

REGNI POLONIÆ PATRONO.

in
Celeberrima
Vniversitate Cracoviensi
Sacræ Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.

Fr. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ.
in signum profundissimæ reverentiæ
offert.

CHristianorum obseruantiæ conuenit, DEI Amicos, æternâ beatitudine summo Bono vnitos. profundissimâ veneratione colere. si sic Te Beatissime Doctor, & Illustrissimum Vni-

versitatis Cracouiensis decus, eâdem reuerentiâ veneror, dum hoc Speculi Religiosorum *Opusculum ex varijs Ordinis N. Auctoribus collectum, tuo Nomini consecrandum duco, vt sub tua tutela consistens, perfectos Religiosorum faciat repræsentare mores. Nec aberro hæc enim debiti ordinis exigentia,* Sanctis Sancta consecranda. *Et licèt priora opuscula Prælatis Ecclesiæ consecrauerim, vt reimpressionem Theologiæ Moralis P. M. Nicolai Moscicensis Illustrissimo Antistiti Cracouiensi, item proprij laboris aliam Theologiam Moralem Reuerendissimo Antonio Krzesimowski Abbati Kopriunicensi, hoc Opusculum, vtpote excellentius (excellentiorem enim viam ad perfecti-*

onem

nem Christianam ostendit, dum non
lùm præceptorum, sed & consilio-
um Evangelicorum obseruantiam
ocet) Sancto est conseruandum. Et
eré Sanctus es, Beatissime Doctor-
n quo ardentissima in Deum & pro-
cimum charitas, heroicis actibus
(vt est propriarum vestium infa-
vorem pauperis spoliatio) notifica-
ta. verè Sanctus es, in quo Passio-
nis Dominicæ, & dolorum sanctissi-
mæ Virginis Matris, ferventissima
meditatio, obquam meruisti mira-
culosâ allocutione recreari, in quo
profundissima humilitas, non enim
Doctoralibus honoribus, subtilita-
te intellectûs, scientificâ rerum no-
titiâ inflabaris. vnde desiderans sa-
turari contemptu, onerosas suscepi-
sti peregrinationes, ad sepulchrum

Domini ſemel, ad limina Apoſtolorum quater. Verè Sanctus es, in quo inaudita vitæ ſinceritas, non reperta à Latronibus, vltro elargiendo. Mortificationes, ut aſperitas ieiunij. Eccleſiarũ, tempore brumali, nudis pedibus, viſitatio. Pro lecto, nuda humus aſſumpto, in S. Theologia Doctoratu, à carnibus abſtinentia. invicta patientia, domeſticas perſecutiones, maledictiones, tolerando. indefeſſa Paſtoralis cura animarum, exemplari vitâ, lucrum. mirum in dæmones imperium. dum in forma hirundinis, circumuolantem infernalem beſtiam, captam, interram proſtrâſti. Loquantur alia, infirmi, varijs languoribus oppreſſi curati, obſeſſi liberati, mortui, reſuſcitati. Quæ omnia exprimunt ſingulare

gulare

gulare Dei seruitium, & hominem sanctum.

Liceat præfato titulo (Sanctis Sancta consecranda) *addere grati animi obligationem, fundatam in affectu Doctissimorum Almæ Academiæ Professorum quibus ordinaria & communis cura in defendendis veridicis Doctoris Angelici dogmatibus. Præstant id Doctissimi in Sacra Theologia Magistri & Professores, Adamus Opatouius, & Simon Stanislaus Makowski Primus, vniuersam ferè Sancti Thomæ summam, secundus, primam eiusdem S. Doctoris, partem, clarissimis illustrant commentarijs. Adde, secundi, amplissimum totius Philosophiæ cursum, menti Doctoris Angelici accomodatum. Nec prætereun-*

dum dictam grati animi obligationem, annuatim radicari, dum ad declarandum indissolubilem, inter Almam Academiam & Ordinem Prædicatorum nexum, item ad exprimendam singularem, in doctrinam D. Thomæ reuerentiam, recurrente Festiuitate, Orator Academicus Sanctum Doctorem solemni celebrat panegyri. His ergo titulis, tum in te immediatè Beatissime Doctor, tū in alio fundatis, tibi Religiosorū Speculum, & me totum consecrò. Fac ut tuâ apud Divinam Maiestatem intercessione, per illud, perfecti, perficiantur adhuc non satisfacientes obligationi tendendi ad perfectionē, (de quorū ego numero) corrigātur. Cracoviæ in Conu: SS. Trin: Ord: Præd. 10. Martij 1689.

Sic

Sic & Te
Beatissime Doctor.
Et in Te
Celeberrimam
Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.
Fr. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

Ad beneuolũ, tum huius, tum 1689. impressi Opusculi, Lectorem.

POst reimpressam P. Magistri F. NICOLAI Moscicensis, & aliam, proprio labore, luci porrectam, Theologiam Moralem, *Speculum Religiosorum*, à P. IOANNE Nys, ex SS. Ordinis N. collectum Authoribus, â P. EVSTACHIO Mayer auctum, cui ex P. Magistro F. NICOLAO Moscicensi, de studio Meditationis, Opusculum, licentiâ.Su-

periorum inſerui, tibi benevole Le-
ctor, propono. Habes, in quo tu-
os contempleris mores, quos ſi dif-
formes conſpicis, corrige, ut con-
formeris, ne retro aſpiciens, regno
cælorum ineptus iudiceris.

Si in aliquo non quieſcis, hono-
rando Sanctos & Doctos, ex qui-
bus hæc deſumpta, in bonum in-
terpretare ſenſum. Quod & im-
preſſæ 1687. proprij laboris præ-
ſta Theologiæ. videbis L. 1. d. quin-
tadecimâ in fine concluſionis no-
næ. quandam perplexitatem. Sed
reſpice initium cõcluſionis, vbi de
grávi neceſſitate ſermo quam non
facit diſpoſitio rerum neceſſariarũ
ad actum, de quo ibi. Item L. ſe-
cundo. d. ſeptuageſimâ ſecundâ.
Concluſione decima, videtur cui-
dam determinationi S. Congrega-
tionis contradici. ſed contradictio
non eſt, ſi *ly eandem* accipias gene-
ricè, non ſpecificè. Nec per ea-

dem

dem, ſed per diverſa intendas lucrari indulgẽtiam plenariam, qualiter intelligenda cõclusio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahe, obſcuritas enim compendijs affinis, adæquatã non patitur explicationẽ vale, & dictis laboribus, pro bono animarũ, pretioſiſſimo Christi Domini Sãguine redemptarũ, utere.

Sic
Errata Corrige.

Fol.	26.	cicumerem	cucumerem.
Fol.	46.	ſi terra	ſit terra.
Fol.	47.	quic,	quis.
Fol.	48.	induſiſſe,	indulſiſſe.
Fol.	60.	Carthaſonæ,	Carcaſſonæ.
Fol.	69.	nos vitijs,	non vitijs.
Fol.	73.	ſalatim,	ſolatium.
Fol.	103.		Dominus.
Fol.	104.		cognomento.
Fol.	108,	Quincunq;	Quicunq;.
Fol.	135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

Fol. 143.	ad delicias,	delicias.
Fol. 148	propter obedientiæ,	propter humilitatem obedientiæ.
Fol. 151.	confert,	eum fert.
Fol. 151.	adinventum.	adinvento,
Fol. 152.	prigritia,	pigritia.
Fol. 156.	apperer,	appareat.
Fol. 164.	optanda,	optandæ.
Fol. 191.	truncarentur,	truncaretur.
Fol. 200.	divina,	diutina.
Fol. 201.	delicatarum,	delicatorum.
Fol. 210.	proprius,	propiùs.
Fol. 211.	quam iugi,	quam in iugi.
Fol. 216.	impediat,	impediant.
Fol. 221.	dixit,	dixi.
Fol. 224.	poteſt,	potes.
Fol. 230	rigidiniſſimus,	rigidiſſimus.
Fol. 243.	flexio,	flexo.
Fol. 245.	ut prius petam veniam,	L. cõverſatio humana confirmat ut prius petam veniam.
Fol. 256.	aliquando	ſi aliquando.
Fol. 257.	Novitijs,	Novitij.
Fol. 337.	ontinuos,	L. continuos.
Fol. 364.	clauſtris,	de clauſtris.

EPIS-

Exordiamur à Doctrina Sanctissimi Patris N. DOMINICI.

EPISTOLA

Sanctiss: P. Nostri DOMINICI, AD FRATRES POLONOS.

Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuersis Prioribus, & Conuentibus Ordinis Prædicatorum per Prouinciam Poloniæ constitutis.

Fr. DOMINICVS *Seruus humilis in consolatione S.* SPIRITVS *gaudium & salutem.*

QUotidiana, de omnium Vestrũ profectu, & salute soliciti & annua vos exhortatione admonere consueti, ecce iterum celebrato Capitulo Generali, quasi annuum nostræ seruitutis tributum, Vestræ charitati rependimus, charitatis debitum in hoc exolventes, quod quantò magis soluimus, plus debemus. Itaq; Fratres mei desidera-

tissimi

tiſſimi ac dilectiſſimi, gaudium & lætitia cordis mei, per Dei miſericordiam obſecramus, ac per charitatem Sancti Spiritus conteſtamur, vt inter mundanas varietates, & fluctus feri maris, in quibus reproborum confuſiones, vt cernitis deprimuntur, vos qui ad Vitam Religionis Dei aſpirante gratiâ cõfugiſtis, confugiſtis ad portum cœleſtis Patriæ, inde continuis deſiderijs, & indefeſſis laboribus contendatis. Intumeſcentes adverſiratum procellas & tentationum varias tẽpeſtates magna fide calcantes, & ad Chriſtum poteſtati Maris dominantem, & motum fluctuum eius mitigantem confidenter & alacriter properantes feſtinate Chariſſimi ingredi in requiem qui alios feſtinare monetis. Eſtote vigilantes qui alios ad vigilantiam excitatis. Eſtote omni puritate & ſanctitatẽ conſpicui, qui fideles ad ſanctimo-

niam.

niam inuitatis. Calceati pedes in præparationem Evangelij fraterna charitate estote concordes, humilitatis & obedientiæ verò Dei Patris Filio Vos exhibete conformes, vt Angelicum Vestræ Professionis Officium condignis actibus honoretis, qui in salutis humanæ officium missi estis. Divinis aspectibus In omni loco reverenter assistite, & proximorum ædificationi fideliter ministrate, vt ignito prædicationis eloquio, & salutari in Confessionibus consilio abundare possitis, Scripturas divinitûs inspiratas, & legem Domini immaculatam convertentem animas, audiendo, meditando, scrutando lectemini, studio semper vtilium insistentes, & curiositatis dispendium evitantes. Et quoniam linguam vestram sacratissimis Eloquijs consecratam decet exhibere Orationem charitatis, non officium vanitatis. Sermo

mo Veſter ſemper ſit ſale conditus, vt det gratiam audientibus: & reſumpta cenſura ſilentijs, quæ tam minùs reverenter & patenter à quibusdam Veſtrum noſcitur eſſe proiecta, argentum Veſtrum & aurum conflate, verbis veſtris ſtateram juſtam facite, & frenos rectos imponite ori Veſtro. ſit Vobis Sermo viuus & efficax, omne vanum, & non planum reſpuens, & lingua placabilis lignum Vitæ, Verbum ſanctũ & inreprehenſibile, quod adverſàrius reuereatur, quo ædificentur proximi, & gloria Dei dilatetur. Ferueat in cordibus Veſtris animarum lucrandarum zelus, ardens & acutus, quem regat ratio, dirigat diſcretio, temperet conuerſatio manſueta. Et quoniam Vos in eminentiſſima ſpecula conſtitutos oculi multorum reſpiciunt, & à vobis magis exempla virtutum requirunt, quam ornamenta ſermonis;

monis; mittamus manus ad fortia, digitis mirrham probatissimam distillantes, vigorem in operibus, perseuerantiam in aduersitatibus exhibentes, vt per patientiam & consolationem scripturarum spe concepta cœlestium, secura mente conuiuium prægustemus in terris, quo nobis est in æternitatis abundantia perfruendum. Valete & vigeat Paternitas Vestra in Domino IESV Christo, meq; inutilem Servum Vestrum Sacris habete Vestris Orationibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri Ordinis Prædicatorum Pater Magister Thomas Maluenda ad Annum ſtũ. Sanctissimi Patris Nostri DOMINICI folio mihi 336. qui subdit ex Patre Magistro Bzovio. Antiquâ consuetudine Patrum Prouinciæ Poloniæ divina hæc Sanctissimi Patris Nostri Epistola aureis litteris exaranda in communi refecto-

rio

rio ſingulis ſeptimanis omnibꝰ Fratribus præſentibus à Lectore menſæ die Dominico prælegebatur; vt ad eam prælati, cæteriq; Fratres faciliꝰ ſe cōponerēt, quo ſæpius auribus eorundē inculcabatur cordiſq; tabulis inſculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HVMBERTI.

BEatus HVMBERTVS *de Romanis natione Burgundus, nobili genere procreatus, poſtquam Pariſijs ſtudijs operam dediſset, & liberales artes docuiſset, omnibus relictis, intrepide ad vexillum S.* DOMINICI *confugit, & ſtrenuè militauit. In Synodo generali trigeſima tertia com-*

muni

muni ſuffragio totius Ordinis V. Magiſter Generalis electus eſt anno 1254. *quo officio undecim annis val de laudabiliter & magno zelo functus eſt. Qui poſtea in alia Synodo generali anno* 1263 *raro humilitatis exemplo, ſummã hanc præfecturam depoſuit, magis eligens ſubeſſe quàm præeſſe. Eadem animi ſubmiſsione oblatam ſibi Patriarchatus Hieroſolymitani dignitatẽ à Nicolao III. Pontifice Maximo reſpuit. Vir fuit religione conſpicuus: imo omniũ Religioſorum ſimulacrũ Doctrina quoq; clariſsimus, quod opera teſtãtur: cõplura ſiquidẽ ſcripta edidit, tam Ordini noſtro utilia, quam cæteris religioſam vitam ducere cupientibus proficua. Scripſit enim ſuper Regulam Diui Auguſtini.*

Item

Item, De Eruditione Religiosorũ, De veris & falsis virtutibus, De Prædicatione Crucis. De officio Ecclesiæ, De Officijs Ordinis; & præsens opusculum De Tribus Votis Religionis: & multa alia fructuosa & salutaria. Vnde patet quanto zelo arserit, qui sic verbo & scripto omnes inflammare & excitare ad pietatem, Religionem & perfectionem studuit; & multo magis exemplo prælucere 52. annis quibus in Religione sanctissimè vixit. Qui anno 1276. in Domino obdormiuit, in cœnobio valentinato. Cuius corpus asseritur ab oculatis testibus adhuc integrum & incorruptum remanere. Sicuti & corpus B. Henrici Susonis Anno 1613. Vlmæ multorũ admiratione, planè incorruptũ post ducẽtos & 40. annos, repertum quoq; est.

INDEX

✠

INDEX.
CAPITVM
EXHORTATIONIS
ad tria Vota B.
HVMBERTI.

Quod

De cir-

INDEX.

EXHORTATIO
B. HVMBERTI
V. GENERALIS MAGISTRI.
Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS Essentialibus Religionis, aliisq; virtutibus eis annexis.

Quam scripsit ad singulas Provincias totius Ordinis.

PRÆFATIO AVCTORIS.

FILIIS gratiæ & cohæredibus gloriæ, fratribus charissimis de Ordine Prædicatorum universis, Frater Humbertus eiusdem Ordinis Magister & servus, vitam ducere DEO gratam, sibi fructuosam, Angelis iucundam, dæmonibus terribilem, hominibus exem-

xemplarem. Nulla sunt omnino reputanda, dilectissimi, quæ divinæ laudi non militant, vel honori. Inde est quod officii necessitate ac fraterna charitate compellimur, nunc scribendo, nunc monendo sæpiùs inculcare quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cùm pateat quod secundùm affectivam & intellectivam vires geminas sit animæ profectio bipartita, virtus videlicet & scientia, decet his nimirum virum ordinari Evangelicum, vt per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per secundùm luceat. Per primum potens sit in opere, per reliqvum
Actor: 1. in sermone; illius exemplo qui *cœpit facere & docere.* Deniqve præsentem epistolam dignam duximus charitati vestræ scribere quæ vos instruat & moneat ad regularis observantiæ disciplinam.

igitur

itur ab Obedientia, quæ una
t de ſubſtantialibus Religionis,
ſtrum principium inchoamus.
l laudem & gloriam illius; qui
t origo omnium bonorum &
is, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendátio Obedientiæ.

DIligenti ſtudio ſatagamus, fratres chariſſimi, virtutum xercitijs inſiſtere, quibus Chri- o conformemur, & ad perfecti is ſemitam informemur. Et is ambigat Obedientiam ta- m eſſe? Hanc enim Salvator ſter in tantum amplectitur, ut qve ad mortem factus Patri bediens, crucis ſupplicio con- mnetur. Per hanc multarum ntium Pater Abraham, terram am egreditur, & uſqve ad im- olationem filij quē habuit cha- ſſimum inclinatur. Per hanc

Exemplū obediētiæ Christus Dominus Abrahā. Philip: 2. Genes: 22 Iosue. Num: 13. Exod: 17. Sine obedientia religioſus non poteſt ſalvari.

Iosue terram promissionis inv
sit, & hostes gladio suo stravi
Monemus igitur & hortamur i
Domino, ut Obedientiæ bonu
eo servemus sollicitiùs, quant
sine illo regularibus non est salu
scientes certissimè, quòd accept
est multum apud omnipotenter
Obedientia, qua pro Christo nc
bilissimum quid in anima capti
vatur, libertas videlicet volunta
tis Quare dignum est & iustum
ut qvanto qvis arctiùs per obedi
entiam nunc stringitur, tant
postmodum gloriosiùs in cælesti
In Vitis PP bus elevetur. Hoc ipsum cert
nobis innuit exemplum illud qu
scribitur, quòd cùm fratri cuidan
quatuor ostensi fuissent ordine
bonorum, eum tamen qui serva
vit obedientiam, summum vidit

CAPVT II.

DETESTATIO
Inobedientiæ.

In

N contrarium autem valde de-
testabilis Inobedientiæ digno-
citur: quæ idololatriæ sceleri 1. Reg. 15
omparatur. Per hanc spirituale
urtum committitur, vel rapina.
Nam si occultè obedientiæ con-
rariamur, furtum est; si manifestè,
apina: quia in utroq; rem ali-
nam invito domino contrecta-
nus. Voluntatẽ enim quam Chri-
to reliqvimus, contra iustitiam
usurpamus. Non igitur immeri-
tò Pater noster Adam immortali-
tate spoliatur & innocentia, ac
de Paradisi amœnitate ejectus: in
hanc vallem miseriæ relegatur.
Per quæ apertè criminis huius e-
normitas declaratur.

Inobediẽtia quoddam furtũ & rapina.

Quare Adam eiectus de Paradiso

CAPVT III.

DE ILLIS QVÆ VITIANT Obedientiam.

SIcut multa sunt quæ reddunt
obedientiam commendabilem,
sic sunt plura quæ faciunt i-

ſam vicioſam. Sunt enim non nulli, qui ut citiùs abſolvantu malè exercent officia ſibi iniun cti. In alijs verò reperitur extor ta licentia. Alij accipere licen tiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod place facere non formidant. Alij jubente Prælato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam ſuſcipiunt, ſed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, ſe abſcondunt: alij, quod peius eſt, ſe tales exhibent, ut Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt ſe neſcire vel non poſſe quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, ſed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipſis talia quaſi ex conſuetudine requirantur: alij

per

perficiunt, ſed cum murmure & non voluntariè, ſed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, ſed hoc triſte vel nimis tardè Sũt & quidam qui quod volunt obtinent minis vel precibus importunis, & ſi quando negatur eis licentia, domum commovent & ſeipſos. Hi omnes ſi veram obedientiam adverterent, in ſua conſcientia de prædictis ſe graviter accuſarent. Sed heu ſunt nonnulli qui *colant culicem, & camelum glutiunt*: qui parvas negligentias in ſe puniunt, & maiores non advertunt: quaſi ſtatum hunc periculoſum minimè recognoſcant. Tales autem ſi amatores puri cordis eſſent, non tam malum actum, quàm malum ſtatum corrigere laborarent.

Turbatores communitatis

Math. 23.

CAPVT IV.

QVALIS ESSE DEBET Obedientia.

Qualiter obediēdū.

VT autem obedientia vera ſit DEO acceptabilis, ſtudete habere 1. promptam ſine dilatione, 2. devotam ſine dedignatione. 3. voluntariam ſine contradictione, 4. ſimplicem ſine diſcuſſione. 5. ordinatam ſine deviatione, 6. jucundam ſine turbatione, 7. ſtrenuam ſine puſillanimitate, 8. univerſalem ſine exceptione, 9. perſeverantem ſine ceſſatione.

CAPVT V.

OBEDIENTIA SIT *prompta.*

BOnus itaqve frater adeò ſit paratus & non turbatus, ut inveniatur ad obedientiam ſemper promptus. Quapropter dilectiſſimi, ſitis ſicut aurum ductile, & quaſi virga flexibilis, quæ rectificatur ad libitum artificis vel curvatur. Sitis ſicut rotæ volubiles, quæ ſecundùm impetum ſpiritus movebantur. *Sitis vt jumentum*

Ezech: 1. & 10.

tum apud Deum, cuius dorſo quælibet indifferenter imponuntur. *Pſal. 72.*

Certè ſyllaba indifferens, multum eſt grata verſificatoribus, quia poni poterit in omni loco: ſic & promptus frater ad obedientiam Deo gratus eſt & hominibus, quia nihil reſpuit iniunctorum. Legiſtis chariſſimi, quód ſtellæ vocatæ dixerunt, Aſsumus. Per quod apertè datur intelligi, quàm conjuncta debent eſſe vox jubentis, & operatio exequentis. Talis ille bonus Marcus extitit, qui vocatus, imperfecta dimiſſa litera quam inceperat ſtatim venit. Sed è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix moventur: de quibus ait Sapiens: *Qui transfert lapides, affligetur in eis.* Cùm enim Prælatus ponere quoſdam in obedientiæ bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientiæ promptitudinem animemur per ex-

Promptus obediens Deo & hominibus gratus.

Iob: 38.

Hier: in Vitis PP.

Eccl. 10.

Rebelles fati.

gant & afſligunt Superio. res.

exemplum. Nautæ enim imperanti in mari, nulla dilatione differtur executio. Iniungitur nobis aliquid, & inobedientes erimus Prælato? Pudet quòd ſervi noſtri conducti pro parvo precio proniores ſint ad peragenda gravia, quàm ſumus nos Prælatis noſtris pro gloria ſempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DEvota, & ſine dedignatione.

SIt poſt hæc devota Obedientia veſtra, fratres. Ea namque devotione ſuſcipiendum eſt quod iniungitur, ac ſi Dominus præcepiſſet. Non enim homini, ſed in homine certiſſimè Deo obedimus. Dubium namque non eſt quin acceptum offeratis ſacrificium Redemptori, dum propter ipſum alienæ vos ſubditis voluntati. Vtinam ſimus, fratres, per obe-

obedientiam cum Christo cruci-
fixi: vt sicut ille membra clavis
habuit ligata, sic mandatis supe-
riorum nostrorum membra no-
stra sint omnia captivata. Scien-
tes certissimè, quòd tanto apud
Deum liberiores erimus, quanto
nunc pro illo devotiùs arctamur.
Denique virtus hæc non sine cau-
sa victimis antefertur, quia hic
mactatur in holocaustum omni-
potenti Deo voluntas propria, sed
ibi caro tantummodo aliena. In
jejunijs & orationibus & vigilijs
possunt nobis æquari sæculares:
quos quia in abdicatione propri-
etatis & obedientia præcellimus,
eos judicaturi cum Christo in ex-
tremo judicio præcedemus. Vn-
de summopere cavendum est,
ne in his duobus etiam in
minimo claudice-
mus.

In quibus præcellimus homines sæculares. Mat. 19.

CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VOluntaria sine contradictione.

VOluntaria quoque ſit Obedientia, quæ non virga vel calcaribus indigeat, ſed moveatur ſibilo dulciori. Multum enim laudabilis eſt obedientia, quæ præceptum ſervat, laudabilior quæ conſilijs & admonitionibus obtemperat, ſed omni laude digniſſima quæ præcipientis animo ſe conformat. Sed ſunt nonnulli, qui potiùs à maioribus ſua volunt audire placita, ut placeant audita: qui Prælatum ſibi, non ſe illi cupiunt obaudire. Iſti non magiſtrum gentium dicentẽ: *Domine quid me vis facere*, ſed cæcum cui dixit Dominus, *Quid vis vt faciam tibi*, ſatagunt imitari. Patet eſſe, fratres mei, duplicem obedientiam: aliam quidem neceſſitatis, & aliam charitatis. Illa

Actor: 9. Duplex Obedientia neceſsitatis & charitatis.

præ-

præceptum respicit, hæc consilijs & admonitionibus acquiescit. Illa necessitate quadã arctatur, hæc charitatis amplitudine dilatatur. Illa per coactionem est servorum, hæc per libertatem spiritus, filiorum. Et istam utique tanto magis acceptam, quanto minus debitam esse constat.

CAPVT VIII.

OBEDIENTIA SIT SIMplex, sine discussione.

IAm simplex sit etiam Obedientia vestra, fratres, ut iniuncta sine discussione facientes, judicetis de vestro nec nimium vos habere. Nam quisquis intentionem præcipientis judicat, bellum intrinsecus parat, Per hoc enim quòd causas mandatorum, quas ignorat, discutit, in laberinthum erroneum se ponit. Certè per hoc, Obedientiæ bonum minùs purum efficitur, cùm quis Præla-

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etsi Prælatus interdum minùs utilia nostro judicio jubet, movere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille si erraverit sic jubendo, nequaquam vos deviabitis seniorum mandatum (nisi contra Deum quid præcipiat) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non sunt utilia monasterijs, tamen semper utilia erunt vobis. Quid enim profuit, quòd quidam Patrum virgam aridam longo tempore jussus rigavit, nisi quòd in terra conualescens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonstravit? Obedientiæ sanè vestigium in hoc est ut quasi stultum se quis faciat in hoc mundo, nihil discernens, nihil dijudicans ex his quæ fuerint imperata, sed cum omni simplicitate & fide illud utile, illud sapiēs esse iudicans, quod sibi lex Dei vel

Hier: in Vitis PP.

Illustre exemplum Obediētiæ

exa-

examen Superioris indixerit. Et verè si per hunc modum evacuati fuerimus spiritu proprio, replebimur non immerito tunc divino. Attendite quod in tantum omnis creatura suo obedit Creatori sine discussione ut de illo faciat quidquid placuerit suæ maiestati. Per quod manifestè instruimur, ut simpliciter jussa facientes, nequaquam Superioribus nostris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT ordinata.

OPortet nihilominus ordinatam esse obedientiam, ne si ordo eius perverteretur obedientiæ quoque opus per consequens depravaretur. Vnde considerandum est, quod sicut ratio nostra debet subdita esse Creatori, sic voluntas obediat rationi, at-

que sensualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati sensualitas, vel rationi voluntas, aut Creatori ratio; debitæ subiectionis in anima perit ordo, & tunc iusto iudicio nobis ab inferiori nostro resistitur, cùm à nobis nostris Superioribus non paretur. Ordo quoque obedientiæ, considerata Prælatorum differentia tenendus est, ut maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælatis contraria præcipientibus, acquiescendum modis omnibus est maiori. Vnde cùm Deus supremus Prælatus sit, contemnenda sunt prorsus mandata hominum: quando quicquam præcipitur contra Deum. *Oportet enim*, (ut ait B. Petrus) *Deo magis obedire quam hominibus.* Patet igitur quòd nunquam sunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona sint rationabiliter omittenda.

Deo semper præ omnibus obediendũ. Act. 5

da.

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cùm ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientiæ meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IVcunda sine turbatione.

POst hoc sciendum est, quòd nequaquam ex tristitia aut necessitate sit quod iniungitur faciendum. Iucunda enim Obedientia Prælatum ipsum iubentem lætificat, Obedientiæ laborem alleviat, securitatem quoque conscientiæ præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat. Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctione S. Spiritus

2. Cor. 9. Læta Obedientia.

Mat. 27. Simile.

ritus ſe declarat: at non gaudens cum Andrea crucem ſuſcipit, quiſquis onus quod imponitur corde renuit, vel ſigno quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex deſiderio etiam ſuſcipiunt laborioſa, dummodò ſint placita. Alij cum grauitate etiam facilia ſuſcipiunt, quia iuſſa ſunt. Iſtud fieri perſuaſione diaboli certum eſt, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum eſſe conſtat: & aliud nobis offerre ſatagit gaudioſum, quod ſaluti noſtræ minùs proſpicit fructuoſum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET *eſſe ſine puſillanimitate.*

NOn enim levia ſed ardua propter Obedientiam ſunt agenda. Eſt enim obedientia pretioſa cùm obtemperatur in placitis, non tamen quia placita ſed quia iniuncta. Pretioſior verò

ſuper

ſuper aurum & topazion, cùm obeditur in contrarijs: in quibus licet interdum ſenſualitas remurmuret, erit tamen ratio ſemper prompta exemplo Chriſti, qui quamquam calicem paſſionis à ſe transferri peteret, voluntatem tamen ſuam Patris ſubiecit voluntati. In obedientia, fratres mei, multum valet ad efficaciam merendi, difficultas operis cum prōptitudine voluntatis. Quando per clauſtralem vitam religioni iungimur, mundo morimur, & terrenis actibus quodammodo ſepelimur. Quare noſtras per obedientiam voluntates quotidie mortificemus, ut illi qui pro nobis pretioſum ſanguinem ſuum fudit, ſemper vivere valeamus. Nunquam igitur ad iuſſum ſermonis reſpondere præſumatis *Non poſſumus*, aut *Neſcimus*: cùm pares imò etiam infirmiores vobis aggreſſos per obedientiæ bonum

In arduis & contrarijs obediētia præſtantior mágiſque meritoria
Mat 26.

In voluntariorum verbũ excuſationis.

num etiam impossibilia secundùm humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria saxum movit. Ex his colligere poteritis, quòd obedientiæ discretio est, vt sit aliqualiter indiscreta, ut ea pro bono quis aggrediatur obedientiæ, quæ interdum videntur carere secundùm Dei sapientiam ratione. Hinc est quòd *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quæ se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiæ curvat etiam in adversa.

Exemplũ ex Vitis Patrum.

Prov. 21.

CAPVT XII.

OBEDIENTIA SIT SINE exceptione.

Nec

NEc semel tantùm debet quisque facere quod iubetur, sed semper & in omnibus obedire. Sed dicunt in corde suo desides & rebelles, Videmus quòd hi qui ad obedientiam sunt difficiles, ab oneribus sunt liberi, ab officijs sunt securi. Ipsis enim ubique defertur & parcitur, cùm illi qui per omnia parentes se exhibent, nunc officijs, nunc laboribus incessabiliter onerentur. Quis ergo posset omnia, inquiunt, quæ mandantur custodire? Sane si cordis oculum aperimus, apertè considerare possumus, quòd illis pro eo quòd eis parcitur est dolendum, & istis quia sibi non parcitur est gaudendum. Quòd enim interdum parcitur rebellibus, vitio suo deputent, non virtuti. Fit namque istud, ne peior scissura fiat, & concutiatur calamus; cùm quassatur. Sed Deus non præcepit dari libellum repudij

Involuntariorum excusatio

Mat: 19.

Ia: 4. 2. Deut. 24. Marc: 10. dij, ſed permiſit. Exultent autem iſti qui oneribus prægravantur: quia dum multiplicantur ſuper eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per conſequens præmiorum. Ocium inſuper eiſdem tollitur, peccatorum pœna minuitur, & tentationum occaſio removetur. Sciendum tamen, quòd licet omnes homines Obedientia ſtringantur aliquali, huic tamen propter Votum Regulares ſunt ampliùs obligati. Nam Patrifamilias obediendum eſt in bona domus ſuæ ordinatione, Regibus in reipublicæ gubernatione, Plebanis in divinorum præceptorum expoſitione, & Sacramentorum adminiſtratione, Prælatis Ordinum in diſciplinæ obſervatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & cuſtodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligaſtis ſpiritualiter nec ali-

Omnes quodam modo tenentur obedire sed magis Religioſi.

aliquid excepistis, exemplum Psalmistæ sequamini, dicentis. *Ad omnia mandata tua dirigebar.* Psal: 118.

CAPVT XIII.

OBEDIENTIA SIT perseverans

VEstra sit denique obedientia perseverans. Cùm enim professionem facitis, usque ad mortem vos obedituros in posterum obligatis. Quia ergo exitus, & non principium acta probat, felici iucunditate perpetuò coronandus, usque in finem obedientiam non relinqvat. Cui ergo placet ut sibi veritas promissa solvat, ipse quoq; quæ promisit finaliter non omittat. *Qui enim* (secundùm Christi sententiam) *perseveraverit usque in finem*, hic certissimè salvus erit. Mat: 10. & 24. à memoria quoque vestra non excidat quod qui in vno præcepto senioris offendit præcedentes observantias omnes perdit. Iacob: 2.

CAPVT XIV.

DE VOTO PAVPERTA-*tis & abdicatione Proprietatis,*

AD aliam obſervantiam regularem manum mittimus, ut qualiter ſine proprio debeatis vivere doceamus. Igitur ex Eccleſiæ primitivæ perfectione diſcere poteritis, quòd habere cuncta communia debeatis. Creaturæ idipſum nobis indicant quæ communicando quod habent, invicem ſe ſe donant. Mutuò quoque ſibi ſerviunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

Erant illis omnia cō-munia. Act. 4.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VO-*luntariæ Paupertatis.*

ABdicationem rerum Chriſtus ſuo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobis mori-

moriens legavit; Scriptura quoque ſacra figuris idem multiplicibus demonſtrauit. Nam crucifigendus Chriſtus veſtibus ſuis ſpoliatur, per quod nobis, quâm nudos eſſe operteat omni proprietate, declaratur. Ipſe quoque non habuit ubi caput ſuum (ſicut aſſeruit) reclinaret. Sanctus etiam Dominicus legavit nobis migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam paupertatem. Idipſum exemplo ſuo tradidit idem Pater, qui pauper erat pecunia, ſed dives erat vita pura. Denique legitur, quod mulieris amictæ ſole pedibus luna ſupponitur, per quod calcanda nobis eſſe cuncta mutabilia demonſtratur.

Luc. 9.

Tria nobis à B.P. noſtro Domi nico mori ente ſingu lariter cō mendata

Apoc: 12.

CAPVT XVI.

ABDICATIO PROPRIEtatis modis multis vitiatur.

SEd heu ſunt aliqui qui bonum paupertatis viciant, nunc poſſidendi deſiderijs, nunc verbis inordinatè prolatis, nunc etiam factis in virtutis huius præiudicium demonſtratis. Nonnulli ſunt etenim, qui ad ea quæ profitendo contempſerant, accenſis appetitibus nunc anhelant, obliti quòd apud ponderatorem ſummum, ipſa perverſa voluntas, priùs etiam quàm ad actum prodeat, condemnatur. E contra quia quidam Patrum rapere cucumerem concupivit, in ſole acriter ſe afflixit, vt vexatio talis intellectum ſibi tribueret, & ſic malum deſiderium in ſe temperaret Hi verò qui divitias, quas foris habere non poterant, nunc affectant ſi veri diſcipuli Chriſti eſſent, *per anguſtam portam, quæ ducit ad vitam*, exonerati ab omni impedimento, intrare ſollicitè laborarent. Invenimus etiam inter-

In Vitis Patrum.

Matt 7.

dum, quosdam in quibusdam rebus adeò delectari, ut nec ad concedendum fratri petenti velint aliquatenus inclinari. Alij quaternos vel res alias nituntur è fratrum aspectu abscondere, ne possint petentibus non negare. Quibus potiùs contemnenda essent hæc transitoria, & fraternæ charitati omnia postponenda. Pudet autem dicere, quod nonnunquam pro vilissimis rebus accendimur: ut si quis vel digito contrectare præsumat, tam indignatione cordis contra ipsum, quàm verborum insolentia moveamur. Inveniuntur & alij, qui sic dicunt. Nisi mihi detur licentia hoc vel illud habendi, nequaquam domum de talibus de cætero promovebo. Sunt & alij qui se tales exhibent, ut Prælatus eis quæ habent auferre non audeat, vel quòd ad tempus concedant iniungere non præsumat, & si abstulerit quic-

Signa proprietatis.

Nota.

quam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus ſibi vendicant, proprietarios quodammodo ſe demonſtrant. Pro his enim nequaquam ſibi turbationem aſſumerent, niſi res illas pro quibus moventur ad ſe pertinere aliqualiter judicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios ſine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam ſibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excuſabiles non exiſtunt. Alij dum dare vel accipere volunt quod deſiderant, inſidioſè Prælati ſui abſentiam expectant, ut à
Nota minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à majore credunt probabiliter aut formidant. Iſti quidem apud homines forinſecus excuſari poterunt, ſed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas lo-

qui-

quitur, Perfectionis ſemitam derelinquunt. Quidam etiâm comeſtibilia vel potabilia ſibi miſſa, vel ſoli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet diſtribuere, nec fratres alios, ſecundum diſpenſationem eorum quorum inter eſt, participes volunt eſſe. Sicut & alij quibus auctoritaś eſt credita, qui monaſterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire ſinunt, aut ſuperfluè res expendunt, qui nonnunquam circa curam ſui reperiuntur prodigi, ſed quoad alios ſatis parci. Hi ſi certè adverterent, quòd eleemoſynæ ſunt pauperum quibus vivunt, eas cum magna timoris & reverentiæ providentia æqualiter diſpenſarent.

CAPVT XVII.

VERÆ PAVPERTATIS amatores quales eſſe debeant.

VEri autem paupertatis amores sine licentia nihil accipiant, nec dent, vel habeant, neque celent, vel mutuent, neque furentur. Quamvis enim necessaria nobis habere liceat in communi, nullus tamen quicquam habeat in speciali. Ecce Pater noster Augustinus tantæ paupertatis fuit, quòd testamentum nec moriens fecit ullum. Et sicut proprium non licet habere claustrali, sic & operari studeat in communi. Sciendum est autem, quòd Religiosis quædam postponenda sunt actu pariter & affectu: ut proprietas rerum qua se privaverunt. Quædam affectu sed non actu: ut interdum est per activam vitam dispensatio temporalium. Quædam actu sed non affectu, sicut pro bono Obedientiæ quandoque intermittitur contemplatio supernorum. Sed heu videmus multos bonum paupertatis

Signa Voluntaria paupertatis.

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere. Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cùm eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur. Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsos ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos & nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestiendos deinceps & alendos. Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsenti, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter expendatis.

CAPVT XVIII.

DETESTATIO PROprietatis,

OStendunt proprietarij ſe vacuos eſſe Dei gratia, qui contra profeſſionem ſuam ſatatagunt poſſidere aliena. Mala compenſatio quæ burſam ditat, & animam Deo privat. In quantum enim religioſus arcam onerat rerum proprietate, in tantum conſcientiam gravat egeſtate. In Dialogorum libro legimus, quendam religioſum paucos denarios abſcondiſſe, cuius ſepultura extra cœmiterium quidem facta maledictionem pro benedictione ſcitur habuiſſe, in qua fuit dictum: *Pecunia tua tecum ſit in perditionem*, poſitis denarijs apud ipſum. Tales ſi diſcedant inpænitentes, peiores ſunt inferno, qui moriente Chriſto reſtituit aliena. Iſti pro re tranſitoria pretioſum

Exemplũ ex D. Gregorio.

Quam enorme delictũ proprietatis in Religioſis.

ſum pignus obligant, quia pro talibus animam ſuam damnant, & ſe gaudijs cæli privant. Vnde frater qui ſe & ſua, Chriſtum ſecuturus, reliquit, & de his ſe poſtmodum vitioſè intromittit: iſte talis ſe inſipientem oſtendit, quia molam aſinariam de collo amotam reſumit, & in ſpinas quas evaſerat ſe proijcit, ac luto quo extractus fuerat ſe immergit. *Iſte* 2. Petr 2
velut canis revertitur ad vomitum, Luc. 9.
& retrò reſpiciens, mittendo manum ad aratrum, perficit curuum ſulcum. Talis, inquam, ſi uxorem Loth in ſtatuam ſalis con- Genes: 19.
verſam attenderet, ad ea reſpicere quæ reliquit minimè feſtinaret. Minus enim ſapiens eſt, qui alijs divitias congregat, ſed de propria inopia nihil curat. Sic etiam qui contra profeſſionem ſuam res ſibi colligit, & per defectum ſpiritualium fame perit. Per hoc quoque quòd ſua pretioſiora ſeipſo

æſtimat, gradum & ordinem diligendorum aut negligit, aut ignorat. Iſte cùm ſit mundo mortuus, fame mori formidat; cùm de compedibus ſit ſolutus, iteratò ſe illaqueat; cùm ſit in naui, haurit aquam ut ſe mergat; cùm ſit in aere ſal ſpargit, ne fructus gratiæ ſibi creſcat. Bene talis dici poteſt idololatra, quia fiduciam habet in pecunia, quæ earum rerum numero, quæ perfectè iuvare nequeunt, eſt habenda. O quàm iniuſtè omnia hæc ponderat, qui poſtmodum pro paucis denarijs Chriſtum perdit. Imò talis interdum flagitium Iudæ ſuperat, quia iſte nonnunquam pro uno ſolido ſe damnat, ille autem venditurus Dominum, triginta eum denarijs æſtimabat. Naturæ ordinem hic pervertit, quia terram ſuper omnia diligit, quam inter elementa creator rerum infimam ordinavit. Tu igitur, frater, ſi currere ad cælum expe-

Pulchra ſimilia ad oſtendendam inſipientiam & ineptias proprietariorum. Colos 3.

expeditè ſatagis, nequaquam ad prementes ſarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE VTILITATE paupertatis.

SVfficiat autem vobis, fratres chariſſimi, paupertas; abominetur anima veſtra tranſitorias ſubſtantias, quia Christo vobiſcum manente divites nimis eritis nihil temporalium habentes, & ſine illo pauperes eritis & egeni, cunctas etiam divitias mundi obtinentes. Ille ergo videtur veſter theſaurus, qui ſolus deſideria animæ replere poterit: & ſine illo eſt vacua omnis creatura. Quare ſi paupertatem eſuritis, ſi ſititis, ſi nudi eſtis, ſi ſuſtinetis incommoda, ille vobis ſolus ſufficiat, cuius dulcedinis magnificentia, omnia mundi commoda propter ſe dimiſſa incomparabiliter recompenſat. Attendite, fra- Nota

tres, quòd ſicut ſecurum pauper tranſitum per latrones facit, ſic & monachus nihil habens cùm decedit, diaboli ſecurus tranſit laqueos & evadit. Elementa levia ſurſum tendunt: ſic & fratres qui ſe omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum nobis horum eſt pauper Lazarus, qui fuit tandem miniſterio Angelico in ſinum Abrahæ deportatus.

Luc. 16.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

Encomia Caſtitatis

AMplectenda eſt poſt hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Caſtitas, quæ divinæ viſioni nos aptat, quæ naturam ſuperat, & Angelicis ſpiritibus nos conformat. Hæc eſt inquam, quæ fidelem animam ſponſam Chriſti efficit, & ſequẽtes agnum, canticum inſtruit, & Deo proximum facit. Talibus inhæreatis nuptijs, ubi theſaurus

eſt

est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illæ nuptiæ, ubi anima Christo per amorem iungitur, ubi læva eius imbecillitatem nostram adiuvans, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur. *Cant: 2.*

CAPVT XXI.

QVANTA SIT Castitas.

CAstitas vestimentum est nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis summi. Hoc byssino indumento Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur: Videte quomodo confusi sint valde servi David, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumenro continentiæ spoliantur. Omni laude di- *2. Regum 10. & 11. Par: 19.* *Ambr.*

gnum

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter ſpinas eſſe, & ſpinarum aculeos non ſentire. Salamandræ ſunt tales ſimiles, quæ in igne non comburitur, & piſci qui aqua circumdatur & non ſubmergitur, & grano quod nec inter zizania ſuffocatur. Iſti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum eſt de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII.

DE TRIBVS MODIS INcontinentiæ.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel conſenſu circa idem vicium elaborant. Huius figuram nobis evidenter ſacra Scriptura innuit, cùm in primorum parentum peccato, ſer-

Gen: 3 pentem, mulierem atque virum

[l]iteraliter introducit. Sit itaque [c]or nostrum per castimoniam [t]hronus eburneus, sit lectus floridus, sit fons clarus, sit hortus conclusus, amœnus paradisus, ar[c]a intrinsecus deaurata, & virtu[t]um delectabilis apotheca. Cant. 3.

CAPVT XXIII.

DE COGITATIONE mala.

PRimò igitur super corda vestra, fratres mei charissimi, Christum ponere sicut signaculum satagite, & ne vagetur ad inania prohibete. Cor enim ceræ simile dicitur, quæ per impressionem sigillo quolibet figuratur. Quare pulchris imaginibus mentes vestras imprimite, ac sic eas æterna gloria decorate. Studeamus igitnr pigmenta bonarum cogitationum in ignem desideriorum nostrorum mittere, quò valeamus sancti amoris incenso

in conſpectu Altiſſimi redolere. Deſiderium enim noſtrum ignis eſt. & ſecundùm materiam quam imponimus, vel fœtorem vel boni odoris flagrantiam excitamus. Cor quoque noſtrum molæ currenti continuè comparatur: ſed vel lolium vel triticum comminuit, ſecundùm arbitrium imponentis. Faciamus igitur ut Salomon, qui aurea nerua ſupra templum poſuit ad innuendum, quòd quiſquis talia faciens ad reſiſtendum volatilibus cogitationibus ſe præmunivit. Sciat veſtra fraternitas, quòd cogitando quis perverſa, raptorem in theſaurum ſuum intromittit. Malum ſemen iactando nutrit, ſagittas diaboli abſque clypei oppoſitione recipit, incurvando ſe Sathanæ, Chriſtum de ſolio deijcit, porcos in hortum ſuum devaſtandum introducit, lutum in fonte conſcientiæ intromittit, flores relin-

3. Reg 14 (margin note beside "nentis. Faciamus igitur ut Salomon")

quens

quens ad ſtercora ſe convertit.

CAPVT XXIV.

DE DELECTATIONE moroſa.

QVaſi matrem proles, ſic malum delectatio ſequitur cogitatum. Quiſquis vitare voluerit conſequens malum, præcaveat antecedens; ſciens quòd delectationibus carnalibus qui mẽtem dederit, à ſupernis ſe influxibus elongat. Abſit enim ut divina conſolatio infundi debeat vaſi inquinato. Nam cor immundum ſedes eſt Sathanæ, cui non decet Chriſtum per gratiam conſedere. O quàm indigna commutatio, incommutabile bonum ſpernere & rebus mutabilibus adhærere; fontem dulcedinis relinquere, & turbato rivulo ſe replere. Igitur ſi de peccatis nos interdum cogitare cõtingat, non hoc ex delectatione, ſed amara compunctione

ctione fiat. Sicut Pater multarum gentium Abraham eversas urbes à longè conspexit, & Ieremias suæ civitatis excidium dolens planxit.

Gen. 19. In Threnis per totum.

CAPVT XXV.

DE CONSENSV COgitationis.

CÆterum si contingit ut illicita cogitatio nos interdum mordeat, summopere laborandum, ut delectatio non decurrat. Cùm enim diabolus nos ad peccandum inclinare nititur, ad suum incuruare transitum nos hortatur. Sed mendax est & Pater mendacij, quia minimè permissus transilit: quin potiùs si advenerit in consensu nostro pedem figit. Considerandum tamen est, duplicem esse consensum qui nos maculat: dum vel malum decernimus, vel cùm non in opus, sed in delectatione motuum consentimus. Quando enim delectatio cogi-

Ioan. 8.

ogitationis usque ad voluntaem delectandi protrahitur, tunc norosa & rea criminis etiam absque perpetratione operis iudicaur. Et si taliter delectantes se, aud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu constringantur, qui tentationes prævenientes, ad llicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT esse continentes.

STudeamus ergo, fratres, corporis habere continentiam, tque mentis: quæ nobis per *cinctionem lumborum atque mamillaum cum zona aurea* declaratur. Si verò tentatio carnis vel dæmonis d illicita nos incitat, mente tanen stantem fortiter, hoc non rangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgaorias, aut purgati animi, quia anto sunt extremæ prioribus melio-

Luc. 12.
Apoc. 1.

liores, quanto iam poſt triumphum quietem ſinceræ poſſident puritatis. Quamvis enim laude plenum ſit, delectationibus carnis reſiſtere, multo tamen laudabilius eſt tentationum incitamenta non ſentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quis triumphum, tum vulnerum ictus interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labore quis pugnæ comprimit, quando ſe pacem habere ſperaverit, tunc inſurgit. Nequaquam enim dimicans ſecurus ab hoſte eſſe poterit, quem poſt victoriam inter ſuos dominantem terminos dere-
2. Reg. 11 linquit Securior David erat, poſtquam à prælijs ſubiectis hoſtibus quieverat, quàm cùm bellorum diſcriminibus ſubiacebat.
Gen. 8. Status ille tranquillus in arca Noe deſignatur, in qua cuncta quietantur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus,

nimus, quando contra vitia insurgentia non quasi ex necessitate pugnare compellimur, sed ea potiùs cùm se primò oculis rationis obtulerint velut columbrum horrore nimio detestamur. Eccl 22

CAPVT XXVII.

DE CIRCVMSTANTIIS Luxuriæ

NOn solùm opus Luxuriæ nefarium, sed ad illud incitantes circumstantiæ sunt vitandæ, quales sunt, incautus visus, tactvs, osculum, amplexus, frequẽs colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISV INCAVTO

ETenim quia *mors per fenestras nostras ingreditur*, necesse est Iere; 9 t visus ipse cum magna diligẽa observetur: ne dum incautè iclinantia affectum respicimus, divi-

divitias intrinſecus amittamus
2. Reg: 11 Certè ſi David viſum ab incauto intuitu reſtrinxiſſet, in tanta tentationis malum minimé recidiſſet,
Gen: 34. Pudicitiam quoque Dina perdidit, quæ ad videndum mulieres regionis circuiens, in ſui ſe custodia non concluſit. Ad con-
Mar: 14. tegendum viſum noſtrum exemplum Salvator nobis tradidit, qui nec proprios veſari oculos in de-
Mat: 5. riſionem recuſavit. Quocirca ſcandalizantem oculum, ſecundùm Domini conſilium, eruamus, & viſum videlicet, ne vanitates hauriat, avertere ſtudeamus.

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV

Cavendo.

CAvendi ſunt præterea contactûs non ſolùm laſcivarum;
Simile. ſed etiam bonarum fæminarum. Quamvis enim bona ſi terra, bona quoque ſit pluvia, tamen

ex

ex illorum commixtione lutum efficitur. Eodem modo licet bona ſit manus viri, & bona manus fœminæ, ex contactu tamen illarum nonnunquam lutoſa cogitatio vel affectio generatur. Etenim picem ſi quis tetigerit, manum utique ſordidabit. Quis autem ſtultus credit ſe manum in ignem mittere, & incendium non ſentire? Vnde quidam Sanctus, quando per aquam Matrē propriam deportabat, manum pallio ne illam tangeret involuebat.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS *& oſculis.*

SI ergo ſecundum dictum Apoſtoli, *bonum eſt mulierem non tangere*; nequaquam illam expedit oſculari. Concupiſcentia tamen quoſdam falſò ſic decipit, & excæcat, vt dicant talia licere; 1. Cor. 7.

cùm

cùm ſecundùm eundem Apoſto-
1. Cor. 16 lum conſtet ſanctum oſculum in-
duſiſſe. O quàm miſerabiliter pe-
rit iudicium rationis, cùm affe-
ctus ad aliquid faciendum inci-
pit dominari. Format enim mẽs
captiua qualemcunque conſcien-
tiam, dum tamen perficiat quod
affectat; ipſa verò conſcientia
poſt facti perpetrationem, ama-
ris ſtimulis mentem pungit, quæ
ad unam partem devians, verita-
tis ſemitas derelinquit. Ample-
xus quoque mortales non deſide-
rant, qui ad æternas nuptias ſe
parant. Ornatos namque lam-
padibus munditiæ, & oleo læti-
tiæ decet eſſe, qui ſuperni ſpon-
ſi amplexibus cupiunt intereſſe.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CONtra luxuriam.

DE remedijs ſanè luxuriæ ſunt familiaritates ſuſpectas deui-
tare,

itare, sibi non nimis cõfidere, oc-
asiones tentationum fugere, sen-
us exteriores claudere, cogitatio-
es malas restringere, carnem do-
nare, motibus insurgentibus resi-
tere, bonis se semper exercitijs oc-
upare. Quem enim antiquus ho-
tis vacantẽ viderit, hunc suis ne-
otijs occupabit. Sciendum deni-
ue est, quòd nobis contra alia
itia pugnandum est, sed incon-
inentiæ malum potissimè fugien-
um. Quoniam sicut infirmus *Simile.*
er potum frigidæ aquæ ardorem
ebrium non minuit, sed accen-
it; sic remedia concupiscentiæ
uærens, in his miserijs, desideri-
m non satiat nec extinguit.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS *luxuriæ*

OMni custodia necessarium est *Prov. 4.*
cor custodire, quia constat
lud multipliciter impugnari.

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiores, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentiùs tentationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortiùs debellare, vbi nos novit ampliùs ægrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis.

Cant: 4. Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. *Cant:* Vnde & antiquis populis propter exercitium præliandi Iebusæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit contra vitia declaretur. *Ex Vitis Patrum.* Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagi-

nes

nes impugnari: quas quia per ne-
gligentiam non repulit, cordis
ſui pulchritudinem in conſpectu
Dei omnia cernentis maculavit.
Sed è contrariò benè ſibi frater
lle tentatus conſuluit, qui ut ma-
gis obliviſceretur talium, mulie-
rem ſibi luteam figuravit. Ad
nnuendam cuſtodiam cordis no-
ſtri, Cherubin flammeo gladio ad
viam ponitur Paradiſi. Studea- *Gen: 3.*
mus autem maximè caput ſerpen-
is conterere, hoc eſt, tentatio-
num principijs reſiſtere; ut ſic
hoſtem dum eſt debilis opprima-
mus, & nequitiam in ſemine de-
ſtruamus, atque ad petram Chri-
ſtum noſtros parvulos allidamus.
tſi adverſarius noſter ſæpiùs ten-
tationibus nos examinat, ipſa fre-
uentia nos tædio non afficiat, ne
mus ſicut lapides, quos ſtillæ
adentes non violentia, ſed nu-
nero tandem cavant, iuxta illud
utta cavat lapidem, non vi ſed ſæ-

 pè

Ex Vitis Patrum *pè cadendo*: Liquet hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athela Christi, perstitit, sed postmodum vnius noctis spatio victus cessit.

CAPVT XXXIII.

DE HVMILITATE.

MAtrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstravit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit, nos ad imitationem sui provocans: *Matt. 11.* *Discite* (inquit) *à me quia mitis sum & humilis corde*. *Exemplũ ex Vitis Patrum.* Scitis & de quodam apud antiquos patres recipiendo, ad mortuorum ossa misso, ut illis exhiberet ignominiam & honorẽ: qvatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vituperia de cætero non curaret.

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ Humilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem istis gradibus venietis. Si videlicet defectus vestros cum dolore ac emendationis proposito recolitis, si propriam excellentiam ex corde fugitis, si vos contemnitis, si vos verè mundo mortuos æstimatis, si nulli nisi soli Deo placere appetatis, nec ulli displicere nisi Domino timeatis: si humana præsentia nihil vobis adijciat honestatis, aut minuat solitudo: si vos inutiles non superficie labiorum pronuntietis, sed veraciter reputetis: si desideretis viles videri; si omne quod est contra communem Regulam & constitutionem Ordinis, quod potest vos notabiles reddere, declinetis; si singularem sensum relinquatis, si vosipsos in

Varij sũt gradus humilitatis.

veſtris conſcientijs accuſatis, & alios excuſatis.

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HVMILITATIS.

Signa humilitatis ſunt, gratiam hominum negligere, ſententijs aliorum acquieſcere, correptiones libenter audire, caput inclinare, veſtes notabiles non ferre, riſum temperare, poſt repulſam verba non proferre, tortuoſum inceſſum vitare, maiorum præcepta ſine diſcuſſione perficere, æqualibus ad obſequia paratum eſſe, minores non contemnere, ſimplici gradi via, numquam duplicitatis aut fictionis veſtigium prætendere, in litibus nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAVDIBVS HVMILITATIS.

Vt

VT humilitatis fructum agnoscatis, noveritis, quia cinis est, virtutum carbones in fervore conservans; fundamentum, spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos sublevans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conservat, capiti nostro assimilat, actiones sua pulchritudine ornat. Hæc est quæ Deo amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilit præsentia, recuperat iam amissa. *Humilitatis encomia.*

CAPVT XXXVII.

QVANTOPERE HVmilitas expetenda.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum, & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: ut videlicet nil

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono; propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quisque teneat sine fictione, ut sicut illam forinsecus exhibet in opere, sic non deserat eam in corde Non sitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contemni nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequaquam in contemptu propriæ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis servetis tale medium, ut nec curiositate aut preciositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de suo interitu convalescit. Dum enim abijcere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cùm quis ieiunauerit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit. Vnde cùm quidam frater quære-

Ex Vitis Patrum.

ret, cur magis in congregatione quàm in solitudine ieiunare posset, responsum est ei, quia digitus eum in monasterio pasceret, sed in solitudine nullus ieiunij testis esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCVMENTO superbiæ.

NOcumentum ergo superbiæ in hoc perpendatur; quòd duo sint in operibus bonis, gloria videlicet & utilitas. quorum primum sibi Deus reservavit, sed reliqvum nobis dedit. Vnde si Dei partem nobis retinere contenderimus, absque dubio partem alteram amittemus. Sicut enim ventus pulverem proijcit, sic vanitas virtutes dissipat & dispergit. Hoc enim certissimè sciendum est, quod nunquam obedientiæ bonum, nec patientiæ virtus, nec perfectionis puritas

obtinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.

DE CONSERVATIONE *humilitatis.*

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scripsimus illam conservetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem resurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sæpiùs cogitaveritis mortem imminentem, si nihilominus ipsum Deum vsque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis.

CAPVT XL.

DE PATIENTIA

Deni-

DEnique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in ſanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipſa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò ſine pugna vincit adverſarium, & amaris paſcitur, ac contrarijs delectatur. Apoſtoli certè ſe dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Chriſti nomine contumelias ſuſtinebant, Si benè conſideramus, *non ſunt condignæ paſſiones huius temporis* quas ſuſtinemus, ad magnitudinem paſſionum Chriſti noſtrorumque delictorum, & infernalium ſuppliciorum, atque cæleſtium præmiorum. Proinde lætati ſunt patres noſtri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, annis quibus viderunt mala, ſicut apertè nobis beatus Pater Dominicus oſtendit, qui loca inſidiarum tranſiens, inceſſit alacer,

Act. 5. *Rom. 8.* *Pſal. 86.* *Exemplũ S. Dominici.*

atque cantavit Idem quoque Pater fuit Carthasonæ libentiùs quàm Tolosæ, quia ibi recepit molestias, hic honores. Exemplum nobis patientiæ exhibuit qui dicebat: *Nonne dissimulavi, nonne silui, & iam quievi?* Dissimulavit quidem foris per opera, ut patientiæ signum ostenderet. Tacuit à verbis inordinatis, ne vel ore dura verba proferret. Quievit & corde, ne vel ipsum intrinsecus turbaret.

Iob 3.

CAPVT XLI.

DE LAVDIBVS PAtientiæ.

Encomia patientiæ.

Patientia est Adamas quo mens incommodis non frangitur, medicina per quam ab omni læsione curatur, & clypeus quo ne lædi valeat communitur. Ab alio certè lædi non poterimus; nisi priùs contra nosipsos intrinsecus dimicemus, Tribulatio-

nis

nis fructum ille novit, qui pretium iniuriantibus erogavit. Hunc fructum sacra Scriptura innuit, ubi tribus pueris ignis in nullo nocuit, sed vincula tantum solvit, idem ostendit artificium, quia lapis ad hoc tunditur & sculpitur, ut in solemni loco postmodum collocetur. Sic & nos in mundo nunc premimur, ut in templo cælestis patriæ, ubi nullus sonat malleus, collocemur. Nam gaudium tristitia præcedit, qua vel pro exigentia culpæ, vel perfectione gratiæ, vel pro augmento gloriæ, nunc ferimur. O labor, ô dolor, ô beatæ lachrimæ, quas ab afflictorum oculis Dominica manus terget. *Cælorum regnum eorum esse dicitur, qui persecutionem patiuntur.* In qua duo sunt; scilicet culpa & pœna. Meliorem partem habet patiens quam persequens: cum culpa sit lædentis, sed pœna tantummodo sustinentis.

Dani. 3.

Matt. 5.

tis,

tis. Puritatem enim in nobis suæ
Hebr: 12. dilectionis Deus ex hoc probat, quòd eos quos *amat, arguit & ca-*
Apoc: 3. *stigat.* Hinc est quòd in signum clementiæ ab Assuero *contra He-*
Hest 4 & 5 *ster virga aurea extenditur:* quo nos consolandos esse virga correptionis Dominicæ figuratur. Si enim suis dilectoribus temporaliter benefaceret; plures sibi non pro se, sed pro donis potiùs adhære-
Iudic: 3. rent. Fuerunt qui velut dextera vtebantur, similiter & sinistra, de quibus quid aliud dixerim, nisi quòd sicut ad meritum vitæ convertebant prospera, sic adversa. Imò ut veriùs dicam, talibus nihil adversum esse poterit, pro quibus adversitas ipsa militans cumulat semper meritum, & in gaudium tandem ducit. Patet igitur quòd de felle homo favum elicit, cùm malum in bonum convertit. Mare quasi lac sugit, quia mœrorem in æternæ felicitatis gaudium com-

commutabit. Vsque ad tempus enim expectabit patiens, ut postea iucunditatis redditio subsequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transeamus.* Facilior enim est transitus aquæ quàm ignis. Si adversitatum vtilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere. Nota

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non eum Dominus anno illo per infirmitatis molestias visitavit.

CAPVT XLII.

QVÆ VERA PATIENTIA

VElimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et si cordis cupimns tranquillitatem habere, debemus non quod no-

bis fit, ſed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentiùs iniurias, quam inferre, flagella Dei ſinè murmure, ac iniurias proximi ſine rancoris odio ſuſtinere, iram fratris ſtudioſè velle curare, quam illum contra nos ſentimus (qvamvis irrationabiliter) concepiſſe. Exemplum de hoc ſumamus in Dauid, qui quando citharam pſallendo tetigit, in Saule malum ſpiritum mitigavit. Si pœnam ex culpa meremur, doleamus, ſi autem innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius eſt cum Chriſto ſuſtinere moleſtias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agendæ gratiæ pro proſperis & adverſis; ſicut non ſolum cantat diebus, ſed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm paſſivè vos ſervetis, fratres chariſſimi; ut nec

1. Reg. 16

que-

querelas moveatis de alijs, nec de vobis tribuatis unquam materiam querulandi. De nullo gaudeatis, nisi quod pro Christo militat; nec de aliquo doleatis, nisi quod à Conditoris gratia vos elongat. Nam impatientia contra peccatum tantummodo est indulta. Hæc enim, dilectissimi, tyronum Christi victoria est, vt cedant lædenti, & indulgeant persequenti. Sitis ergo fratres, velut radices, quæ contritæ magis fragrant: sicut aurum quod fornax non consumit, sed examinat. Sitis granum quod à palea flagellum separat. Sitis navis, quam ventus non impedit, sed ad littus agitat. Sitis gemma quam sculptura non destruit, sed decorat. Ad perfectam igitur patientiam venire cupientes, gradibus his vtamur, ut videlicet malum pro malo nunquam reddamus, malo non resistamus, malum toleremus, injurian-

Similia

Gradus patientiæ

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum paratissimus, in tribulatione Deo gratias referamus, adversitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendum convitia, si ad responsionem talionis non simus faciles, sed immobiles velut muti, quasi qui hoc non audierint vel adverterint sicut surdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMpatientiæ.

MVlta mala impatientia operatur. Hominis etenim oculum cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignem vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non so-

Febris est animæ ira.

lùm

ùm animus ſed & corpus per eam
nordinatis motibus commove-
tur. Imò dico iram febribus pe-
orem; quia cúm per febres ſemel
nomo vexetur per diem; per iram
æpè vno die multoties agitatur.
Cùm autem tribulatio ſit quæ- *Simile.*
dam raſura, quiſquis per hunc
modum tribulatus quietus ſedeat,
ne ſi ſub raſorio inſolenter ſe mo-
verit, peius malum per impatien-
tiam ſic incurrat. Quando ergo
de detrahente ſe quis vendicave-
rit, plus amittit, quia tribuit tu-
nicam innocentiæ tollenti palli-
um bonæ famæ. Si quis verò à
Deo vindictam poſcit, ipſum De-
um quemdam tortorem, & ſe iu-
dicem facit. Quid de ira dicam? *Ira ſibi nocet.*
per ipſam ſubinde cor palpitat
accenſum, os clamorem format,
ſenſus quod loquitur ignorat, ex-
cæcantur oculi, non cognoſcun-
tur noti: per ipſam facies igne-
ſcit, lingua percutit, corpus tre-
mit.

Ca-

CAPVT XLIV.

DIVERSI GENERIS patientia.

SVnt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis: qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cùm non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus servant. Horum patientia est sicut calceus non inunctus, qui ab exteriori quidem læsione defendit, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinēt & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiosè vindicant, sed iniurias Dei minùs persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium iram

iram esse. Prima contra iniuriam Dei, secunda contra iniuriam propriam, commovetur. Et illa est gratiæ ista culpæ. Cumulat illa præmium, ista pœnam. Sed cavendum valde est, ne in tantum animus per iram turbetur, ut quod vitio furoris agitur, fieri per zelum rectitudinis æstimetur. Interdum enim vitia sub virtutibus se palliant; & actus qui possunt fieri meritorij, redduntur noxij ac depravati. Sic fit nonnunquam, ut in correctione fraterna ita ira charitatem excitet, cùm potiùs è converso charitas iram debeat excitare. Sunt & alij qui personis nos vitijs irascuntur. Nos autem si charitatis ordinem inspicimus, videbimus, quòd diligenda est natura quam Deus condidit, & detestanda sunt crimina quæ quivis ex instinctu proprio, vel certè diabolico, perpetravit, Possumus tamen interdum homini

mini non ex rancore, ſed pro bono ſuo cupere malum pœnæ, cùm quis ex ſanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut ſibi bona ſubtrahantur huiuſmodi, benè poſſumus & laudabiliter exoptare; ut deficiente cauſa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.

PATIENTIA QVALITER acquiratur

VT autem iucundiùs poſſimus nobis adverſantia ſuſtinere, ſtudeamus ad hoc ſollicitè poſſidere, memoriam videlicet Dominicæ paſſionis, conſiderationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Penſemus & noſtra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dirimitur, & peccatum quod dimittitur,

tur, & gratiam quæ perficitur, & Dei gloriam ad aquam ordinatur, præmium quod augetur, atque cautelam, quia per hæc non modicum quis eruditur. Sed laborandum nobis eſt, ne per ipſam nos contingat inde pœnam incurrere, unde poſſemus gratiam & gloriam expectare. Videmus enim quòd per æqualem motum, pigmentum redolet, lutum fætet, & quòd in eodem igne aurum rutilat, fænum ſumat. Certè tribulatio calor eſt ad boni operis fervorem pigritiam noſtram excitans, & ventus ad portum gloriæ nos impellens. Cæterùm cùm injurioſè moleſtamur, citiùs in nobis rancorem extinguimus, ſi per diſſimulationem primos impetus reprimamus. Eſt enim iræ natura, quòd ſignis exterioribus prælata creſcit, ſed dilata minuitur & langueſcit.

CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE hominis ad Deum.

Quomodo homo erga Deum se habere debeat,

OMni nisu, Fratres mei, exhibete coram Deo vos laudabiles sinceræ mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinæ. Exhibete vos semper in Dei servitio moratos, sollicitos ac devotos. Sollicitè Deo placita investigate, & ardenter ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: ut & Deo largiente habeatis, charitatis habitum, & per vestrum studium eius motum. Si enim unum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquam apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in usu venerit ad Deum devotè referte & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deũ tam prospera quàm adver.

adverſa ſuſtinere: ut in proſperis ſucceſſibus cum gratiarum actione ſitis humiles, & in adverſis ſeu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, niſi quod Chriſto militat: nec de aliquo doleatis, niſi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, ſibique diſplicere ſolummodò timeatis. Sola vobis ea quæ Deo vos coniungunt dulceſcant, ſolaque ipſi contraria amareſcant. Totam vitam veſtram ad Dei gloriam ordinate, ſemper illi de beneficijs ſuis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quaſi amiſſum penitus reputate. Vileſcant vobis peritura omnia propter Deum, nec quæratis aliquid in tranſitorijs quod eſt contra Deum. Et delectet vos omne triſtabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudium, in mærore ſolatium, in tribulatione defenſio.

Deus in omnibus quarẽdus & amãdus

Eſt Deus ſuis omnia omnibus.

Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate ſaluberrima medicina. Quapropter ſi eſuritis, ſit vobis ille convivium; ſi ſititis, ipſe ſit vinum conditum; ſi nudi, ſit ipſe veſtitus; ſi infirmi, ſit ipſe medicus; ſi vigilatis, ſit ipſe lectulus; ſi fatigati ex itinere, ſit quies & umbraculum ipſe vobis. Sit, inquam Deus cordis veſtri ſpeculum quo vos componatis, ſit ſigillum cui vos imprimatis, ſit via per quam ambuletis, ſit gemma qua vos ornetis, ſit fons qui vos lavet, ſit panis qui vos confortet, ſit electuarium quod vos ſanet, ſit clavis qui corda veſtra ſibi aperiat, mundo claudat. Et ſi vires corporis deficiant, ſemper tamen in obſequio conditoris bonæ voluntatis deſideria inardeſcant. Diligite quæ Deus diligit, & odite tantũmodo quod odit. Quantum eſt in vobis, ſemper ſtudea-

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quærentem, sapientiam ipsum invenientem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem. Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur æternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE

Hominis erga seipsum.

Corpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in cælo: in tantum mentes vestræ intentæ sint supernis, ut præsentia

tanquam transacta quodammodo reputetis. Mundus sit vobis exilium, & patria vestra cælum. Frequenter Deum ad cor dirigite, propter familiaritatis amicitiam subintrandam: licet hoc ipsum fiat breviter. Et propter accediam removendam, studijs spiritualibus vos paulatim assuefacite. orationis usum vobis imprimite, nec tantum bonum tanquam ex consvetudine, sed ex devotionis dulcedine adimplete. Orationes furtivas quærite: illis quoque orationibus libenter insistite, quæ affectum vestrum ad fervorem videantur ampliùs excitare. Videte ne dum corpus sit in choro, animus sit in foro. Existentes in itinere, sic vos exhibeatis bono modo socijs affabiles, ne ipsa socialitas ab orationum consvetarum fructu faciat vos inanes. Quotidie manè surgentes cuncta Deo quæ facturi estis offe-

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locutionibùs, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negligatis. Et breviter, ut summo bono familiariùs coniungi valeatis, ab omni strepitu sæcularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOMINIS *erga proximum.*

IN omni actu fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proxi-

mis ad exemplum. Circa ſervitia fraterna ſitis iucundi, ſpontanei, & parati, nec ulli ſitis propter uſum proprij corporis oneroſi. Gratiam quam accepiſtis, etiam aliјs libenter impendatis: id quod vobis deeſt ab habentibus humiliter requiratis. Delictorum fratrum non indignatio, ſed compaſſio proſequatur. Accuſate proprios defectus, & ſupportate miſericorditer alienos: ſemper cogitantes, vos perpetrare potuiſſe ſimilia vel maiora, niſi divina miſericordia vos cuſtodiſſet. Et certè licet non advertatis, iam forſitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab aliјs ſupportari. Habet enim fructus quilibet vermem ſuum. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete. In bono ſervate concordiam, & non in malo. Fratris ira-
cun-

cundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quælibet transitoria fraternæ postponite charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non ametis. *Dilectio debetur hominibus secundùm meritum, sed veneratio secundùm officium vel ætatem.* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores: Prælatis obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuosè non judicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque fer- *Nota*

ven-

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidiùs appetatis. Quamlibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Vniversa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint transeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel consuetudine animati vel exemplo, id quod deterius est faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD Prælatum.

Officium boni Præsidentis. AD vos autem spectat, ô Prælati, speculum subditorum esse, dominium non amare, sine contumelia corrigere, nunquam vituperare, sine superbia gubernare, sine crudelitate castigare, cum pietate fovere, veneratio-

nem

nem non exigere, æqualitatem servare, culpas propter amorem vel timorem non dissimulare, ex rancore vel odio non punire, in pœnis misericordiam cum iustitia temperare. Communi aliorum cibo & vestitu contentos esse, ad bonum monere, nec moribus contradicere, verbo & exemplo præesse, pro diversitate culparum & personarum, nunc vinum nunc oleum exhibere, sicut potestate sic virtute alios præcellere, non solùm præesse, sed & prodesse, circa interiora & exteriora sollicitudinem habere, spiritualia & temporalia provide dispensare, quæ sunt contra ordinem non licentiare, rationabiles licentias non negare, curis superfluis vos subtrahere, sed necessarijs non deesse: cum his qui in levitate ambulant non miscere, maturitatem honestam prætendere, prælaturam pro libertate

vel commodo non tenere, auarè superflua non appetere, res contra honestatem non acquirere, de reddenda ratione continuè cogitare. Ad vos, inquam spectat ô Prælati, esse in actione providos, in dictis veraces, in factis humiles, in contemplatione suspensos, in factis stabiles, in regimine fideles, vobis esse parcos, sed alijs liberales; in capitulis esse strenuos extra pios; rebellibus esse patres, humilibus esse matres. Sic ergo vos habeatis ad subditos, ut parati sitis infirmis semper subvenire, sanos ad bonum semper stimulare, tentatos confortare, peccantes corrigere, devotos diligere, pigros excitare, indiscretè ferventes retrahere, religiosos ad exteriora mittere, dissolutos in domo retinere, seniores in dubijs consulere, iuniores secundùm regulam nutrire, simplices non contemnere, verecundis parcere,

præ-

præsumptuosos inclinare, turbatos consolari, omnesque vobis commissos Domino commendare.

CAPVT L.

DE MORTIFICATIONE affectuum.

VT perfectiùs, fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, sollicitè cogitetis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos æstimate. De cordibus vestris abiicite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistras intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatum amorem, & sensum vtique singularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimescite, quod in præsentia hominum vtique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquisque

Quale con

boni Religiosi debeat esse.

que cor habere quod sit ut hortus arboribus virtutum virens, ut apotheca sanctarum affectionum aromatibus redolens, ut cælum divinarum illuminationum sideribus fulgens, ut flos supernum rorem suscipiens, ut arca thesaurum mirificum in se claudens, ut fons devotionis rivulis semper manans, ut speculum Dominicam imaginem repræsentans. O beatum cor, quod exhibet se solium in quo Deus sedeat, thalamum in quo quiescat, sigillum cui similitudinem suam imprimat, cellarium quod vino suo repleat, & librum in quo memoriam suam scribat: aurum quod pro beneplacito suo flectat. Conetur ergo iterum atque iterum quis habere cor Deo devotum, cogitationibus discretum, & tentationibus cautum, à rancore extraneum, à iudicijs alienum, desiderio languidum, amore vulneratum, cogni-

tio

tione fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione elevatum, in bono sollicitum, contritione scissum, munditia sanctum, timore custoditum, & gratia decoratum. Denique diligentissimè studeamus, fratres, ut toto corde recedamus à peccato, detestando culpam, toto corde convertamur ad Dominum, agendo pœnitentiam, toto corde requiramus Dominum supplicando veniam. Toto corde adhæreamus Domino, ipsum super omnia diligentes, toto corde serviamus Domino, ipsum laudantes, toto corde sequamur Dominum, ipsius vestigia imitantes. Ista meritò debemus Domino, qui beneficia innumera præstat cordi nostro. Ipse namque Deus potentia iuvat corda nostra, sapientia gubernat, bonitate ditat, dulcedine cibat, pulchritudine invitat, charitate unit, promissis allicit, flagellis erudit,

rudit, comminatione concutit, ac beneficijs emollit. Ipse DEVS dulcissimus corda nostra intuetur approbando, tangit excitando, visitat consolando, vivificat iustificando, aperit irrorando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos referre convenit indefesse.

CAPVT LI.

DE REFRÆNATIONE linguæ.

NVmquam frater sileat loquẽda, vel proferat reticenda. Quando verò loqui proponit quis ipsa verba priùs in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod
Prov. 6. voluerit id proponat, Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel ubi, qualiter

vel

el quantũ, vel certè qua de causa
oquamini, ne sermonibus ve-
tris, si debitæ circumstantiæ de-
uerint, generetur mala consci-
ntia cordibus proprijs, vel certè
candalum in animo auditoris.
Hæc autem tria, videlicet gestũ,
ocem, significationem, in vestris
ocutionibus attendatis: ita ut
estus sint disciplinati, vox lenis,
ignificatio semper vera, verbis
olite contendere: sed nec in li-
ibus curetis victoriam obtinere.
Vitanda sunt semper verba quæ
vel loquentibus vel audientibus
unt nociva. Ab his itaque locu-
ionibus est abstinendum, quæ
vel illius qui loquitur, vel eius cui
oquitur, vel illius de quo loqui-
ur, non conveniunt honestati.
Tempus loquendi considerandum
st: quia quandoque nihil, quan-
oque aliquid dicendum est: Sed
ullum tempus invenitur, quan-
o etiam mala vel bona sint o-
mnia

Quàm provide & circũspectè loquendum

mnia proferenda. Aliquando verò tacere debemus, propterea quia alter loqui cœpit, ne ſermonem eius interrumpere videamur. Aliquando tacendum eſt propterea, quòd auditorum animos advertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquando tacendum eſt propter multiloquiũ devitandum, vel etiam propterea quòd ipſi qui ſumus locuturi, nondum formam congruam concepimus proponendi. Senes loquantur de diſcretione conſulendi, iuuenes de inſtantia operandi. Sapientes de miniſterio ſcripturarum, ſimplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de ſollicitudine activæ vitæ, qui quietam ducunt vitam, de dulcedine cõtemplativæ. Præſati de diſpenſatione temporalium & ſpiritualium: ſubditi de obedientia præceptorum. Cùm igitur propter ædificationem noſtrã

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quorum possimus ad virtutem provehi, eligamus Cùm verò propter aliorum ædificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut hortemur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosos, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes; ad indulgentiam, crudeles, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulatorium

Nocivà verba vitanda.

rium, iuratorium, superfluum, otiosum. Sicut autem absenti no debetis detrahere, sic nec præsentem aliquatenùs deridere. Insipientibus non debetis illudere nec sapientibus invidere. Sitis muti in otiosis, sed loquaces in sermonibus fructuosis. In locutionibus vestris non cor in lingua, sed linguam in corde potiùs teneatis. Sanè cùm ad loquendū veneritis, pauca verba & rationabilia proferatis. Taciturnitatem diligatis. Per silentium namque conscientia serenatur, pœna vitatur,, pax conservatur, & mens per contemplationem expeditiùs elevatur. Quanto enim plus à strepitu negotiorum vos subtrahitis, tanto Deus vicinor erit vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONOrum operum.

Llis virtutibus charissimi, singulariter pollere satagite, quæ ecialiter pertinent ad observan-m disciplinæ, quales sunt abcatio proprietatis, cum obedientiæ bono, ac mundicia castitis. Et quoniam per vota relionis ad magna vos ligastis, maa quoque in operibus demonetis. Multo namque melius est minoribus promissionibus esse votum, quam in maioribus negentem. Vestrum ordinem sertis opere, sed omnes alios chaate. Quotidie in aliquo virtu exercitio proficite, & in bonū nari sollicitè laborate. Navis im quæ contra ictum fluvij duur retrocedit, nisi sursum cum ore continuo moveatur. Si tum quem in vobis Deus posuit nsideratis, meliora semper quæ illum pertinent adimplete. Haitis in patientia vitam, in desiio mortem. Disciplinam extra

Officium veri Religiosi.

serva-

servate, conscientiam interiùs e purgate. Subtiliter investiga mala propria, & dignè corrig indagata. Communem reprehe sionem audientes, non illam alios, sed ad vosipsos humilit retorquete. Quia certi estis perpetrata culpa, doleatis; quia incerti estis de venia, time tis. In omnibus actionibus v stris extrema fugite, & semper medio vos tenete. Vnde tali m deramine carnem stringite, qu centum annis victuri: sed vi sic fugite, quasi cras morituri. C ca servitia fraterna sitis promp nec ulli circa usum proprij c poris onerosi. Estote, fratres, h miles sine fictione, maturi si ponderositate, agiles sine levi te, timentes sine desperation sperantes sine præsumptione, si contradictione obedientes, si dissolutione hilares, sine murm ratione patientes. Estote inqua com

Nota hac. qui sata gis vitam ducere religiosā & ad perfectam venire.

ompositi ad morum disciplinam,
j ad misericordiam, immobiles
l inconstantiam. In oratione
evoti, & in vestri custodia cir-
umspecti. Curate præterita ma-
plangere, præsentia vana sper-
ere, futura cavere, in bono fi-
aliter perdurare. Quamuis ni-
l honestatis humana præsentia
obis debeat adijcere, vel solitu-
o minuere, tamen ibi magis ser-
ate disciplinam, ubi vel pluribus
enerat scandalum neglecta, vel
rmam imitationis tribuit cu-
odita. Noctem ordinetis silen-
o & orationi, diem verò bonis
ercitijs & labori. Diem detis
roximo, noctem Deo. Laboris
usam, non laborem in laboribus
ogitate. In bonis fortes estote,
d in malis debiles vos exhibete.
agendis denique talem ordi-
ationem quoad omnes & singu-
s observetis, ut sit videlicet in
ælatis diligentia, in subditis o- *Qualem*

bedi-

Se quisque ubique exhibere debeat.

bedientia. in omnibus simul p
& concordia, In choro devot
& disciplina, iuxta altare matur
tas & reverentia. Devoti sint s
nes, laboriosi iuvenes. Sit hum
litas in habitu, parcitas in vict
sobrietas in potu. Sit in claust
non rumor sed lectio: in capitu
lo non lis sed confessio. Et inte
tio fratrum non versetur in ca
sis, sed in Psalmis. In convent
verò sint assidui, in curijs rari.

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS virtutum.

SIcut spectat ad iustitiam op
ratio boni, sic declinatio qu
que mali. Quapropter laudab
liter vivatis, nec tamen laude
hominum appetatis. Non gl
riemini, quia diu vixistis in Re
gione, sed de paucis annis, quib
Ordinem observastis. Hypoc
sim fugiatis, & in veritate cora

Dei

)eo ambuletis: ſicut & in veſti-
ıentis ovium forinſecus appare-
ıs. Nimis enim parum eſt in-
ıgreſſu religionis tantum habi-
ım immutare. Igitur ſimplici
radientes via, nunquam duplici-
atis aut fictionis veſtigium præ-
endatis. Quicquid contra com- *Singularitas vitāda*
nunem uſum eſt, vel quod poteſt
os reddere notabiles, id fugite
uaſi peſtem. Iuſtitiam nunquam
eſeratis propter verecundiam,
el timorem. Diſſolutiones non
ıciatis, nec vos cum eis qui in
anitate ambulant miſceatis. Stu- *Mortificatio ſenſuū qualiter exhibēda.*
ete viſum à vanitate, aures à ru-
ıoribus, cor à malis cogitatio-
ibus claudere, & linguam à ſer-
ıonibus ocioſis, manus à con-
ıctibus impudicis, pedes ab eva-
ıtionibus cohibere. Ab omni
enique vos ſubtrahite, quod in
onditoris vos obſequijs poſſit
ıpedire. Otia declinetis, nec
llas inutiliter occupetis. Cre-
bra

bra munuſcula frequentemq
miſſionem cingulorum, & cu
tellorum & huiuſmodi deviteti
Nolite non fienda inſipienter a
petere, aut facienda per accedia
faſtidire. Diligentiſſimè caveati
ne quando vel in labore minùs p
tientes, vel in obedientia præce
torum minus alacres, vel in ch
ritatis operibus inveniamini n
gligentes. In certo ſemper ſta
& ſecura conſcientia vos ponati
Nunquam etiam in eo vivere pra
ſumatis ſtatu, in quo moriend
decedere non audeatis. Exceſſũ i
habitu caveatis, ne veſtimenta v
ſtra ſint in genere pretioſa, vel i
qualitate nimis mollia, vel in co
lore ſplendentia, vel in formation
ſignum habentia vanitatis. Geſt
quoque corporis ubique cum d
ſciplina exerceatis, ſic videlicet
ut ſingula membra ſuum tenea
De religiosa Diſpoſitione officium, nec uſurpent in ſuis
ctibus alienum. Vnde nec loqua
tur

tur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia sibi sumat: sed vnum quodq; membrũ tam decenter opus suum impleat, quatenus aspectum intuentium non offendat. Facies autem humana cùm sit speculum disciplinæ, in tanto maiori custodia est habenda: quantò minùs potest abscondi, si quod peccatum in ea uerit, vel celari. Discursus inuiles frater caueat diligenter; nam icut de inconstantia mentis nacitur inordinata motio corporis; sic è contrario paulatim mens d quietem componitur, quando notus corporis inordinatè fieri on sinuntur. Corpus non colas: nec solatia transitoria habeas. Terrenæ namq; consolaties iucundant falsò dum sunt, sed ontristant veraciter dum non nt. Hoc quoq; specialiter atndendum, quòd sicut malum ous reprehenditur, sic & bonum

quodammodo, si non fit tempore oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quãdo in his tempus debitum expectatur. Fructus namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.

DE TEMPERANTIA In cibo & potu.

CORpus vt seruiat nutriatis, & ne lasciuiat edometis. Sic abstinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed fames appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui prouidere. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

bum ſumpſiſtis, ſi poſtmodum delicatiora vel meliora ſuperuenerint, nō propter illa ſtomachū oneretis. Et quod de cibo diximus, de potu quoque ac ſomno, ac indumento, aliiſque corpori neceſſarijs intelligatis; vt nunquam in illis curetis voluptati ſatisfacere, ſed naturæ. Id etiam prætereundū non eſt, quòd ante cibū ſumptum, magis hilares vos eſſe conuenit, ne videamur per abſtinentiam perturbati: poſtea verò tacitos ac modeſtos, ne putemur in crapula inflāmati. Ante prandium doctrinæ tempus eſt & orationis: poſtmodū autem operis & laboris. Tunc enim exercendus eſt animus, quando leuis eſt ad ſtudium ſpirituale: & tunc reprimenda eſt caro, quando calores incentiui per cibum ſolent amplius excitari.

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS *Vitandis*.

SIcut libenter vitatis peccata grauia, ſic cauete fratres, ne multa vos moleſtent venialia vel minora. Sæpè etenim venitur de peccatis minimis ad magna, ſicut ignis validus ſurgit nõnunquam de modica ſcintilla. Vitanda ſunt igitur peccata venialia, quia nos in malis aſſuefaciunt, feruorem diminuunt, profectum dedecorant, ad pœnam obligant, animæ potentias in operibus ſuis laxant, & à gloria nos retardant. Nunquam enim à quoquam facies Dei videbitur donec per pœnam venialium peccatorum quadrans minimus perſoluatur. Hæc ſunt quoque quæ gaudium cæleſte indirectè nobis minuunt: quia omnia opera noſtra bona, per quæ nobis creſcere poſſet æterno

rum cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad solutionem huiusmodi debitorum. Curemus ergo per omnis mali declinationem esse potius innocentes, quàm commitendo culpas etiam leuissimas esse pœnitentes.

CAPVT LVI.

CONCLVSIO EXHORtationis.

ECce, fratres charissimi, qualiter in multis vos instruxi, qui ipse indigeo erudiri. In loco namque peregrinationis nostræ quamdiu prauum est cor hominis, procliuum ad vitia, languidum ad virtutes, mutuis exhortationibꝰ indigemus. Hinc est quòd omni virtute vos precor, & moneo conscientias per eum, qui suo pretioso sanguine nos redemit, & vitæ nobis portam pia sua morte reserauit: vt vestræ professionis vestriq; propositi non immemo-

res, ſemitarum memineritis antiquarum: per quas anteceſſores veſtri currere feſtinarunt in ſpiritu vehementi, & iam regnant cum Chriſto, beata requie perpetuò conſolati. Ad quam cùm & nos diuina ſuffragante gratia peruenerimus, erit animabus noſtris cognitio primæ veritatis, dilectio ſummæ bonitatis, ac diuinæ fruitio maieſtatis. Erit & corporibus claritatis pulchritudo, agilitatis promptitudo, ſubtilitatis aptitudo, & impaſſibilitatis inuictiſſima fortitudo. Ibi erit affluentia diuitiarum, & fluentia omnium bonorum. Ibi gaudebimus ſupra nos de diuina intuitione, infra nos de loci amœnitate, intra nos de corporis & animę glorificatione, iuxta nos de Angelorum & hominum inunum aſſociatione. Quid plura? ibi euaſio periculorum, diſtinctio manſionum, & concordia voluntatū,

Merces & gloria beatorum.

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstiualis, vbertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mærore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine, Amen,

FINIT EXHORTATIO B. HVMBERTI.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & pereatis de via iusta. Psal. 20.

EX VITA S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS, cognomente FERRARIVS, Valentiæ nobilibus parentibus procreatus, Prædicatoriæ familiæ adiunctus, ac illius præclarissimũ decus. Vir planè Apostolicus, potens opere & sermone. Verbi Dei Præco celeberrimus, ac vitæ sanctimonia clarissimus: virginitate conspicuus; Prophetico spiritu multisq; clarus miraculis. Qui hoc etiam præclaro dono insignitus fuit, vt vernaculo idiomate, apud diuersæ linguæ varias nationes prædicans, ab omnibus clarissimè intelligeretur, tametsi aliquando viginti, aliquando triginta millia auditorum haberet: vnde plurimum populũ Deo acquisiuit: nam vigintiquinq; millia Iudæorũ, & octo millia Saraceno-

cenorum, & vltra centum millia peruersorum ac ſceleratorum ſuis feruentiſſimis prædicationibus conuertit, & ad ſanam mentem reduxit Qui anno milleſimo quadringenteſimo decimo octauo ad tantarum virtutum & meritorum præmia & coronas in cœlum feliciter emigrauit. Qui poſtea à Calixto Tertio inter Diuos eſt relatus. In cuius canonizatione allatum & comprobatum fuit, inter cætera portenta & miracula, etiam viginti octo mortuos eum excitaſſe.

INDEX CAPITVM INSRTVCTIONIS VITÆ Spiritualis SANCTI Vincentij.

AVCTORIS PRÆFATIO.

POnam in hoc tractatu tantummodo documenta salubria, de dictis doctorum extracta. Non intendo adducere aliquod Scripturæ testimonium, vel alicuius

cuius doctoris, ad probandum quæ dicam, vel ſuadendum: tum quia breuitati intendo: tum quia tantũmodo ad illum ſermonem dirigo, qui cum magno affectu deſiderat implere, quæcumq; ſecundum Deum fienda cognouerit. Et iccirco etiam dicta non probo, quia humilem intendo inſtruere, non cum arrogantibus contentionibus deſeruire. Quincunque igitur voluerit proximorum animabus vtilis eſſe, eoſque verbis ædificáre: primó ſtudet in ſeipſo habere quicquid alios eſt docturus: alioquin parum proficiet. Nam verbum eius erit inefficax, niſi priùs homines in eo comperiant eſſe quod docet, & longè maiora.

INSTRVCTIO VITÆ SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

OPortet enim primitus, omnia terrena contemnat, & velut ſtercora reputet, & ſolùm diſtrictiſſimè quantum ſatis ſit ad neceſſitatem, de ipſis recipiat. Quam neceſſitatem in pauco colligat, ſuſferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, ſicut quidam ait: Scio quod laudabile non eſt, pauperẽ eſſe, ſed in paupertate paupertatem amore

In primis Religioſus debet omnia terrena & tranſitoria cõtemnere.

m are, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere. Proh dolor, multi de paupertatis solũ nomine gloriantur, sed quo pacto? Vt eis nihil desit. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis sodales & amicos fugiũt pro suo posse, famem, sitim, contemptum, despectionem, Non sic beatissimus Dominicus Pater noster. Non sic ille, *qui cùm diues esset, egenus factus est;* omnesq; Apostoli, qui (vt nosti) verbo & exemplo docuere. Nihil ab aliquo petas, nisi esset necessitas, nec acquiescas cuicunq; dare volenti, quibuscumq; precibus, etiam sub prætextu, vt indigentibus largiaris, quia crede quòd in hoc ipso, & omnes, qui audierint, finaliter multum ædificabuntur, ac per hoc ad contemptum mundi eos poteris faciliùs inducere, & ad subuentionem aliorum indigenti-

Fucati paupe-res.

2. Cor. 8.

Quæ fugienda paupertatis amatori.

genti-

entium inclinare. Necessitatem autem tuam intelligo, in parco victu, & vili vestitu, & calceamento, quibus tunc præsentialiter indiges. Non voco autem necessitatem, librorum inopiam, sub quorum velamine frequenter magna auaritia comperitur. Satis enim libri communes, vel accommodati inueniuntur in ordine. Et quicunque effectum prædictorum voluerit clarè cognoscere, studeat primò corde humili adimplere: alioquin, si corde tumido contradicere voluerit, foris stabit. Nam à Christo, humilitatis magistro, humilibus manifestatur veritas, quæ tumidis occultatur.

Necessitas quibus contineatur.

Deus superbis resistit, humilibus dat gratiam.

CAPVT II.

De taciturnitate.

FActo ergo paupertatis stabili fundamento, à Christo fundatore in vertice posito, dicente: *Beati*

Mat. 5. *Beati pauperes ſpiritu, &c.* ad reſtringendum linguam viriliter ſe accingat, vt lingua, quæ vtilia debet loqui, ab ocioſis & inutilibus compeſcatur omnino: & vt meliùs reſtringat, penitus non loquatur, niſi interrogatus: interrogatus dico, de re neceſſaria & vtili: nam inutilem quæſtionem ſilentium debet ſoluere. Si qui tamen cauſa ſolatij, vel inuectiua ipſi dicant, ne oneroſus alijs videatur, quandam vultus hilaritatem, & benignitatem poterit oſtendere, ſed nullo modo loqui, etiam ſi illos, quicumque ſint, de hoc viderit murmurare, vel contriſtari, aut verba detractionis proferre, ipſum cauſando ſingularem, ſeu ſuperſtitioſum & grauem. Debet tamen pro ipſis attentius orare, vt Deus ab eorum cordibus omnem turbationem amoueat. Poterit tamen aliquando loqui, ſi immineat aliqua neceſſitas,

Refrænanda lingua per ſacrum ſilentium quod eſt cuſtos Religionis. Qui enim nō refrænat linguam ſuam, huius vana eſt religio. Iac. 1.

ceſſitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum paucitate verborum, voce humili & ſubmiſſa. Quod etiam debet facere, dum alicui habet reſpondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo diſcat, qualiter ſuo tempore loqui veleat, rogando tamen Deum, vt per ſeipſum ſuppleat cordibus proximorum interiùs inſpirando ea, à quibus interim ſe abſtineat, linguam per ſilentium edomando.

CAPVT III.

De cordis munditia, & paſſionum ac ſenſuum mortificatione. per quam puritas mentis acquiritur.

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per ſilentium multis ſolicitudinibus, quæ impediunt virtutum ſemina,

ne

ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs insudare, quæ te adducant ad illam cordis mũditiam, per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiàntur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille *cuius in pace factus est locus eius:* in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo á luxuria cogitationis immundæ, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elogat, quantum in hac vita possibile est, à quibuscunq; cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obtinendam cælestem (vt ita dicam) imò diuinam

Ps. 75.

Vera cordis munditia.

nam

am quodammodo puritatem, (nam *qui adhæret Deo, vnus est* *Cor. 6.* *ritus cũ eo*) ista necessaria sunt. *Neces-* Primò, omnium studeas, quan- *saria* umcumque potes, abnegare te *ad pu-* sum, iuxta Saluatoris præceptũ, *ritatem* *Qui vult venire post me, abneget* *cordis* *metipsum, &c.* & hoc sic intel- *abnega-* ge, vt tuam voluntatẽ in omni- *tio sui* us mortifices, & conculces, & *ipsius.* n omnibus ei contradicas, beninè amplectendo aliorum voluntatem, si tamen licita sit & honeta. Hoc tamen generaliter haeas pro quacunq; re temporali, er quam corporalibus necessitaibus deseruitur. Nunquam se- *Nun-* uaris voluntatem propriam, vbi *quam* lium contradicere videas, quan- *standũ* umcunq; exorbitare videatur à *& fidẽdũ* roprio iudicio rationis. Debes *proprio* nim sufferre quodcumq; incom- *iudicio.* nodum pro interna mentis tranuillitate seruanda, quæ per tales epugnantias perturbatur, dum

homo

homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solùm in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potiùs, quàm tuam impleas voluntatem, dummodò sit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quàm possit prouenire profect⁹ in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria assecutâ, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, *qui dicunt bonum malum, & malum bonum*, & qui student aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, plusquam sua praua corrigere.

Vitanda iurgia, & contentiones.

Non obediendū malis.

Isaiæ 5.

Non

Non enim dico, quòd debeas ta-
lium iudicio adhærere in his quæ
spiritualia sunt. Nam in tempo-
ralibus benè debes: quorumcũq;
voluntatem plus quàm tuam exe-
qui & implere. Si autem in his
quæ secundùm Deum operari de-
sideras, siue ad profectum tuum,
vel ad Dei honorem, vel proximi
vtilitatem, aliquos tibi obsistere
videas, seu etiam totaliter impe-
dire, siue sint superiores, seu pa-
res vel inferiores, noli contentio-
nibus deseruire, sed teipsum in
teipso restringe, & te cum Deo
in collige, illiq; dicas: *Domine
vim patior, responde pro me.* Nec
de hoc contristeris, quia non pos-
sunt id facere, nisi finaliter pro
bono tuo & aliorũ sit expediens.
Imò plus dico tibi, quòd quan-
tumcumq; ad præsens nõ videas,
videbis finaliter, quòd illud in
quo tibi eos impedimenta præsta-
re credebas, erit tibi adiuuamen-

Constãti animo opꝰ Dei prosequẽdũ.

Quid faciendũ quãdo obsistitur sancto conatui.

Isa 38.

N. B. huiꝰ S. viri dictum experientia sæpe probatum.

Quādo diuinitꝰ obsistitur, tunc maximè diuinæ. Prouidentiæ fidendū, & omnia committēda. Pax & tranquillitas cordis quærēda & tenenda.

tum ad tuum propositum asse
quendum. Licet autem de ho
to Sacræ Scripturæ possem tibi a
hæc exempla producere, sicut d
Ioseph, & multis alijs: nolo ta
men contra id facere, quod præ
dixi, sed experto crede, quia it
est. Si etiam in his quæ secund
Deum desideras, te videas quo
dammodo diuinitus impediri, ve
per infirmitatem, vel quocunqu
alio contingente, de hoc nullate
nus contristeris, sed totum æqua
nimiter feras, & te ex toto com
mittas illi, qui meliùs nouit, qui
tibi expediat, quàm tu ipse, qui t
ad se continuè súbleuat, dum mo
do teipsum illi ex toto comitta
quamuis fortè tu hoc minimè v
deas. Ad hoc ergo sit totum st
dium tuum, vt teipsum in pace
tranquillitate cordis possideas,
pro quocunque euentu non d
leas, nisi de solo peccato propr
vel alieno, seu etiam de his qui

indu-

inducerent ad peccatum. Non ergo te contristet quicunque casus fortuitus, non te exagitet indignationis stimulus contra defectum alterius, sed habeas ad quemcunq; miserationis & compassionis affectum, cogitans semper, quòd tu peius faceres, nisi te Christus IESVS sua gratia conseruaret. Præpara insuper teipsum ad quæcunq; opprobria, ad quæcunque aspera, ad quæcunq; aduersa pro CHRISTI nomine sufferenda. Omnem etiam appetitum, seu cogitatum tibi suggerentẽ appetitum cuiuscumq; altitudinis, sub quocunque charitatis prætextu in ipso principio & ortu suo, velut caput draconis infernalis, cauterio mortifices, cum baculo crucis, tibi CHRISTI humilitatem ac durissimam passionem ad memoriã reuocando, qui regnum fugiens, Crucem voluntarie est amplexus, omni confusio-

Aliorũ vita excusanda.

Honor non est expetendus, quia tanquã quoddam venenũ omnis ambitio est fugienda.

fusione contempta, omnem humanam laudem fugiens cum honore tanquam venenum mortiferum. Et tu in despectu tui gaudens, te ipsum talẽ verè & ex corde reputes, qui meritò debeas ab omnibus cõculcari & despici. Videas continuè tuos defectus, peccata tua, & ea aggraua quantumcunq; poteris: aliorum verò defectus post tergum proijcias & non videas, & si vides, alleuies & excuses, & ipsis compatiaris, & adiuues quantũcunq; poteris. Auerte oculos tuos & mentis & corporis ab aliorum aspectu; vt teipsum possis inspicere in lumine vultus tui. Teipsum cõsidera, & sine simulatione diiudica. In omni actu, locutione, cogitatione, actione, te ipsum reprehende, & in te semper compunctionis misericordiam studeas inuenire, cogitando quòd bona tua non sunt plenè expleta, nec feruore

Propria delicta aggrauanda.

Propria bona opera extenuanda.

facta

facta quo deberent, sed negligentijs inquinata: vt meritò omnis tua justitia panno menstruatæ debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permittas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora graviter reprehendas te, ut miserrimum peccatorum commissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicunq; proquibuscunque peccatis: & meritò à cœlestibus gaudijs excludendum, si secundùm justitiam suam, & non secundùm misericordiam vellet tecum agere Deus qui tanta super multos alios tibi prærogavit, ad quæ omnia ingratus extitisti. Considera etiam diligẽter, & cum pavore rumina, quòd aptitudinem ad bonum, & grati-

Ratio devitandi sui existimationẽ & humilitatis comparanda.

am, seu sollicitudinem ad virtut
à te ipso non habes, sed Christu
sua misericordia dedit: quòd s
voluisset, potuisset, ita conferr
cuicunque, te in luto fecis dere-
licto. Cogita etiam, & ad ho
tibi ipsi persuadeas, quòd non es
peccator, qui non magis assistere
Deo suo, quàm tu, & qui no
magis recognosceret Dei benefi-
cia, si recepisset gratias, quas t
sola Dei gratuita bonitate, & no
proprijs meritis recepisti; pro
pter quod potes te ipsum vilio
rem & inferiorem omni homin
iudicare, & merito formidare, n
ingratitudine, te Christus fora
abijciat Nec dico, per ista cre
das te esse extra gratiam, vel i
mortali; quamvis alij peccatore
habeant innumerabilia mortalia
quod est nobis occultum, tum
propter fallax judicium, tum pro
pter subitam contritionem, & di
vinæ gratiæ præviam infusionem

Modus se humiliandi.

Dum

Dum autẽ te vilificando alijs pec catoribus comparas, non expedit ad eorum peccata deſcendere, ſed ſolùm in generali cum eorum peccatis tuam ingratitudinem ponderando. Quòd ſi etiam in ſpeciali velis eorum peccata videre. potes eadem peccata in te quadam ſimilitudine transformare, ſic te in tua conſcientia increpando: Ecce ille eſt homicida, & ego miſer quoties occidi animam meam? Ille fornicator & adulter eſt, & ego tota die fornicor & adultero, à Deo meo oculos avertendo, & diabolicis ſuggeſtionib⁹ me ſupponendo, & ſic de alijs. Si autem videris, quòd diabolus te velit in talibus reſponſionibus quodammodo per talia ad deſperationem inducere, tunc omiſſis talibus increpationibus, in ſpem aſſurgas, conſiderata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam prævenit, nec dubium quin opus

Quomodo quis ſeipſum omnium viliſsimum exiſtimare poſsit.

ſuum in te velit perficere, quod in cæpit. Cõmuniter tamen de homine ſpirituali, qui aliqualem Dei notitiam iam percepit, de hac deſperatione timere non expedit, dũ toto ſtudio ad ſe increpandum invigilat. illud tamen poſſet accidere, imò ſæpè accidit in homine incipiente, & ſpecialiter, quem Deus liberavit à multis periculoſis ſceleribus, quibus fuerat involutus. Ex his quæ ſuprà iam perſtrinxi, generabitur in te virtus illa, quæ eſt mater & origo cuſtoſq; virtutũ, ſcilicet humilitas, quæ interiores oculos aperit ad Dei cõſpectũ, cor humanũ ab omni ſuperflua cogitatione purgando. Nam dum homo in ſuã reſilit parvitatẽ, ſeipſum vilificando, ſe increpando, ſe deteſtando, ſuam nihileitatẽ cõſiderando, ſibi ipſi intentiſſimè diſplicẽdo, & hæc & ſimilia cogitando & talem ſe verè exiſtimando, in tantũ circa propria negotia occupatur,

Quanta præſtet virtus humilitatis.

quòd

quod omnis alia inutilis cogitatio evaneſcit. Et ſic, dum anima omnia audita, viſa, & temporaliter operata, à ſe repellit, & in oblivionem adducit, incipit ad ſeipſam redire, & modo mirabili in ſeipſa convaleſcit, & ſic ad originalem iuſtitiam & cœleſtem puritatē appropinquare incipit: ſic dum in ſeipſa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in ſe ſcalam erigit, per quam tranſeat ad contemplandum angelicum ſpiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardeſcit ad bona cœleſtia, & omnia temporalia à longè conſpicit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente ferveſcere, quæ velut ignis conſumit omnem rubiginem interioris hominis, atque ſic totam animam occupat charitas, & non eſt quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

Pefecta charitas non ſolùm foras mittit timorē ſed etiam vanitatē & inanē gloriam.

venit ex dictamine charitatis. Vnde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (ut jam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, vbi charitas totum occupavit. Nunquid iam respectū habebit amplius ad aliquod commodum temporale, qui omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animum ejus poterit subintrare, cùm se videat velut stercus vilissimum coram Deo, miserum abominabilem, & ad omnia peccata proclivem, nisi eum sua benignitate manus conditoris cōtinua cōservaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere, qui luce clariùs videt se nihil posse penitus agere nisi continuè de hora in horam divina virtus quodammodo cogat eum atque constringat? Quomodo jam sibi aliquid attribuet, ac si à seipso proveniat, qui

non

non dicam centies, sed etiã millies est expertus suam impossibilitatem in quibuscumque bonis operibus magnis & paruis, & qui toties cognovit se non posse, dum voluit, & qvando (ita dicam) non voluit, nec curavit, nec super talibus cogitabat, viderit se subitò divinitùs excitatum fervore mirabili ad illa facienda, quæ priùs cum omni conatu suo implere non poterat? Nam & talem impossibilitatem idcirco DEUS tam longo tempore dominari permittit in homine, ut homo discat humiliari, & ut nunquam in seipso inaniter glorietur, sed DEO attribuat omne bonum, non solum ex consuetudine quadam, sed potiùs ex intimis cordis sui: ut pote, qui ex propria experientia doctus, luce clariùs videt, quòd non solùm non potest operari, *sed nec* IESUS, *dicere, nisi in Spiritu Sancto*. & nisi ille donaret, qui dicit: *Sine me nihil po-* 1. Cor. 12.

Ioan: 15. *hil potestis facere.* Vt jam recogitãdo ex totis animæ suæ viribus, Domino confiteatur & dicat: *O-*
Isaiæ 26. *mnia opera nostra operatus es in nobis*
Ps. 112. *Domine.* Ac cum Psalmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summariè perstrinxi, & in quodam breviloquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitæ suæ perfectionem, si utiliter, & sine periculo vult animæ suæ procurare salutem Et hæc quidem sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcumque alia perfectorum actuum e-

xerci-

xercitia. Nam his tribus præmissis perfectè servatis, scilicet voluntaria paupertate, taciturnitate, & interna mentis exercitatione, de quibuscumq; alij, exterioribus actibus quomodo essent faciendi, homo facilè judicaret. Quia tamen non omnes possunt capere faciliter breviter dicta, paulo diutiùs insistemus circa particulares actus virtutum.

Tria principia vitæ spiritualis

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRVCTOREM *idoneum citiùs & faciliùs pervenitur ad perfectionem, quam per seipsum.*

SCiendum igitur, quod homo faciliùs & in breviori tempore posset ad perfectionem pertingere, si haberet instructorem cujus regimine duceretur, cujus obedientiam in omnibus actibus parvis & magnis totaliter sequeretur, quàm si ali-

Alteri subesse, ab eoq; regi & instrui

magis salutare. si aliqvis conetur seipsum perficere, quantumcumq; vigeat acumine intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratam. Imò plus *Nota.* dico, quòd nunquam Christus suam gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, se credens sibi sufficere, & per se posse investigare, & invenire quæ sunt vtilia ad sa- *Via obedientia* lutem. Ista enim via obedientiæ, *Via regia.* est via regia, quæ homines inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo, & breviter omnes, qui ad perfectionem attigerunt, per hanc semitam processerunt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex privilegio gratiæ singularis, deficientibus eis, nec invenientibus, qui eos foris in-

ris instruerent: quia tunc pietas divina per se supplet, quod exteriùs minimè reperitur; si tamen corde humili & ferventi ad Deum accedunt. Et quidem isto tempore (hei nobis miseris) in aliquibus locis quasi nullus reperitur, qui alios de perfectione vitæ instruat, quin potiùs, si homo velit tendere ad Deum, inveniet retrahentes multos, & quasi neminem adiuvātem. Quamobrem expedit, ut tunc homo ad Deum toto corde recurrat, & ab eo instrui cum omni orationum instantia & cordis humilitate deposcat, & se in Deum proijciat, se illi totaliter committendo, ut ipsum benignus tanquā orphanum sine Patre recipiat, qui neminem vult perire, sed vult ad cognitionem veritatis quoscunq; venire. Igitur ad te dirigo sermonem meum, qui magno cordis affectu Deum desideras invenire, qui ad perfectionem anhelas, ut ani-

mabus aliorum vtilis esse valeas. Ad te ergo nunc dirigo sermonem meum, qui corde simplici & non duplici accedis ad Deum, qui quæris virtutum intima penetrare, qui per viam humilitatis pervenire desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA, statutis & ceremoniis Ordinis.

Dici solet, Religiosus vel Ceremoniosus vel Criminosus quare inclinationes & omnes ceremoniæ Ordinis adamussim servanda

DVobus igitur jam præmissis, scilicet paupertate & taciturnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta se accingat, ut obedientiæ regulam & semitam in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconcussè scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus, & extrà in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & postrationes, surgendo & stando, & omnes

omnes majorum ordinationes ad unguem teneat, & servet quantum potest, semper cogitans verbum Christi. *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit* Deinde ad coaptandum corpus suum totaliter inobsequio Christi IESU coerceat, ut omnes actus & mot⁹ corporis sint omni morum honestate compositi, secundum regularium disciplinam. Neque enim poteris unquam animam ab inordinatis cohibere, nisi priùs studueris corpus tuum subijcere disciplinæ, ipsum restringendo non solùm ab omni actu, sed etiam ab omni motu incongruo & inepto.

Luc. 10.

Prompta obedientia exhibenda.

CAPUT VI.

DE MODO REGULANDI corpus circa cibum & potum.

IGitur regulationem corporis intendendo: Primò, contra Gulam insistas. Nisi enim contra hanc victoriam habeas, invanum laboras

Gula quomodo frenanda.

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primò, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cõmuniter apponuntur, sis contentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quãdiu Christus te in sanitate conservabit Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitatẽ te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Vt autem non excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

Intelligendum est in prãdio & non in collatione vespertina

dicare

dicare inter superfluum & necessitatem. Hoc autem habeas pro regula de cibo generali, ut saltem de pane comedas sufficienter, quã tum natura requirit specialiter dũ jejunas: nec unquam credas diabolo suadenti tibi facere abstinentiam de pane. Et in hoc poteris experiri quantum natura requirit vel quid sit illi superfluum, si tempore binæ refectionis post nonam inveneris te gravatum, & in stomacho sentias quendam adorem, ut orare, scribere vel legere nequeas: communiter hoc accidit propter excessũ: idem si sentias post matutinas, quando cœnasti. Similiter quoque quando jejunas, si post completorium idem gravamen esse percipias. Igitur comede satis de pane, sic tamen, ut post comestionem sis paratus legere, scribere, vel orare. Si tamen illa hora non esses ita aptus, sicut alijs horis, dum tamen non sentires

quãdo aut nihil aut parum panũ, tantũ conceditur, inordinarijs jejunijs Ecclesiæ. Indicium nimietatis cibi & potus.

grava-

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout docebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non sinas absq; pœnitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendo: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cùm potagium comedis, potes faciliùs pertransire cum potu temperato; ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quãdo jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vi-

num

num ita lymphatum, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundùm quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI in Mensa, quo ad vtrumque hominem.

PVlsato itaque cymbalo, cum omni maturitate lotis manibus, in claustro sedebis; nola pulsata, refectorium introibis, & non parces tibi, cum omni fortitudine tua vocis, & corporis modestia, Dominum benedicens; & iuxta ordinem tuum te collocabis in mensa, cogitans apud te corde pauido, quod debeas peccata populi manducare. Cor tuum etiam præparabis ad intelligētiam lectionis, quæ legitur in mensa: vel, si lectionem non habeas, ad meditationem aliquam spiritualem, ut nequa-

Institutio monachalis tempore comestionis & prandij.

quaquam totus comedas, ſed corpore ſuam refectioné habente, anima nullatenus defraudetur. Poſitus autem ad menſam, veſtimenta decenter coaptes, cappam ſuper genua retorquendo. Statue auté pactum tecum omnino, ut nullo modò circumſpicias comedentes, ſed ſolùm tibi appoſita videbis. In principio, cum ſederis, ne extendas ſubitò manus ad incidendum panem, ſed ſtes aliquamdiu ſuper te, uſque quo ſaltem dicas *Pater noſter.* & *Ave Maria*, pro animabus defunctorum, qui in purgatorio exiſtũt, magis indigentium. Hoc autem generaliter habeas, quod omnem actum, & omnem corporis motum cum quadam modeſtia facias. Si panem diverſum, durum, mollem, album, aut aliter factum ante te habeas, illum comedas qui eſt vicinior, & libentiùs comedas illum, ad quem minùs ſenſualitas inclinatur. Nunquam in menſa ali-

quid

uid petas, ſed permitte alios pro
e poſtulare: quòd ſi non facerent.
atientiam habe. Non teneas cu-
itos ſuper menſam, ſed ſimplici-
er manus. Non teneas crura di-
aricata, nec pedem alteri ſuppo-
as. Non recipias ſcutellas dupli-
es, vel aliud quodcũque, niſi tan-
um quantum communiter omnes
lij habent. Quamcunque pitan-
iam, à quocunque miſſam, eti-
m à Priore, non comedas, ſed
potes, competenter in fragmẽ-
is abſcondas, vel in ſcutella. Vbi
ota quòd mos Deo gratus eſt, ali- *Mos Deo gratus, pauperibꝰ condiſcidere.*
uid de potagio Chriſto pauperi
emper in ſcutella dimittere: ſimi-
ter aliqua panis fragmenta, non
ruſtas, imò illas comedas, & de
ane confracto Chriſto dimittas.
ec nimis cures, ſi de hoc aliqui
urmurent, dummodo Prælatus
bi non mandaverit oppoſitum.
t generaliter de omni eo, quod
omedis, aliquam particulã Chri-

ſto

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamẽ aliqui, qui vilia tantùm donant Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmẽto aliquid de pane reponas, & Christo dimittas. Et, si tibi Dominus donaverit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibus insipidus, ex defectu salis, vel alia quacunque causa, noli apponere ibi sal, nec aliud condimentum, propter Christum felle & aceto potatum: sed sentualitati resistas. Similiter quæcumque salsamenta, quæ ad nihilum valent nisi ad gulæ incitamẽtum, dimittere occultè potes. Quandocunque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus, & huiusmodi, sicut nectar, vinum

Paucis cõtentari.

melius

melius apportatũ, & cætera, quæ non ſunt neceſſitatis pro ſalute corporis humani: imò frequenter eſt noxium, dum non prodeſt, quod delectat. Si dimiſeris propter Christum hæc, non dubito quin tibi præbebit in dulcedine Chriſtus Dominus cibum conſolationis ſpiritualis, & etiam in illo cibo, quo contentus es propter Chriſtum. Et ut meliùs & faciliùs poſſis à quibuſcunque volueris abſtinere, ponas in corde tuo, quando vadis ad menſam, quòd pro peccatis tuis debes in pane & aqua abſtinere. Vnde panis ſit ſolus cibus: pulmentum tamen, non pro cibo adijcias, ſed ut poſſis panem convenientiùs deglutire. Tene, quod ſi hoc poſueris in corde tuo, videbitur tibi magna pitantia, habere aliquid de pulmento. Et obſerves quòd non ponas offas multas in paropſide, ſed ſufficiat tibi panem intingere,

Temperãtia in cibo ſumendo.

Quan-

Quando verò pulmentum non h
bueris, comedas panem unum, v
dimidium, vel paulò plus, vide
cet quando bis comesturus non e
& naturæ satisfacies etiam si al
non haberes. De multis talib
actibus, quos tibi exprimere non
possum, te instruet Christus, si a
ipsum ex corde recurreris, & tot
spem in ipso posueris. Quis enim
exprimere valet modos innume
ros, quos tibi Deus demonstrabit
Sis etiam attentus, ne sis de illis
qui finem non faciunt in edendo
imò quàm citiùs poteris te expedi
as, servata debita honestate, u
magis lectioni possis attendere
Debitas gratias Deo referre.
Cùm â mensa surgis, ex toto cor
de regratieris Altissimo, qui tib
contulit bona sua, & qui tibi vir
tutem aliquam præstitit, ne tib
sensualitas prævaleret. Non par
cas voci tuæ, sed secundùm possi
bilitatem tuam gratias age bono
rum omnium largitori. O cha
rissime,

rissime, cogita quàm innumerabiles sunt pauperes, qui ad delicias maximas reputassent si habuissent, tantummodo panem, quem tibi cum alijs cibarijs Dominus ministravit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Christus est, qui tibi dedit, imò plus, quòd in mensa ipse tibi servivit. Vide ergo cum quanta disciplina, cum quanta reverentia, maturitate, & tremore, debes in mensa cōsistere, ubi vides præsentialiter Deum tuum in propria persona ministrare. O quàm beatus esses, si tibi desuper daretur mentalibus oculis ista cōspicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copiosam cum Christo per totum refectorium discurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVERandi in sobrietate & abstinentia.

VT autem in tali modo sobrietatis

tatis & abstinenttiæ jugiter perseveres, sta iugiter in timore, & Deo omnia bona quæ habes totaliter reeognosce: ab ipso perseverantiam pete. Et si, non vis corruere, noli alios iudicare, nec cõtra eos indignationis spiritu movearis. Si eos vides in edendi debitum ordinem non servare, ne scandalizeris, sed eis compatiaris, ex corde, & pro eis ora, & eos in corde tuo quantum potes excusa, cogitando, quòd nec tu potes aliquid, nec ipsi possunt nisi, quãtùm Christus porrigit manum suam, qui non pro meritis tribuit, sed pro suo beneplacito voluntatis. Si hæc cogitaveris, firmus eris. Nam quæ est causa, quòd multi quandoque incipiunt multa facere in abstinentia, & alijs, qui non perseverant, corpore torpente & spiritu frigescẽte? Certè nulla alia nisi propter eorum elationem & præsumptionem; dum de se præsumen-

Elatio & præsumptio multorum ruina.

mentes, alijs indignantur, eos in cordibus suis judicando: & ideo Deus subtrahit ab eis donum suum, & vel spiritu frigescunt, vel ex indiscretionis vitio plus facientes quàm oporteret, infirmitatem incurrunt; & sic tandem illum ad restaurationem corporis intendunt, in hoc quoque metas excedunt, efficiunturque gulosi plusquàm alij quos primitus judicabant, sicut ego de quibusdam cognovi. Nam istud communiter accidit, quòd quicunque alium in aliquo judicat, Deus tandem permittit eum in illum defectum cadere, vel majorem. *Ergo servias Domino in timore.* Psal. 2. Et quandocunque te sentis in exaltatione ob memoriam beneficiorum quæ tibi donat Altissimus, *apprehende disciplinam* increpationis & propriæ reprehensionis, *ne quando irascatur tibi Dominus, & pereas de via justa.* Si sic feceris, stabilis permanebis.

Ecce indicavi tibi modum Altissimo gratum, contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO

in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendis.

Post hæc nitaris contra somnum & vigilias modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram. Vbi nota, quòd duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corpori, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet in nimia abstinentia, & vigilia inordinata: nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

Vitanda nimia Vigilia.

exceſſu. Et propter hoc diabolus habet iſtam aſtutiã finaliter, quod quando videt hominẽ ſpiritu ferventem, immittit ipſi ſuggeſtiones, ut faciat abſtinẽtias & vigilias magnas, ut per hoc inducat eum ad tantam corporis debilitatem, quòd infirmetur & debilitetur, ita ut ulteriùs ad nihil valeat: imò, ut ſupra dixi, ut plus poſtea comedat & dormiat quàm alij. Et talis nunquã audet aſſumere exercitium in vigilijs & abſtinentijs, recognoſcens ſe per talia infirmatum, ſibi diabolo ſuggerente & dicente: non facias talia: neſcis quòd ob talia fuiſti infirmus? cùm tamen non fuerit per vigilias & abſtinentiam infirmatus, ſed quia in his diſcretionis tramitem non ſervavit. Vnde homo ſimplex non intelligit ſophiſmata diabolica, quibus ex utraq; parte decipitur. Vnde ſub colore boni ipſi dicit: Tu feciſti tot peccata, quando poteris

ſatisfacere, Vel ſi non fecerit peccata enormia, dicit ei: O quanta paſſi ſunt Martyres & Eremitæ. Et credit ſimplex homo, quòd cùm talia habeant ſpeciem boni, non poſſint eſſe niſi à Deo: & Deo permittente hoc fit, maximè quando talis primò cum magna humilitate & tremore, & cum inſtantia orationum non recurrit ad Deum, qui eum illuminaret & dirigeret, quando non reperiret hominem directorem. Homo enim qui ſub obedientia ſancta conſiſtit, & continuè per regulam directionis dirigitur, & inſtruitur, à talibus deceptionibus tutus eſt, etiam ſi ipſe Pater ſpiritualis aliquando aliqualiter erraret. Deus enim propter obedientiæ totum ſibi diſponit ad bonum, ſicut probari poſſet multis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq; circa ſomnum & vigilias, talis modus poterit obſervari: ut ſcilicet tempore æſtiuo poſt prandiū, poſtquam

quam campana pro ſilentio eſt pulſata, ſubinde quieti membra componas: quia illud tempus ad ſpiritualia exercitia minùs aptum eſt, & per hoc in nocte ampliùs poteris vigilare. Hoc tamen generaliter debes obſervare; quotieſcũque vis dormire, ut ſemper vel Pſalmos rumines vel ſpirituale aliquid mediteris, quod etiam ſomno intercipiente, quandoq; tibi in imaginatione præſentetur. In ſero hoc communiter habeas, ut non multum vigiles: nam per vigiliam ſerotinâ impeditur attentio & devotio in matutinali officio. Eſt enim cõmuniter talis ſomnolentus, gravis & indevotus, quando nimis vigilat in ſero: imo aliquando ex toto à matutinali officio cogitur remanere. Igitur ſtatuas tibi aliquas breves orationes, vel aliquam lectionem, vel meditationem, quibus in ſero, antequam dormias, breviter occuperis. Et

Eunti cubitũ quid obſervandum.

Quid meditãdum.

inter alias meditationes, ſi in hoc fertur tua devotio, poteſt tua mens ferri ad ea quæ in paſſione Domini illa hora contigerunt, & ſimiliter faciendo in omnibus alijs horis, juxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inſpiraverit. Non tamen eſt omnium devotio uniformis, ſed alius plus alio excitatur. Alijs enim ſufficit in ſua ſimplicitate in foraminibus petræ habitare. Nullus tamen, quantumcunque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ poſſunt eum ad devotionem excitare: imò quæ legit vel ſtudet, debet ad Chriſtum inflectere, cum ipſo loquendo, & ab ipſo intelligentiam poſtulando. *Circa ſtudiũ & lectionem.* Sæpè, dum actu ſtudet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clauſis ſe in Chriſti plagis abſcondere, & iteratò ad librum convertere. *Aliquãdo med tandum, ſu-* Etiam quandoque debet à ſtudio ſurgere & in cœlum flexis geni-

genibus aliquam ignitam orationē cum brevitate ad Deum fundere, vel etiam cellam egredi, & Ecclesiam, claustrum, vel capitulum circuire, secundum quòd impetus spiritus confert; & aliquando oratione formata, vel informi, per gemitus & suspiria de ebullitione cordis divinum auxilium implorando, vota sua & desideria Altissimo præsentando, Sanctorum ad hæc auxilium implorando. Et illud negotium quandoq; agitur sine Psalmis. & sine quibuscumque orationibus exteriùs formatis verbo, quamvis hoc aliquando initium sumpserit, vel ex aliquo versu Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive alicujus Sancti, nobis interdum, Deo inspirante interius, proprio desiderio vel cogitatu ad inventū. Cùm autem ille fervor spiritus transierit, qui communiter parum durat, potes ad memoriam revocare ea, quæ paulo ante studueras,

spirandū, vel orandum. Sāctorū imploranda auxilia.

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per hujusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam claríorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferenter veniat, secundùm quod ille dignatur immittere, qui suaviter disponit omnia, prout vult, tamen cōmuniter post matutinas ampliùs evenire consvevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodcunque signum, statim excussa omni prigritia, à strato discedas, acsi esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, *Ave Maria*

De lecto cito surgēdum excussa omni pigritia, dicēdo cum tribus Magis. Hoc si

Maria, vel aliud in quo animus tuus magis inflammatur. Vbi nota, quod ad hoc, ut faciliter, & ſine moleſtia, imò cùm quadam alacritate tunc ſurgas, multùm facit, ſi ſupra ſtratum durum dormias, & jaceas indutus. Hoc debet habere generaliter ſervus DEI, ut omnem mollitiem & complacentiam fugiat: ita tamen, ut diſcretionis limites non excedat. Habeas igitur ſtratum de palleis, quòd quanto amplius expreſſione duratæ extiterint, gratiores debes habere, & ſuper ipſas ſufficiat tibi, flaciatam, ſeu coopertorium habere. Pro tegumento autem contra frigus ſtragulam vnam, vel duas, pro temporum diverſitate, ſecundùm quod tua neceſſitas poſtulabit, habebis. Ad caput autem ſacculum plenum paleis habeas, & fugias mollitiem pulvinaris, & ſimiliter omnes mollities alias aſſuetas, ſicut de ſudarijs ſub ma-

gnum magni Regis eſt.

Molities lecti fugienda.

xilla, vel ad collum, ſeu ad zonã: niſi fortè de nocte in æſtivo tempore propter ſudorem: nam talibus natura non indiget, ſed ſunt quædam malæ conſuetudines introductæ. Dormias etiam indutus, ſicut de die, niſi quòd ſotulares debes extrahere & corrigiam relaxare. Potes tamen tempore æſtivo magni æſtus cappam detrahere, & cum ſolo ſcapulari quieſcere. Si per iſtum modum dormias, non erit tibi moleſtum ſurgere, imò citiùs & cum alacritate cõſurges. Dum igitur Officium de B. Virgine dicitur, ſtans, non apodiatus, ſed ſuper pedes, cum omni attentione, competẽti voce diſtinctè & alacriter dicas Officium Virginis glorioſæ, & te ſic habeas, quaſi eam cerneres corporalibus oculis coram te. Officio Virginis terminato, & completa corporis neceſſitate, ad Eccleſiam vadas vel ad clauſtrum prout majorem devotio-

Saltem ſecundùm conſtitutiones.

Dormiendum in tunica, cum cingulo & caligis

votionem invenies. Vbi nota, quòd servus Dei, eundo & redeundo ad cellam, vel quocunque alio loco, non debet esse ociosus corde, sed vel Psalmos, vel aliquid spirituale ruminare. Potest tamen ante inchoationem Officij chorum intrare, & aliquid spirituale præmeditari, ut devotiùs & attentiùs cum alijs Psalmos valeat decantare. Pulsatis igitur Matutinis, & factis venijs vel inclinationibus, psallendo sta super pedes tuos, non apodiatus, sed corde & corpore sta viriliter coram Deo tuo, ipsius laudes cum omni alacritate decantа recogitans, quòd sine dubio sancti Angeli sunt præsentes; in quorum conspectu psallens Deo, eos debes continuè revereri, utpote qui faciem Dei Patris in cœlis vident, quam tu nondum, nisi in speculo & in ænigmate contéplaris. Nunquam parcas voci, quantum potes, discretione regente.

Quomodo divinum Officiũ sit persolvendum.

Alta voce cantandũ

quod & monuit S. P. Dominicus. Non prætermittas jota unum, tam de Psalmis, versibus, dictionibus, syllabis, quàm de voce. Et si non potes æquali voce cum alijs, saltē cum voce submissa. Et si potes, Psalm: & hymnos cantes in libro, ad DEUM intellectum habens in Psalmis & cæteris orationibus, vt cōsolationē spiritus reportes. Tunc oportet te esse sollicitum, ne in actu exteriori, scilicet in gestu corporis, & sono vocis aliquid appereat levitatis: sed tunc specialiter oportet te servare mentē, & debitā gravitatē. Nam spiritualis lætitia in quandam cōvertitur levitatem, nisi fræno discretionis actus comprimantur extrinsecus. *Cum attentione cantandū & psallēdum.* Toto conatu tuo facias, *ut psállas spiritu & mente.* Nam magnus labor est homini, præcipuè incipienti, nondum in DEO roborato, tempore Psalmodiæ mentem à vagatione constringere. Semper in choro teneas locum tuum, & communiter te po-

te ponas in vno loco, nisi fortè alius venerit, cui meritò cedere oporteret. Si in choro prævideris aliquem defectum, per te, vel per alium supplere satage. Vnde nota, quòd Deus gratum haberet, si pridie præuideres rubricas, & omnia dicenda in choro, & paratus esses ad omnes defectus & negligentias aliorũ supplendas. Sed caveas, quod dum in choro est aliqua cõtroversia super ijs quæ sunt dicenda, vel cantanda, tu nec os tuum aperias, etiam si certus esses de eo quod dicendum esset. Sunt multi, qui pro uno modico tantũ litigant. Minus enim malum esset errare quàm litigare. Si autem vnico verbo posses errorem chori corrigere, tunc facere debes, specialiter si tu es de provectioribus in choro. Si autem te vides spiritu impatiente agitari, melius quòd tu studeas motum animi tui subjugare, Si autem aliquis

Præuidere legenda vel cãtanda.

Melius est errare & tacere in choro quã litigare

male

male legit vel cantat, vel quocunque modo ineptè se habet, non submurmures, vel corrigas. Est enim species cujusdam jactantiæ talis correctio. Idem in lectione, quantūcunq; quis malè & ineptè legat, nec etiam aliquod signum facias, quia hoc est signum mentis vento elationis inflatæ. Quando multi subitò currunt ad aliquē defectum supplendum, non te ingeras. Si autem nullus esset supplens, tunc cum omni modestia ad supplendum occurras: sed si potes, taliter defectum anticipes ne valeat deprehendi. Cave tamen, ne duas lectiones immediatè legas, vel duo Responsoria (nisi tātus esset defectus fratrum, quòd non posset aliter fieri) & maximè vbi est multitudo fratrum. Item non de facili te ingeras, si juvenis es, ad dicenda ea quæ pertinent ad antiquos. Non circumferas oculos hinc & inde: nec ali-

Submissio & modestia oculorum.

quem

uem videas quid faciat vel quo-
nodo ſe habeat : ſed oculis in ter-
am demiſſis, vel ſurſum erectis,
vel clauſis : vel ad librum ſtes. Sē-
per quando dicis divinum officiū,
dum ſtas vel ſedes, non teneas
manus ſub mento, ſed ſub cappa,
vel ſcapulari, quando non decens
eſt cappam habere. Non teneas,
unum pedem ſuper alium, vel tibi-
as divaricatas, ſed cum omni mo-
deſtia, ut qui es in præſentia DEI
tui. Caveas ne digitos teneas in
naribus. Sunt enim aliqui, qui in
hoc & talib⁹ miſerijs, non ſine dia-
boli ſtimulatione occupantur, di-
vertentes à divino officio, & inde-
votionem non modicā oſtendētes.
Multi tales actus particulares oc-
currunt, qui non poſſunt exprimi:
ſed ſi humilitatem habueris & in-
tegram charitatem, de omnibus
unctio te docebit. Tu qui legis,
attende : quia cùm hinc ponantur
multi actus, qui ad vnam circum-
ſtanti-

Compoſitio membrorum.

ſtantiam variantur, non propter hoc iſta improbes, ſi aliquãdo aliter fieri oporteret: ſicut de loquẽdo in choro, cùm error apparet quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum eſt, quòd *ſervum Dei litigari* non decet. Minus malum eſt, patienter tolerare errorem, quàm contentionibus deſervire: multo magis in choro, vbi tales contentiones ſcandaloſæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis ſunt conturbativæ. Similiter cùm dico quòd ſemper legat vel cantet in choro. Quandoque enim poſſet oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius eſſet apud ſe dicere officium, præcipuè vbi alij eſſent, qui ſufficerent ad cantandũ: & ſic de multis alijs, prout meliùs te docebit Altiſſimus, ſi contemptis omnibus, ei corde ſimplici volueris adhærere. Non enim debet ſibi quiſque facili.

2. Tim 2.

aciliter credere, ut oppositum fa-
iat, nisi longo virtutum, exerci-
io discretionis spiritū sit adept⁹.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus utere eloquio simplici, & cõfabulatione domestica ad de-
:larationem actuum particulariũ, & quãtum potes, insiste cum exem-
olis, ut quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, acsi sibi soli prædicares: taliter tamen, quòd verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filijs, vel in infirmitate gravi, vel fovea grandi jacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fovere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de gloria Paradisi sperata. Talis enim modus

Quomodo cum fructu prædicandum.

modus conſuevit eſſe proficuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audientes. Item in confeſſionibus, ut ſive blandè conforteris puſillanimes, ſive duriùs terreas induratos, ſemper víſcera charitatis oſtẽdas, ut ſemper peccator ſentiat, quòd verba tua ex pura charitate deſcendant. Et ideò charitativa verba, & dulcia ſemper pungitiva præcedant. Tu itaque, qui deſideras proximorum animabus eſſe vtilis, primò ad DEUM ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo ſimpliciter poſtula, ut tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua eſt ſumma virtutum, per quam poſſis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM *contra tentationes provenientes ex ſuggeſtione diaboli.*

Ad

A D honorem Domini nostri Ie-
su Christi dicam tibi reme-
a contra aliquas tentationes spi-
tuales, quæ in isto tempore a-
undant in terra ad purgandum &
robandum electos: quæ quamvis
xpresè manifestæ non sint de ali-
uo principali articulo fidei: ta-
en qui benè respicit cognoscit,
uòd sunt in periculo destructio-
is principalium articulorũ fidei,
quòd præparant cathedram &
edem Antechristo. Quas tenta-
iones nolo exprimere, ne ponam
ateriam & occasionem scandali,
eu offendiculum coram simplici-
us & imperfectis. Sed monstra-
o tibi, per quam spiritualem di-
cretionem debes te regere, si non
is esse victus à prædictis tentati-
nibus. Quæ prædictæ tentatio-
es veniunt duobus modis. Primò
quidem per suggestionem & illusi-
onẽ diaboli, qui decipit hominẽ in
regimine sui, quod deberet habere

Tentatiõnes fidei ex duabꝰ causis.

erga

erga Deum, & in hoc quod eſt Dei. Secundò, per corruptam doctrinam aliquorum, & eorum modum vivendi qui jam venerunt in prædictas tentationes. Propter hoc volo tibi dicere, quòd regimen debes habere erga Deum, & illud, quod eſt Dei. ſi vis eſſe immunis à prædictis tentationibus: & pòſt, quomodo debes regi erga alios, quãtum ad doctrinam & modum vivendi eorum. Primum ergo remedium contra tentationes ſpirituales huius temporis, quas procurat diabolus in cordibus aliquorũ eſt, quòd illi, qui volunt ſe ſubdere Deo, nõ debeãt deſiderare per orationem vel cõtemplationẽ, vel per alia opera perfectionis, viſiones vel revelationes, vel opiniones quæ ſunt ſupra naturam, & ſupra omnem curſum eorum, qui diligũt Deum & timent per veriſſimum amorem; quia prædictum deſiderium non poteſt eſſe deſiderium ſine

Remedia adverſus quaslibet tentationes.

Non ſunt optanda revelationes ſeu viſiones, quia hoc ipſum temerarium eſt.

e radice & fundamento super
e & præsumptionis: vel inten-
nis alicuius vanæ curiositatis
ca Deum, vel sine fragilitate fi-
. Et propter hunc defectum iu-
ia Dei dimittit animam quæ ha-
: ante dictum desideriũ & per-
ttit venire in talem illusionem
tentationem diaboli per falsas
iones & revelationes, & falsas
uctiones per quem modum se-
nat maiorem partem tentatio-
n spiritualium hujus temporis,
meditari facit eas in cordibus
rum, qui sunt nuntij AntiChri-
secundùm quod poteris videre,
e subsequentia. Debes enim
re, quòd veræ revelationes &
icia spiritualia secretorum desi-
iorũ, neque per aliquem conatũ
studium quod anima habeat in
e sed tantùm veniunt ex pura
itate Dei in animam, quæ est
magna humilitate, & in magno
iderio Dei, & reverentia. Nec
etiam

etiam exercitet se quisquã in m
gna humilitate & timore Dei p
pter hoc, ut hujusmodi habeat
sиones & revelationes, & judi
supradicta, quia in idem delictu
caderet, in quo incidit per sup
dictum desiderium. Secundun
remedium est, quòd in anima tu
in tua oratione vel contempla
one non sustineas aliquam co
solationem vel paruam, ex quo
bi videretur, quòd fundaret se
præsumptione & æstimatione, t
ipsius, & postmodum te ducit
abusionem proprij honoris, &
putationis, & suggerit menti tu
te dignum esse vel gloria & la
de huius vitæ, vel gaudijs Parad
si: quia scias, quod anima, q
sentit se in talem consolatione
venire, incurrit in plures malos e
rores, quia Dominus per suum i
stum judicium permittit, post
diabolo augmentare prædictam
cõsolationem, & accelerare & in
prime

Nunquã teipsum quaras fugienda propria existimatio & complacentia.

Non facilè apparitionibus vel revela

primere in illa anima falsissima & periculosissima judicia & alias illusiones, quas consolationes putat esse veras. Heu, heu Deus meus, quot personæ sunt deceptæ per istũ modum. Et scias pro certo, quòd major pars raptuum, imò rabierũ nunciorum Antichristi venit per istum modum, & propter hoc cave, ne in tua oratione vel contẽplatione sustineas aliquam consolationẽ, nisi illam, quæ venit post perfectam notitiam & completum judicium tuæ humilitatis & imperfectionis & quæ facit perseverare dictam notitiam & antedictam opinionem in te, & in magnitudinẽ & altitudinem Dei per altam reverentiam, & cum magno desiderio honoris Dei, & gloriæ, & quòd antè dicta consolatio fundetur in prædictis. Tertium remedium est, quòd omnem cogitationem, quantumcumque sit secreta, & secretò tibi appareat, quæcunque sit, ex quo

tionibus credendũ non enim omni spiritui est credẽdũ.

Nullo modo admittendæ visiones cõ-

tra fidem vel bonos mores,

ex quo ducit cor tuum ad opinionem, vel infectionem, contra aliquem articulum fidei, vel contra bonos mores, & maximè contra humilitatem, vel contra honeſtatem, exhorreſcas; quia ſine dubio ex parte diaboli venit. Etſi appareret tibi aliqua viſio ſine illuſione, & huiuſmodi cognitione, de qua ſis certus quod venit ex parte Dei, & propter quam ſis certificatus in corde tuo, quod illud, quod inducit viſio, eſt Dei placitum, noli te firmare in dicta viſione. Quartum remedium eſt, quòd nec propter magnam devotionẽ, nec propter magnam vitam, nec propter clarum intellectum, nec propter aliquam ſufficientiam aliam, quam vides in aliqua perſona, vel aliquibus perſonis, ſequaris eorum conſilia, nec eorum modos: ex quo cognoſcis clarè & multum rationabiliter, quod eorum conſilia non ſunt ſecundùm Deum, &

Incõſueta reſpuẽda, quæ à Chriſto vel ſãctis non ſunt nobis tradita.

veram

veram discretionem, & per viam Iesu Christi & Sanctorum monstratam, & per sanctam Scripturã in dictis Sanctorum notificatam & prædicatam. Et propter hoc non timeas, quod spernendo talia consilia eorum, pecces per superbiam & præsumptionem, dum hoc facis propter zelum & amorem veritatis. Quintum remedium est, quòd fugias & vites familiaritates & societates, illorum & illarum, qui vel quæ dictas tentationes seminant & diffundunt, & vites illas Personas, quæ sustinent & laudant eas, & noli audire illorum verba nec collationes eorum, nec modos eorum velis videre, quæ tibi dæmon subministrabit, & ostendet magnum signum perfectionis in pluribus eorum verbis & modis: quæ si velles accipere, & ea illis credere, venires & rueres in pericula, ruinas, & præcipitia errorum illorum.

Vitanda malorum consortia & colloquia.

H CAP-

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM contra tentationes per corruptam doctrinam aliquorum

POst hæc dicam tibi aliqua remedia, quæ debes attendere pe[r] temetipſum circa aliquas perſona[s] quæ ſeminant dictas tentationes per eorum vitam & doctrinam. Primùm, quod debes attendere erga tales perſonas eſt, quòd non habeas magnam æſtimationem viſionum eorum, & judiciorum, nec eorum raptuum: imò, ſi dicerent tibi aliquid, quod ſit contra fidem, & contra Scripturam ſacram, aut contra bonos mores, abhorreas eorum viſionem & judicia, tanquã ſtultas demẽtias, & eorum raptus, ſicut rabiamenta. Tamen ſi inducant in hoc, quod eſt ſecundùm fidem & ſanctam Scripturam, & ſecundùm Sanctos, & ſecùndum bonos

Non omnibus eſſe adhibendã fidem.

bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei, tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & meliùs mortale venenum sine suspicione diffundere. Et ideò credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & judicia, & raptus, qui, secundùm quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarũ cõsentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui & *Quomodo hominib⁹*

& visionibus adhibenda sit fides.

per rationẽ prædictam; sed quantum concors cum fide Catholica est & sacra Scriptura, & bonis moribus, & verbis sanctis, ac doctrina Sanctorum. Secundum remedium est, quòd si per revelationem, vel opinionem, vel alium modum, cor tuum moveatur ad faciendum aliquod opus, & maximè opus grave & notabile non tibi consuetum, de quo non habeas certitudinem, an Deo placeat, imò dubitas rationabiliter, contrahas moram ad faciendum dictum opus, vsquequo inspexeris omnes circumstantias, & maximè finales, & cognoscas quòd Deo placet: non tamen quòd tu judices per te tuam opinionem, sed si potes, per testimonium sacræ Scripturæ, vel exemplum imitabile sanctorum Patrum. Et dico, exemplum imitabile; quia, secundùm B Gregorium, aliqui Sancti fecere aliqua opera, quæ non

Cum magna deliberatione & circũspectione agendum

Non omnia facta sãctorum sunt imitanda.

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reverentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, petas consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis.

Docti & probi consulendi.

Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, sicut nunquam habueris, vel quantumcunque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indesinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna: quia secundùm quòd dicunt Sancti, hoc est principalius per quod

Divinum auxilium humiliter implorandum.

DEus beneficium suæ gratiæ aufert, & subtrahit homini, & permittit eum subjici tentationibus & illusionibus Diaboli. Quartum remedium est, quòd te existente in tentatione spirituali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconsuetum: sed cor tuum refrænando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usque quo DEus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quòd si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconsuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconsueta, super quæ est dubium antedictum.

Non esse sequendũ proprium judicium.

Quintum remedium est, quòd propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittas aliquod bonum quod incepisti dum non eras

Propter tentationes nunquã omittenda bo-

n têtationibus antedictis: & ma- *na opera consueta.*
imè non dimittas orare, nec con-
teri, nec communicare, nec jeju
are nec opera pietatis & humili-
atis, licet consolationem non in-
venias in operibus antedictis. Se *Deus omni sincero corde quaredus.*
ctum remedium est, quod si tenta-
iones antedictas habeas, leves cor
tuum & intellectũ ad DEUM, quæ-
rendo humiliter hoc quod erit ei
honorabilius, & tuæ animæ salu-
brius super tua tentatione, subij-
ciendo tuam voluntatem volunta-
ti divinæ: sic, quod si illi placet,
quod perseveres in illis tentatio-
nibus, similiter & tibi placeat, ut
Deum non offendas.

CAPVT XIII.

RATIONES QVÆDAM *quibus excitatur cor ad maiorem perfectionem virtutis.*

QVia placet mihi multum, de
hoc quod cœpisti bonum ad

honorem Dei, & deſidero, non ſolùm quod perſeveres, quinimo ut aſcendas ad maiora opera virtutum, vel ſaltem deſideres, idcirco ſcribo tibi aliquas rationes unde poteris cor tuum excitare & movere ad majores perfectiones omnimodæ virtutis, quam non incepiſti nec potes ſeruare per propriam virtutem.

Deus eſt diligẽdus ſuper omnes creaturas.

Prima ratio eſt, quia ſi inſpicias quantum Deus eſt dignus amari & honorari ſecundùm ſuam bonitatem, & ſapientiam, & alias ſuas perfectiones, quæ ſunt in eo ſine numero & ſine termino, videbis quòd hoc, quod credidiſti multum & magnum ad honorem Dei, ſecundùm bonitatẽ ſuam eſt minimum, & quaſi nihil, in reſpectu ejus, quod deberes eſſe, ſecundùm quod Deus eſt dignus.

Finis omniũ actionum noſtrarũ debet eſſe honor & gloria Dei.

Iſtam rationem idcirco pono primam, quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus noſtris honorem, & reveren-

tiam

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturã. Secunda ratio est, quòd si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eũ, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundùm quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quàm sequentes, & ideò pono eam secundã. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundùm mandatũ Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifestè infirmitatem tuam, & distantiam in qua es à prædicta innocentia &

Recordatio passionu Christi lenit nostras tribulationes.

Mandatorum Dei obligatio.

Beneficiorum Dei obligatio.

perfectione. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & spiritualium, quæ tibi & alijs, vel quæ singulariter tibi datæ sunt, sentires quod hoc quod facis vel potes facere propter Deũ, est nihil ad dicta beneficia recompensandum & gratias Dei, & maximè si liberalitatẽ ejus attendas & bonitatem. Quinta est, quia si cogitabis altitudinẽ & nobilitatem remunerationis & gloriæ, promissæ & paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad honorem Dei, quoniam gloria tanto major, quanto opera erunt magis virtuosa & majora. Cognosces procertò, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; & desiderabis facere opera magis virtuosa quàm antè feceras.

Consideranda copiosa merces re promissa.

Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinem & generositatem, quam habent virtutes in se & nobilita-

Consideranda pulchritudo virtutum & turpitudo vitiorum.

bilitatem quam recipit anima per ſupradictas virtutes, & ſi attendas ad vilitatem & turpitudinē quam habent vitia & peccata, conaberis, ſi ſapiens fueris, ad amplius acquirendum virtutes, & amplius fugiendum vitia & peccata.

Conſiderāda Sanctorum perfectiones.

Septima ratio eſt, ſi attendas altitudinem & perfectionem vitæ ſanctorum Patrum. & eorum multas & perfectas virtutes, cognoſces imperfectionem & infirmitatē vitæ tuæ, & tuorum operum.

Conſiderāda multitudo peccatorum.

Octava ratio eſt, quia, ſi cognoſcas magnitudinem peccatorum & multitudinem offenſarum, quæ feciſti contra Deum, cognoſces, quia opera tua, quæ facis, quantumcunque bona ſint, ſunt nihil ad ſatisfactionem per viam juſtitiæ, de offenſis Dei.

Quotidiana pericula.

Nona ratio eſt, quia ſi ſpeculeris univerſitatem & pericula tentationum carnis, mundi, & diaboli, conaberis ad aſſumendum majo-

rem firmitatem, & majorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in majori securitate persistere contra dictas tentationes.

Divinum pensandũ judicium. Decima ratio est, quia si cogites districtum judicium DEI finale, & cum apparatu bonorum operum, & cum satisfactione de offensis Dei, & quòd debeas venire ad dictum judicium, videbis quòd parum est quod fecisti per bona opera & pœnitentiam; secundùm quod facere debuisses.

Vndecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinitatẽ tuæ mortis dubiæ, post quam non habebis spatium faciendi opera meritoria neque pœnitentiam, cognosces, quòd cum majori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quàm tu facis.

Aspirandum semper ad meliorem vitam. Duodecima ratio est, quia si animadvertas, qualitercunque incipias

cipias bonam vitam in quovis gradu, & conamine & desiderio ad majorem ascendendi & altiorem vitam, non posse esse sine fundamento præsumptionis & superbiæ, hujusmodi quod incepisti, nec potest esse sine inclusione magnæ tepiditatis & negligẽtiæ, ex quo hæc duo mala includuntur. nec potest esse sine magno periculo vivendi in multis vitijs spiritualibus, secundùm quod monstrare tibi possem, sed nimis esset longum ad scribendum per literas. Nec dubito quòd, si velis dictorum malorum esse liber & immunis, quòd quantumcunque altam vitam inceperis; tu adhuc conaberis in altiori & perfectiori vita esse. Bernardus super Psalmum 90. *Qui habitat in adjutorio Altissimi*; loquens de illis qui sunt fervidi in principio, & postea, credentes se aliquid esse, tepescunt: O inquit, si scires, quàm paruum est, quod habes, & hoc

Occulto Dei judicio & sanēti permittũtur cadere.

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

Damnatorũ suppliciorum recordatio.

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia judicia Dei facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd Deus deseruerit eos propter aliqua occulta vitia, quæ non credebãt habere; non dubito quòd quantumcunq; aliam vitam inceperis omni die levabis tuas affectiones & tentationes, deserendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à Deo deseri.

Quarta decima ratio est, quia, si cogites pœnas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis pœnitentia, humilitas, paupertas, & omnis labor, quem

in ista

in ista vita possis sustinere propter DEVM ut evadas pœnas supradictas, & conaberis continuè ad tenendum altiorem & perfectiorem vitam, timendo periculum veniēdi ad supradictas pœnas.

CAPVT XIV.

PRÆDICTARVM RATIONUM declaratio, qualiter habeant efficaciam per applicationem singularum.

PRædictas rationes plus in brevitate tetigi, quàm explicaverim, ut tu advertas in paucis magna cogitare, sic quod quælibet sit tibi materia altæ cōtemplationis & spatiosæ. Attamen scias, quod si velis proficere cum prædictis rationibus, debes formare, non solùm per intellectum, imò etiam est necessarium, quòd per certam affectionem moveas voluntatem tuam ad hoc quod dictant dictæ rationes. Et ut meliùs intelligas, repli-

replicabo tibi ſub brevi memoriæ dictas rationes, oſtendendo tibi qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, niſi formentur per affectionem & cognitionem ſpiritualem.

Prima enim ratio non habet vigorem, niſi in anima quæ habet magnum ſpiritum, & ſentit & cōtemplatur nobilitatem, & perfectionem & dignitatem Dei, & conatur ad amandum Deum, & honorandum in omnibus, ſecundùm quod Deus eſt dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam niſi in anima quæ cordialem devotionē ſentit in ſpiritu, & charitatem & bonitatē Filij Dei, quam nobis monſtravit in ſua propria paſſione propter nos accepta, ſic quòd anima deſideret totis ſuis viribus facere recompenſationem Deo, de bonitate & charitate oſtēſa in paſſione.

Tertia ratio non proficit, niſi in ani-

in anima quæ ſentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit eſſe in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio ſolùm locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorũ Dei, & gratiam ipſius, & quæ conatur repræſentare Deo ſervitutem debitam ſecundùm beneficia recepta.

Quinta ratio habet valorem tantùm in anima, quæ habet in æſtimatione & ferventi amore gloriam promiſſã in Paradíſo, & quæ habet firmam fidem & ſpem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, ſic quòd cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam ſupradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in horrore omnia vitia & peccata in abominatione, & in magna complacētia & amore perfectiones virtutum & gratiæ Dei, & hoc cum magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solùm veritatem in anima, quæ habet in magna æstimatione vitas Sanctorum, cum desiderio imitandi. Et maximè intendo dicere de vita perfecta & perfectorum, sicut est Virgo MARIA principaliter, Ioannes Baptista, Ioannes Evangelista, & omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi in anima quæ aggravat offensas contra se, quas fecit contra Deū, & quæ habet voluntatē magnam faciendi Deo justitiam, & satisfactionem peccatorum suorum per bona opera & virtuosa.

Nona ratio non habet locum, nisi tantùm in anima, quæ sentit suam debilitatem & gravitatem,

& peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis judicij, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt pœnitentiam de peccatis suis.

Vndecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantùm proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quòd inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiorem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideò vult

fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summè curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, sentiendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cujuslibet rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihileitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altiorem vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & annihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT XV.

DOCVMENTA SEV Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.

Mortificationis doctrina.

QVi vult fugere atque evadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd dedignatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimũ odorem & fœtorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominationem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea fœtida est, totus fœtidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine

Veræ humilitatis actus qui-

pecca-

peccatorum & iniquitatum fœtidissima & abominabilissima sunt & quod deterius est, quotidie hunc fœtorem in me sentio recentiùs & angustiùs revocari. Et debet talem fœtorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto judicio; & dolere maximè de offensa Dei & perditione gratiæ animæ, in qua erat, quãdo redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sangvine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo fœtere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quòd non solùm coram Angelis & sanctis animab⁹, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & fœtidus, & quòd facta & dicta sua non solùm homines videre & audire dedignantur, sed quòd nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanquã

fæti-

fœtidum cadaver de medio eorum expellant, & sit ab eis alienatus & separatus, & projectus, sicut plus quàm leprosus, vsquequo veniat & reveniat ad seipsum. Et si quis de eo justitiam faceret, de corpore suo sentiat quod justum est, & ita credat, etiã si sibi oculi eruerẽtur, nasus trucarentur, manus abscinderẽtur, & aures & os, & sic de alijs sensibus corporalibus, & mẽbris: quia cum his omnib⁹ Deum offendit & creatorẽ. Item quòd despici desideret & cõtemni, & quòd omnia vituperia, verecundias, diffamationes, injurias, blasphemias & cætera adversa, summo cum gaudio & lætitia recipiat, & patienter ferat. Et oportet quòd diffidas de teipso totaliter, & de omnibus bonis tuis, & de tota vita tua, & convertas te totum & reclines super brachia Iesu Christi pauperrimi & vilissimi, & improperati, despecti & mortui propter te; usque quo

Desideret contemni.

quo tu sis mortuus in omnibus se
sualitatibus tuis humanis, & Iesu
Christus Crucifixus vivat in cord
tuo & in tua anima, & totus tran
formatus & transfiguratus, cord
aliter sit in te, ut nunquam videa
nec sentias, nec audias, nisi ipsu
solùm stantem in cruce propter t
mortuum & suspensum, ad exempl
Virginis Mariæ, mortuus in mun
do, & Vivens in fide: & quòd in il
la fide, vivat tota anima tua usqu
ad resurrectionẽ, in qua Dominu
immittet gaudium spirituale & do
num sancti Spiritus in anima tua
& in illis personis, in quibus de
bet renovari status Apostolorum
& Ecclesiæ sanctæ Dei, exercen
te in sanctis orationibus sive sacri
meditationibus & affectionibus a
obtinenda dona virtutum & grati
am Dei, Sed debes præcipuè se
ptiformi affectu exerceri ad Do
minum, scilicet 1. amore arden
tissimo, 2. timore summo. 3 ho
nore

Oportet Deo septiformi affectu inservire.

ore debito. 4. zelo constantissi no, & 5. illis debet adjungi gratirum actio & vox laudis. 6. omnimodæ obedientiæ promptitudo, & 7. suavitatis divinæ pro posse degustatio. Et ideò continuè debes ista septem devotè petere à DEO, utpote dicendo: Bone IESU, fac ut totis medullis amem te, summè timeam, reverear, & pro omni honore tuo fortissimè zelosus sim, ita quòd omne tuum opprobrium, tanquam tuæ gloriæ zelotipus, vehementissimè exhorrescã; & potissimè, si in me, aut à me, vel pro me, facta tibi sint opprobria ulla. Deinde da etiam, ut te Dominum tanquam tua creatura humiliter adorem & recognoscã, & de omnibus beneficijs à te mihi impensis gratias semper agam, & hoc cum summa gratitudine cordis. Da etiam ut in omnibus semper te benedicam, laudem, & magnificem, & hoc cum summo ju-

Oratio pro septiformi affectuum petrando.

bilo, & tripudio cordis, & tibi in omnibus obtemperans & obediēs, semper reficiar dulcissima tua, & ineffabili suavitate, cum Sanctis tuis Angelis & Apostolis tuæ mēsæ assistens, licet omnino indignus & ingratus. Qui cum Patre, &c.

Affici sibi ipsi alio septiformi affectu.

Debet etiam circa seipsum exerceri alio septiformi affectu. Primò scilicet quòd totus de suis vitijs & defectibus cōfundatur. Secundò, ut peccata sua, tanquam offensiva, & suijpsius maculativa, acutissimo & acerbissimo dolore plangat, & deploret. Tertio, humiliatio sui, & conculcatio, cum contemptu: ut scilicet totis viribus se sicut rem vilissimam & fœtidissimā spernat, & contemni appetat, ut dictum est. Quartò, rigore severissimo, ut scilicet corpus suum asperrimè maceret, & macerari appetat, tanquam peccato fætidum, imò tanquam latrinam & sentinam, & tumulum omni-

omnium fœditatum. Quintò, ira implacabili contra omnia vitia sua & contra radices & inclinationes vitiorum suorum. Sextò, vigore pervigili & strenuo, ut scilicet omnes sensus, actus, potentias suas semper cum quadam virili strenuitate, in omne bonum teneat pervigiles attentos. Septimò, discretione perfectæ modestiæ seu moderantiæ, ut scilicet in omnibus districtissimè servet mensuram & modum, videlicet, inter nimium & non satis: ut scilicet nihil sit in eo superfluum, nihil diminutum aut defectivum, nec plus quàm debet, aut minus quàm deceat. Debet etiam circa proximum se exercere alio septiformi affectu. Primò scilicet per piam compassionem: ut scilicet ita sentiat aliorum mala & incommoda, sicut sua. Secundò per dulcem congratulationem, ut scilicet de aliorum bonis lætetur, sicut de suis. Tertiò, per

Proximo affici alio septiformi affectu.

tranquillam supportationē & condonationē ut scilicet molestias & iniurias ab alijs illatas patienter toleret, & ex corde indulgeat & condonet. Quartò, per benignā affabilitatem: ut scilicet sit ad omnes benignus, & omnibus bonum affectet & optet, & talem se exhibeat in gestibus suis & verbis.

Cum alijs concorditer vivere

Quintò, per reverentiam humilem scilicet ut omnes sibi præferat, & omnes revereatur, & omnibus ex corde se subdat, tanquam Dominis suis. Sextò, per concordiam vnanimem, ut scilicet quantū in se est, & quantum secundùm Deum potest esse, unum sentiat cū omnibus, & ita sentiat, se esse omnes, & illos se, omnium rectum velle, pro suo reputet, & econtrà. Septimò, per Christiformem sui pro omnibus oblationem: scilicet ut ad instar Christi pro omnium salute sit paratus, & solicitus ponere vitam suam, & die noctuqne

orare

orare & laborare quòd omnes in Christo inviscerentur, & Christus in eis. Sed tamen, ne ex hoc credatur quin vitia hominum sint pro toto posse cavenda & fugienda: Sciendum, quòd quandocumq; ex societate malorum hominum vel imperfectorum, periculum imminet, vel occasio retrahens, vel impediens à perfectione vel fervore prædictarum virtutum, debes à talibus, sicut à serpentibus vel draconibus, elongari. Non enim est carbo ita ignitus, quin in aqua frigescat aut tepescat, sic econtrà, vix est carbo ita frigidus, quin acervo carbonum ardentium accendatur. Alias vbi periculum hujusmodi non imminet, ex mera simplicitate debes aliorum non videre defectus, aut si vides per compassionem supportare ut tuos. Vt autē utiliter ad temporalia & æterna te habeas, perfectè scito, quòd temporalia debes aspicere sub quadru-

Quando fugiēda societas improborum

Similitudo commoda.

Quomodo cogitandū de bonis externis, & corporis

plici sensu Primò scilicet tãquam peregrinus & advena sentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua vestis tuo sit sensu ita extranea, acsi esset in India. Secundò, ut in tuo vsu abundantiam timeas, ut venenum & mare submergens. Tertió, ut in tuo usu omnẽ inopiam & egestatem sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad cœlestes divitias & æternas.

Societas pauperũ expetẽda magisquã divitum.

Quartò, ut societatem contubernium & apparatum divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantùm de societate pauperum glorieris & in memoria & aspectu atque conversatione pauperum & despectorum totus læteris, quasi qui exprimant imaginem Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & jucunditate, & reverentia associeris.

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QVINDE-

cim

cim necessariæ servienti Deo in vita spirituali.

QVindecim sunt perfectiones necessariæ personæ, quæ servit Deo in vita spirituali. Prima, est perfecta notitia suarum infirmitatum. Secunda est magna & fervens impugnantia contra malas inclinationes; & contra voluntates seu passiones rationi repugnãtes. Tertia est timor magnus, quẽ habere debet de offensis hactenus factis contra Deum, quia non est certus, an benè satisfecerit nec si cum DEO fecerit pacem. Quarta, est magnus timor & tremor qui debet esse in ipso, ne per suam fragilitatem iterum cadat in similibus vel majoribus peccatis. Quinta, est fortis disciplina & aspera correctio ad regendum suos sensus corporales, & totum suum corpus spiritui subjugare in obsequium IESU Christi. Sexta, fortitudo & magna pa-

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solùm ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod portet in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartũ, suijpsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hactenus recepit á Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Vndecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continuè. Duodecima est, magnum & fer-

& fervens desiderium exaltandi nostram fidem: scilicet quòd IESUS CHRISTUS ab omnibus timeatur. Tertiadecima est, habere misericordiam & pietatem in omnibus necessitatibus suo proximo, sicut sibi vellet haberi. Quartadecima est, regratiari ex toto corde tuo, in omnibus Deum glorificare, & laudare in omnibus IESUM Christum Quintadecima est, quòd postquam hæc omnia fecerit, sentiat & dicat: Domine Deus meus IESU Christe, nihil sum, nihil possum, nihil valeo, & malè tibi servio, & in omnibus servus sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARII QVINQUE *in quibus se exercere debet spiritualis.*

TRes sunt radices Evangelicæ & Apostolicæ paupertatis, seu principales partes: Abdicatio omnis sui *Paupertatis Euangelicæ tres radices.*

nis ſui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis uſus, habituatus ad utrumque affectus. Tres ſunt partes abſtinentiæ: ſcilicet enervatio carnalis amoris, & ſollicitudinis vitæ ſuæ ſuſtentationis; non curare de abundantia vel ſufficientia victualium delicatarum; & uti parcè oblatis. Tria ſunt à nobis ſingulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior diſtractio negotiorum: ſecundum, interior promotio & exaltatio: tertiũ, temporalium rerum, & carnalium amicitiarũ ad ſe, vel ſuos amicos, vel ſuum Ordinem immoderata affectio. Tria ſunt à nobis ſingulariter exercenda & amplectenda: Primum, deſiderium proprij contemptus, abjectionis, & externæ vilificationis. Secundum, viſceroſa compaſſio ad IESUM Chriſtum crucifixum. Tertium, ſuſtErentia perſecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nominis

Abſtinentia tres partes.

Tria in primis fugienda.

Tria magnopere amplectẽda.

nis Christi, & Evangelicæ vitæ. Hæc tria sunt per quædam verba extensiva post horas diei gemitib⁹ & ardentibus suspirijs postulanda. Tria sunt à nobis singulariter, & quasi assiduè meditanda. Primùm, Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c. Secundum, Status Apostolorum & Patrum præteritorũ nostri Ordinis, hoc cum desiderio, ut illis cõformemur. Tertiũ, Status virorũ Evangelicorũ futurus. Et hoc debes die noctuque meditari. Scilicet statum pauperrimorum, simplicissimorũ & mansuetorum charitate ardentissima sibi conjunctorurum, nihil cogitantium, aut loquentium, nec saporantium, nisi solum Iesum Christum & hunc Crucifixum: nec de hoc mundo curantium suique oblitorum, supernam Dei & Beatorum gloriam contemplantium & ad eam medullitus suspirantium & anhellantium & ob ipsius amorem semper mor-

Tria sapiùs meditanda.

tem ſperantium, ſive deſideranti-
um, & ad inſtar Pauli dicentium;
Phil. 1. *Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto.* De-
bes etiam meditari, innumerabiles
ac inæſtimabiles theſauros divi-
tiarum cœleſtium, ſuper dulces &
mellifluos rivos divitiarum, ſuavi-
tatum, ac jucunditatum, & ſuper
omnia mirabiliter expanſos & ſu-
perinfuſos. Et per conſequens
imaginari debes eos ipſos ut cantã-
tes canticum Angelicum cum jubi-
lo citharizantium in citharis cor-
dis ſui. Hæc imaginatio ducet te
pluſquam credi poteſt in quoddam
impatiens deſiderium adventus il-
lorum temporũ, ducet te in quod-
dam admirabile lumen, amoto o-
mnis dubitationis ac ignorantiæ
nubilo, & limpidiſſimè videbis, &
diſtrictè diſcernes omnes defectus
iſtorum temporũ & myſticũ ordi-
nem Eccleſiaſticorũ Ordinũ produ-
ctorum & producendorũ ab initio
Chriſti usq; ad finẽ ſæculi & uſque
ad glo-

ad gloriam summi Dei, & IESU Christi. Crucifixū semper portato in corde tuo, ut te ad suam æternam gloriam perducat. Amen.

EX VITA S. CATHArinæ Senensis.

SAncta CATHARINA SENENSIS soror tertiæ Regulæ Sancti Dominici, virgo sanctitate mirabilis: quæ virginitatem ab ipsa fermè infantia CHRISTO consecratam, illibatam ad obitum usque custodivit, & innumeris virtutum coronis insignis, à Christo sponso crebris ac dulcibus alloquijs recreata, dolorum ac vulnerum eius particeps fieri meruit. Tādem dono Prophetiæ, miraculis & doctrina præfulgens, victo ac triumphato sæpe sæpiùs Satana, ad sponsi beatos amplexus in cœlum conscendit anno 1380. Sepulta in Ecclesia Prædicatorum, Romæ super Minervam. Quam Pius II. in Sāctarū virginū numerū adscripsit.

DIALOGVS BREVIS S. CATHARINÆ SENENSIS.

De acquirenda vera perfectione.

CVm anima quædam, ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriã, ignorantiam ſcilicet & pronam ad malum naturam cognoſceret, aliquãtulumque Dei magnitudinem, ſapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæterasque ipſius præſtantiæ partes ſuſpiceret, vidit, quam dignum & neceſſarium eſſet, ut idem perfectè coleretur & ſanctè. Dignum, quia cùm Pater univerſorum & Dominus ſit omniaq; ut ſuum ipſius nomen collaudent; & ad ſuam referantur gloriam, fecerit: congruum & æquum eſt,

est, ut servus Dominum suum ob-servans, ei serviat, & obsequio pareat; necessarium, quia cum ipse Deus, rationale animal, spiritu & corpore compositum, hac conditione condiderit, ut si voluntariè usque ad mortem fidelem sibi præstiterit servitutem, ad vitam perveniat sempiternam: aliter felicitatem illam omni bonorum aggregatione cumulatam consequi nequit; Perpaucos autem hoc adimplere, sicque per paucos salvari, *quòd verè omnes quærant quæ sua sunt non quæ Dei.* Vidit præterea, breves Dies hominis esse, incertam horam punctumq; quo id momentaneum promerendi tempus finiatur, in inferno verò nullam esse redemptionem, sed vnumquemq; in futura vita, immutabili & inevitabili sententia præmia pœnasve, prout in hoc suo vivendi genere sit emeritus, justa consequi retributione. Vidit etiam multos mul-

Quare tã pauci salventur.

ta di-

ta dicere, & diversimodè multifariamq; prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli servitute colatur, rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum hebete, mmemoriam debilem, ut nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere: ac iccirco, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo ut dignum necessarium esset, deservire; sed ferè omnes, curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo degere. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius majestate efflagitavit, ut succinctè & brevibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæque vi sententiarum, prædicationum veri-

S. Cathar. efflagitavit à Deo præcepta sanctè vivendi & perveniendi ad perfectionē.

rita-

ritatem, & vniversas complecterẽtur Scripturas, quorum observatione & ipse debita servitute coleretur, & ex hac brevi, mortali ac misera vita, ad eam ad quam creaverit felicitatem perveniremus.

Deus itaque, qui sancta desideria inspirat, & eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, mirum in modum hujuscemodi desideria tua, adeò placent, ut eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ utilia, commoda, & necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium & te voti compotem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter observa quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam fallens veritas dicturus sum, quoniam

Deus annuit petitioni & desiderio S. Catharinæ.

niam tuæ annuens petitioni, breviter proponã, quid ſit quod ſummam perfectionem omneſq; contineat virtutes, ac ſimul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, ut ſi tuam faciem ſpeculatura fueris, & te ad illud conpoſueris, ac ſervandum ſormaveris, quicquid patet & latet in divinis ſermonibus, adimpletura ſis, & ſempiterna lætitia & perpetua pace fruitura. Scias igitur ſervorum meorum ſalutem perfectionemque hoc vno conſtare, ut meam ſolius faciant voluntatem, atque eam ſummo ſemper ſtudio adímplere nitantur; ut mihi uni obſequi, me unum obſeruare, me unum attendere, omnibus vitæ ſuæ contendant momentis; quantoque diligentiùs in id incumbant, tanto perfectioni propriùs accedere; quoniam mihi, qui ſum ſumma perfectio; magis preſſiuſque adhærent, copulantur, jungũtur,

Præcepta ſanctè vivendi à Deo S. Catharina tradita.

De Voluntate Dei, facienda & adimplenda.

tur. Vt autem planiùs hanc (licet ine abilem) brevibus tamen traditam veritatem intelligas, Respice in faciem Christi mei, in quo mihi benè complacui. Ipse namque exinanitus servili forma assũpta, factusque in similitudinem carnis peccati est, ut vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis aversos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit vsque ad mortem, sic sua perseverandi obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere: nam si quis diligenti studio & consideratione, ipsius tum vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortaliũ integritatem perfectionemq; nulla re alia constare, quàm iugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis observatione, quod idem dux vester toties attestando repetit.

Proponitur exemplum Christi Salvatoris.

Christi bediēt.

Matth. 7. tit. Ait enim: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed omnis qui fecerit voluntatem Patris mei.* Et attende quòd non frustra repetit bis, *Domine, Domine,*; quoniam cùm omnis transitoria conditio ad duo universalia genera reducatur, religiosum scilicet & sæculare, significare vult, neminem, cujuscunq; conditionis sit æternæ vitæ gloriam consecuturum licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. Item alio loco: *Non veni facere voluntatem meam sed ejus qui misit me Patris.* Et

Ioann. 5. & 6. iterum: *Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me.* Item, *Non*

Luc. 22. *mea voluntas sed tua fiat.* Et, *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Si vis ergo, Saluatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est ut tuam omnibus in rebus prorsus contemnas

facere

acere voluntatem, illamque ab-
eges & extinguas, quoniam quã-
o magis morieris in te tãto magis
ives in me: & quo purgatiùs eij-
les quod tuum eſt eò abundantiùs
pſe reponam quod meum eſt.

Poſtquam illa anima hæc veri- *S. Cathar.*
atis ſaluberrima documenta per-
epit, & tota lætabunda dixit: Pa-
er & Deus meus placent ſummo-
ere, & plus quàm explicare que-
m, quæ ſervulæ tuæ narrare di-
gnatus es: & quàm magnas poſ-
um benignæ majeſtati tuæ grati-
s ago, quoniam quantum mea ru-
li intelligentia conſequi poſſum,
non aliter eſt, quam mihi per Sal-
vatoris exemplum præclarè ac lu-
cidè demonſtraſti. Cùm enim
u ſummum & omne bonum ſis,
non volens iniquitatem, ſed ju-
ſtitiam tantùm, & honeſtatem,
quicquid faciendum eſt perago, ſi
uam voluntatem adimpleo, &
eam impleo, ſi meam propter te
abne-

abnego, quam tu minimè violari
vis, qvoniam mihi iccirco libe
ram tradidisti, ut ego sponte tib
subigendo, & tuam solius facer
semper intendendo, gratior tib
fiam, & majora apud te mea sin
merita. Volo igitur ac vehemen
ter desidero id adimplere quo
præcipis, sed non planè scio, qui
bus rebus tua contineatur volun
tas, quòve tibi fideli obsequi
emancipari queam ; si arrogan
non sum & mea temeritas tua non
abutitur lenitate, supplex obse-
cro, ut iuxta petitionem meam id
quoque me paucis doceas.

Salutaris prudens petitio.

At Dominus: Si paucis & col-
lectim scire desideras voluntatem
meam, ut eam integrè valeas ad-
implere, hæc mea voluntas est ut
summè & semper ames me, sicut
præcepto mandavi vobis, ***ut toto corde, tota anima, & omnibus viribus vestris diligatis me***: hujusque præce-
pti observatione, tua perfectio
conti-

Exponit Deus quid ab homine postulet videlicet ut super omnia ametur & in eo præcipuè consistit divina voluntas.

continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & *plenitudo legis est dilectio.*

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quonam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi compertum non est. Quocirca orans expeto, ut me hac quoque in parte brevibus instruas. *S. Cathar.*

Tunc DEUS: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfectè amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò ut voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoveas, segreges, mundifices: ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis & ma- *Quibus rebus contineatur amor Dei super omnia. Primum cōsistit in abnegatione suiipsius. Doctrina notatu digna de amore.*

& maximum est) ames me propte te, aut te propter te, aut proximi propter te: sed ames me, propte me, te propter me, & proximun propter me: quoniã divinus amo terreni affectus aut alterius cujus vis amoris consortium pati non potest. Vnde quantùm te terrenarum rerum contagione infeceris tantùm & in mei amore peccabi & de tua perfectione deperdes Mentem quippe, ut munda & sancta sit, omnia quæ corpus sentit fastidire necesse est. Effice igitur ne quicquàm ex his quæ à bonitat mea vestros in usus profecta sunt te ad me amandum impediat, sed omnia adjuvent, accendant, inflãment. Quoniam vobis illa creando concessi, ut bonitatis meæ largitatem latiùs ex ipsis dignoscentes, me abundantiore quoq; amore prosequeremini. Perstes igitur appetitu lumbisque succincta, a vigilanti custodia te semper obser-

vans,

rans, terrenis cõcupiſcentijs, quas
undecunq; tibi mortalis vitæ mi-
ſeria, & corrupta ſuggerit natura,
alacriter reſiſte, ut cum propheta
meo dicere poſſis. *Qui perfecit pe-* Pſal: 17.
des meos, id eſt, affectus qui animi
pedes ſunt *tanquã cervorum*, ad fugi-
endum canes, id eſt, laqueos con-
cupiſcentiæ terrenarum rerum, *ſu-* *Secũdum*
per excelſa ſtatuens me, id eſt, in con- *in quo cer*
templatione. Quum hoc primùm *nitur a-*
impleveris, ad ſecundum, quod eti- *mor Dei.*
am altioris perfectionis eſt, perve-
nire poteris, ut omnes cogitatio-
nes, actus, & opera tua dirigas ad
meum ſolũmodo honorem & glo-
riam, ſemperque ſolius meæ laudi
ſtudioſiſſimè des operam, preci-
bus, verbis, & exemplis; & quo-
modo poſſis, ut non tu tantùm ſic,
ſed alij omnes tecum pariter & eo-
dem modo affecti ſint, utque uni-
verſi me unum norint, ament, co-
lant. hocque mihi magis placet
quàm primum, quoniam magis

Tertiũ in quo ce nitur amor Dei.

implet voluntatem meam. Tertium, quod reliquum est, si assecutus fueris, tibi nil deesse, teque cõsummatam integritatem consecutam scito. Illud autem hoc est, ut summo desiderio quæras, nitaris & studeas, ad hanc pervenire mentis dispositionem ut mihi ita conjuncta sis, tuaque meæ (quæ perfectissima est) ita similis sit conformisq; voluntas, ut nolis, non solùm malum, sed & bonum quod ipse nolim, utque eveniat quicquid velit, & vndecunque velit, in istius vitæ miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus, minimè frangatur pax tua, turbeturvè quies mentis tuæ, sed incõcussa fide semper teneas me Deum tuum omnipotentẽ magis amare te, quàm tu te ipsam, meque tui diligentissimâ habere curam, & multò diligentiorẽ quàm tu. Quanto magis sic te mihi commiseris dederisque tanto magis te adjuvans, tibi

Summus gradus amoris Dei in conformitate voluntatis.

tibi semper adero, & tu ipsa clarius sentiens circa te dulcissimā charitatē meam. At hanc autem perfectionem perveniri non potest, nisi per stabilem, constantem ac absolutam propriæ voluntatis abnegationem: quam qui præstare negligit simul hanc excellentissimam perfectionē negligit: qui verò libens præstat, simul integerrimam voluntatem meam integerrimé exequitur, mihique summè placet, & me secum habet, quoniam mihi gratius ac jucundius nihil est, quàm per gratiam vobiscum agere, & in vobis habitare, *neq; sunt delitiæ, cum filijs hominū esse*: & ut volentes ipsi (nolo enim liberi jus arbitrij violare) à me in me, per gratiam, transformentur, ut sint unum meum participatione perfectionis meæ, præcipueq; pacis ac tranquillitatis meæ Vt autem planiùs intelligas, quàm ardenti desiderio cupiam vobiscum esse, utque ma-

Prov. 8.

gis accendaris ad ſubigendam mihi copulandamque meæ voluntatem tuam, vide & alta mente conſidera, voluiſſe me, ut Vnigenitus meus incarnaretur, neque mea divinitas majeſtatis dignitate ſepoſita, veſtræ copularetur humanitati: ut tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonſtratione, vos ad pariter conjungendam meæ voluntatem veſtram, unique mihi jugiter adhærendum provocarem, allicerem, traherem. Voluiſſe præterea, ut ille ipſe dilectus Filius meus tam horrendam, immanem, crudelemque crucis mortem ſubiret, ut ſuis tormentis veſtrum peccatum tolleret. Peccatum (inquam) quod inter me & vos diviſionem fecerat, & meam à vobis ita faciem averterat, ut nullo pacto poſſem reſpicere. Paraſſe inſuper menſam maximi & parum agniti Sacramēti corporis ipſius & ſanguinis, ut

illud

illud in cibum ſumentes transformemini, muteminiq; in me, ac ſicut panis & vinum quibus veſcimini in ſubſtātiam tranſeunt corporalem, ita & vos, manducantes ipſum (qui mecum unum eſt.) ſub panis & vini ſpecie, in ſubſtantiā ſpiritualem & in meipſum convertamini. Et hoc illud eſt, quod Auguſtino ſervo meo his verbis dixit: *Cibus ſum grandium, creſce & manducabis me: nec tu me mutabis in te, ſed tu mutaberis in me.*

Cùm audiſſet anima illa quænam eſſet Dei voluntas, & quemadmodum ad eam implendam neceſſaria etiam erat perfecta charitas; perfectamq; charitatem propriæ voluntatis abnegatione conſtare, dixit. Significaſti mihi Domine Deus meus voluntatem tuam: ſignificaſti Domine, quòd ſi perfectè amavero te, nihil terrenum aut mortale, nec etiam meipſam amabo propter me, ſed *S. Cathar.*

quicquid amabo, secundùm te, propter te amabo. Dixisti, ut summo semper studio tuam solius laudem, honorem & gloriam velim perquirere, simulque operam dare ut alij quoque idem nitantur facere. Et ut quæcunque adversa mihi in hac misera adveniunt vita, ea composita mente & æquo animo ac lætanti tolerare contendam. Nunc, quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, quæso, quonam pacto ad hanc pervenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare & assequi queam: ut enim per tuæ doctrinæ lumen video, *tantùm in te vivo, quantùm in me morior.*

Præclarũ dictũ Perfectio hominis maximè cõsistit in abnegatione.

DEUS autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intulit: Perfecta tui abnegatione omne bonum constare certum est, *quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate evacuas:* & perfectio-

fectionem tuam efficit participatio divinæ bonitatis meæ per gratiam, sine qua humana creatura (quantum ad virtutem & dignitatem suam) nihil est. Ad hanc igitur si pervenire vis, tibi est in summa humilitate præstandum, & ex vera atque intima miseriæ & inopiæ tuæ cogitatione id unum jugiter vehementerq; affectandum, ut mihi soli pareas, meamque solius voluntatem observes. Quò autem id præstare queas, necesse est ut per mentis conceptum & animi existimationē tibi habitaculum circum undique concameratum ex solius meæ voluntatis materia construas, teque eo concludas & semper inhabites, ut quocunque eas, nunquam progrediaris; quocunque prospicias, nunquā extra aspicias, sed tuos mentis & corporis sensus, mea semper circumstet voluntas, nec quicquam aliud loquaris, cogites, aut efficias, nisi quod mihi placet,

Divina voluntas in omnibus observanda.

& meæ esse voluntatis credas: sicque te quicquid agendum erit sanctus Spiritus edocebit. Alia etiam via ad propriæ voluntatis abnegationem perveniri potest, si adsunt qui te secundùm me instruant regantque, ijs propriam subijciendo voluntatem, te totam ac tua omnia his committendo, his parendo, & eorum semper sequendo consilia: quoniam qui fideles & prudentes servos meos audit, me audit.

Superioribus obediendum.

Luc 10.

Sed hæc volo, ut certa fide, alta mente, ac frequenti consideratione mediteris, me Deum tuum gloriosissimum, qui te ad beatitudinem perfruendam creavi, æternum esse, summum, omnipotentē, vobisque omnia quæ mihi placita sunt facere, nec esse qui vel tantillum meæ possit resistere voluntati, nec quicquam sine eadem voluntate mea vobis accidere, nihil provenire, ut per Prophetam vobis enuntia-

Nihil sine Deo vel faciente vel permittēte fieri.

Amos 3.

nuntiavi. *Non esse malum in civitate quod non ipse fecerim*, id est, permiserim. Mediteris pariter, me Deum tuum summæ esse sapientiæ, perfectissimæ cognitionis, & intelligentiæ omnia certa ratione vidētis & acutissimè penetrantis, ut ad te, cælum, terram, mūdum totum, & universa gubernanda, nulla possim ratione falli, nullo errore turbari. Quod si ita non esset, nec Deus essem, nec sapientissim⁹. Et ut tantillum percipias vim huius summæ sapientiæ meæ, scias de malo culpæ & pœnæ me longè majus bonum quàm sit malū elicere. Tertiò velim consideres, me eundē Deum tuum non minus summè bonum esse, & vi amoris benevolentiæq; constare, hac de causa non posse, nisi quæ bona sunt, utilia & salubria tibi & alijs velle, non posse à me aliquid malum provenire, nihil odisse: & hominem ut mea bonitate creavi, ita per me semper in-

Expositio cujusdam loci apud Prophetā.

Summa Dei sapiētia & scientia, cujus providentia omnia disponit.

Sūma Dei bonitas, quæ nil nisi bonū desiderat & omnia ad suam gloriam & nostrā salutēm disponit.

æstimabili dilectione prosequi. His verò per firmam fidem mente ac meditatione collectis cognosces, tribulationes, tentationes, difficultates honores, infirmitates & adversa omnia ob nullam aliam causam, me gubernante provenire, nisi utilitatis & salutis vestræ gratiâ; ut per ea quæ videntur vobis mala, à pravitate corrigamini, & ad virtutem, qua itur ad verum & summum bonum vobis incognitũ perducamini. Cognosces præterea, hoc fidei lumine perlustrata, me Deum tuum magis posse scire velle bonum tuum quàm tu, teque id nec posse, nec scire, nec velle, absque gratia mea. Id igitur cùm ita sit, danda tibi summo studio opera est, ut voluntatem tuam divinæ voluntati meæ prorsus subjicias quoniam sic placida semper mente quiesces, & me semper tecũ habebis (factus est enim in pace locus meus) nec erit tibi scandalum

In quo cõsistat quies & tranquillitas mentis,

lum peccati, hoc eſt offendiculum aliquod ad peccatum nec per impatientiam, nec alio quovis modo: *nam pax multa diligentibus nomen meum, & non eſt illis ſcandalum.* Tantũ etenim amant legem meam. id eſt voluntatem: meaque lex eſt qua cuncta reguntur, tantumque mihi per ipſam copulati ſunt, & in ipſius delectantur obſervatione, ut eveniat quicquid velit, cujuſcunq; generis & æſtimationis ſit, nullare præterquam culpæ, unde mihi fiat injuria, perturbari queant. Proſpiciunt namque claro & purgatiſſimo mentis oculo, à me ſummo univerſi gubernatore, mirifica ſapientia, charitate & ordine cuncta adminiſtrante, non niſi bona poſſe provenire, meque ſibi ac rebus ſuis melius utiliuſque proſpicere quàm ipſimet per ſe ſciant, poſſint, ac velint: ſicque omnibus in rebus quæ eveniant, quaſque ſuſtineant (ut ut ſint) me autorem &

Cuncta eventura cõmittenda divinæ providentiæ eiſq; acquieſcendum in omnibus.

non

non proximum firmo considerantes proposito quadam invicta & inexpugnabili patientia ita roborantur, ut non solùm æquo animo sed libenti ac gaudenti sustineant degustantes in omnibus (sive intrinsecus sive extrinsecus accidāt) meæ ineffabilis dulcedinem charitatis, quod est *sentire de me in bonitate*: in omnibus (inquam) tribulationibus difficultatibusque attēdere, credere, & læto animo gratoque meditari, me disponere omnia suaviter & ex profundo meæ dilectionis fonte cuncta provenire. Atq; hujus ultimæ considerationis compositionisque sanctissimæ, maximum bonum nil aliud corrumpit impedit & perdit, quam propria voluntas vestra & amor vestri, quæ si tollerentur à vobis, tolleretur & infernus à vobis: tum ille qui maledictis æterno mentis & corporis tormento, paratus est; tum ille quem in mortali vita multi-

Omnis hominis perditio consistit in propria voluntate, vel in amore suiipsius.

plici

---

plici agita
rarum æs
re. Igitu
labenti sa
lo stabili
am, moria
propriam v
enim mort
& Beati p
tales me v
tione per r
deinde in
honorem.

VITA
NIC

Ex actis
lentiæ,
verbo

P Fr.
·CEN
Vir Relig
Religion

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore. Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam voluntatem deponens.* *Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu*, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.

Luc. 9. Apoc. 14. Matt. 5.

VITA SERVI DEI NICOLAI MOSCICENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentiæ, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P. Fr. NICOLAVS MOSCICENSIS Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 58. annis in Religione peractis, nullius vnquã mali

mali nominis, aut turpis famæ maculâ laboravit. Constitutionum Ordinis, præcipuè silentij, rigidissimus observator, ambitionis & præeminentiarum capitalis hostis, multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; cæremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens, grandævam senectutem in pura & literali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & dificillimis juris Ecclesiastici locis interpretandis tantâ fælicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquã ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monimenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyro-

Tyrocinium Artis pœnitentiariæ, Elementa ad Sacras Confessiones. Examen approbandorum. Academia Pietatis. Infirmaria spiritualis, & rudimenta Christianæ perfectionis Ad SS. TRINITATEM specialiter devotus, ipso die festo, Sacrosancto Missæ Sacrificio devotissimè peracto, apoplexiâ correptus, in Conventu Cracov: eiusdē SS. TRINITATIS placidissimè obdormivit. Cujus sanctitatem mira populi devotio cum præcisione illius vestium, cinguli & Rosarij testificata est.

DE STVDIO MEDITAtionis.

Pater Magister NICOLAVS MOSCICENSIS, p. 12. Elem: ad S. C.

Multa sunt, quæ nos movere & in amorem meditationis rapere possunt.

I. Excel-

I. EXcellentia Meditationis. Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoreto in Religiosa historia dixit: Medicos quidẽ varia medicamentorum genera ægris pro morborum varietate adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos, omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in DEUM. Equidem magnum est DEUM propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius verò coniungi DEO: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in DEUM, quod cõtemplationi seu orationi mentali proprium est, per quam & vocali convenit: ita ut quem-

quemadmodũ poma diu multumque ſaccharo ac melle decocta, vix proprij ſaporis aliquid retinent, ſed ſolius ſacchari dulcorem referunt: ſic anima divinarum rerum ſtudio & contemplationi addicta, vix aut nihil in ea veteris hominis priſtiniq; ſaporis quicquam reſidet, ſed ſolius Chriſti imaginem ita refert, ut cum Apoſtolo dicere poſſit: vivo ego, iam non ego, vivit verò in me Chriſtus.

Ex hac autem excellentia multæ aliæ derivantur.

PRIMA.

Quòd meditationi aſſuefactus, eſt ſuper omnia; quia & DEUS in quem ipſe transformatur eſt ſuper omnia. Eſt autem ſuper omnia: terrena quidem per contemptum, cœleſtia verò per poſſeſſionem.

SECUNDA.

Quòd poteſt omnia, atque adeò omnibus inimicis potentior erit. Nam

Nam si, qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui potest omnia.

TERTIA,

Omnes influxus spirituales, sic Deo coniunctus, facilè capere poterit, sicut & mundus hic inferior, teste Aristo: in Metheoris, propterea superiori mundo coniunctus est, ut cœlestes influxus astrorumque virtutes participare possit.

QVARTA.

Homo purior efficitur: nam sicut cera, ad solis radios diu exposita, candida fit, & quo diutiùs sub sole manet, eò fit candidior; ita anima radijs justitiæ solis exposita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Eccl: 2. Qui timent Deum, præparabunt corda sua, & in conspectu eius animas sanctificabunt.

Quinta.

QVINTA.

Facilè ſcire poterit, quo pacto in corde noſtro tabernaculum Deo ſit ædificandum, quemadmodum & Moyſes montem conſcendens & cum Deo verſans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in ſuo eſſe conſervatur res enim omnes tunc in ſuo eſſe conſervantur, cùm ijs cauſis vniuntur, à quibus exiſtendi initium acceperunt. Hinc piſcis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli ſive avium ſive ferarum, lateribus ſemper matrum hærent, ipſaſq; quocunque ierint ſequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, eum ſic coniunctum Deo, omnia ſecreta eius cognoſcere. Quæ verò? An forte S,

te. S. TRINITATIS, Incarnationis hæc enim ſunt præcipua. Minimè, iſta ſiquidem paganis, & Iudæis, ſecreta ſunt, non verò nobis Chriſtianis, quibus cōmunia ſunt. Sed illud; vacate, & videte quàm ſuavis ſit Dominus, quàm bonum ſit eum cognoſcere, diligere & contemplari. Et hoc eſt illud manna abſconditum, quód nemo novit, niſi qui accipit. Grego: Non poteſt ſciri, niſi â quo poſſit haberi: hoc ſciri poteſt, dici non poteſt.

II. Quòd nos movere debet ad ſtudium meditationis, eſt finis propter quem conditus eſt homo. Hic autem eſt ſecundum D. Auguſtinum ut ſummum bonum intelligeret ac amaret.

III. Quia officium boni & iuſti viri eſt, in lege Domini meditari nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet hominem in officio ſuo: & præterita non prætereunt ei & futura adſunt.

ſunt. Vnde D. Bonaventura teſtatur ſuo tempore per experientiam multos profeciſſe, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conſervat, malos verò eradicat: ſicut per oppoſitum, quia non eſt Deus in conſpectu eius, inquinatæ ſunt viæ illlus in omni tempore. *Pſal. 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Auguſtinus: meditatio parit ſciẽtiam, ſcientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religioſum & ſpirituale͂, vnde Caietanus 2. 2dæ. q. 82. ar. 3. docet has meditationes debere eſſe quotidianas religioſis & ſpiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipſe) cenſendi ſunt, qui ad minùs ſemel in die non ſe transferunt ad ſtudium meditationis.

VIII.

VIII. Multa exempla Sanctorū David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregor: Nazianen: amore huius studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: ptæite, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hāc solam oratiunculam meditabatur: Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neq; enim habet amaritudinem convictus ejus sed neque tædium conversatio illius, sed gaudium & lætitiam. *Sap. 8.*

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se, alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lectione.

DE Lectione dicendum est, quæ,
& qualis esse debeat. Quæ? Ea,
uæ sit materia meditationis. Ma-
eria autem meditationis est omne
lud, quod nos movere potest ad
liquem salutarem affectum, sive
morem Dei, sive timorem, odi-
m peccati, horrorem gehennæ,
esiderium salutis &c Eius autem
eneris sunt, tum perfectiones di-
inæ, tum beneficia, tum loca Sa-
ræ Scripturæ, tum vitæ & exem-
la Sanctorum, tum defectus hu-
ani, miseriæ & pericula, tum
undi vanitas, & vitæ brevitas,
um severa iudicia Dei.

Qualis autem lectio esse debet?
on festina sed lenta: non negli-
ens sed attenta: non prolixa sed
fficiens, ne suffuretur utiliora
xercitia: non currens sed rumi-
ans. Occurrente autem aliquo
otabili loco, subsistendum est &
uminandum. non tantùm intel-

lectiva,

lectiva, ſed etiam affectiva, ut ſi non tantùm intellectus paſcatur lectione, ſed etiam voluntas guſtet & afficiatur delectatione: non muta ſed reſpondens, nimirum occurrente aliquo devoto loco, reſpondendum eſt Deo, qui per lectionem ad hominem loquitur. Reſpondẽdum autem eſt per aliquam brevem ſeu jaculatoriam orationem, illi loco congruentem.

Notatio.

Licèt lectio non debeat eſſe prolixa, tamen qui diſtractionem in corde patiuntur, ſatius eſt meditationem diſtractam convertere in lectionem attentam.

De Præparatione.

Meditationem præparatio præcedere debet: nam & in cythara fides cõponuntur priusquàm concentum edant.

Præparatio autem in multis cõſiſtit: nimirùm in corporis affli-

ctione per jeiunium, abstinentiam, flagellationem, cilicium, vigiliam, durum lectum, tenuem & sobriam mensam: ista enim sunt fomenta & bases devotionis. Et præterea regula universalis est, Deum gratiam suam dare, prout dispositi fuerimus: magis autem dispositi erimus, si non tantùm Spiritum sed etiam corpus præparaverimus.

Secundò. Consistit præparatio in meditationis desiderio. Desiderium enim cōmunis est mater omnium virtutum, dummodo non tepidum sed intensum & vehemens est. Iuvabitur hoc desiderium, si antequā cubitum eas, hanc sanctam cogitationem meditationis habeas: sic enim fiet, ut quemadmodum is qui vesperi carbone tegit cineres, facile manè focum struit, rogum parat, ignemque accendit, ita & is qui cum hac sancta meditatione dormitum ijt:

Iuvabitur adhuc, ſi antequam cōponas te ad ſomnum, orationem pro hoc ſancto deſiderio facias; manè enim fructum huius orationis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc deſiderium ſi quotieſcunque expergiſceris, verſiculū Gloria Patri, vel aliam oratiunculam proferes, quod etiam ad pellenda phantaſmata, & turpes cogitationes proderit. Fovebitur adhuc, ſi quam primùm evigilaberis è lecto ſurrecturus, hanc ſanctam cogitationem ſtatim arripias antequã externa cogitatio præoccupet te. De hoc deſiderio vide Granatenſem libro 1. de devotione cap. 4. & 14.

Tertiò Præparatio conſiſtit in cordis cuſtodia ſeu munditia & purgatione. Purgandum eſt autem, tum à vanis, tum à noxijs cogitationibus, tum ab inordinatis affectibus ſeu deſiderijs. Quemadmodum enim Pictores, priùs ſo-

lent mundare & dealbare tabulam, postea verò pingere imaginem: ita in tabula cordis nostri priùs extergere supradicta debemus & mũdare, antequam pulchram DEI imaginem per meditationem pingamus. Vnde & Dionysius formationem DEI assimilat sculpturæ, nam sicut sculptura in lapide vel ligno per ablationẽ fit: ita in corde nostro Dei formatio. Authoritas Grego: In altum crescere arbor cogitur, quæ per ramos distendi prohibetur. De hac cordis custodia, vide Granatensem cap. 6. & 22.

Quartò Præparatio consistit in figura corporis, ut videlicet sit flexio poplite, & signo crucis impresso fronti, ori, & pectori. Beatus Pater Dominicus quatuor formas in corpore observare solebat, tempore orationis: aliquando toto corpore humi prosternebatur, aliquando stabat erectis in cœlum oculis: aliquando manibus in cru-

modum expanſis, quandoque verò ſurſum erectis, interdum verò vulgari modo, genibus flexis.

Quintò. Diſpoſitio conſiſtit in oratione ſuccincta ſeu jaculatoria, videlicet per pſal: Ad te leuaui. vel illam oratiunculam: Actiones noſtras. Vide lib. 1. Granatens: de mediatione, capite 8.

Sextò. Conſiſtit in loci temporiſq; apti electione: aptus autem locus eſt, obſcurus, tempus verò, matutinum, veſpertinum, & nocturnum. Vide Granatens: ut ſupra cap 14.

Septimò. In apprehenſione cõſortij & ſocietatis in hoc exercitio: cogitare enim debes, quot per totum mundum Religioſi & Religioſæ, pueri & puellæ, ſacerdotes & ſæculares, eodem tempore tecum inſiſtunt huic ſancto exercitio, quorum aliqui intima ſuſpiria ducunt, aliqui flagellationes uſq; ad ſanguinem iungunt,

Octavò.

Octavò. Consistit præparatio in sui ipsius accusatione veniæque petitione, sive hoc fiat solo corde, admiscendo examen conscientiæ, sive per generalem confessionem, & psalmi alicuius pœnitētialis subiunctionem. Et hæc est illa calceamentorum extractio ad intrā. dum terram sanctam & vestimentorum ablutio ad ingrediendum in sancta sanctorū. Hanc præparationē natura docet, ut priùs evellātur inutilia quàm plantentur, fructifera ut priùs petam veniam ab amico offenso, quā nova beneficia.

Nonò. In propriæ indignitatis confessione & Dei bonitatis prædicatione: debet enim judicare se indignum esse omnibus quæ Deus fecit: seque accessisse ad hoc sanctum exercitium, magis ut gratias agat de præteritis beneficijs quàm ut alia accipiat: vnde promptus esse debet ad suscipiendū, quicquid occurrat, sive consolationes, sive

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimò. Præparatio consistit in consideratione divinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut comparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formicà Et ut verbis Sapientis utamur Sapien: 11, tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere par est? Ex hac consideratione, magna re-

reverẽtia nascetur in Deum, magna humilitas, attentio, timor, & tremor; Vide hanc materiam in Granatensi de devotione cap: septimo & parte 2da Memorialis libr: 4. & multis alijs locis.

Vndecimò. Præparatio consistit in consideratione qualitatis negotij, nimirum quid acturi simus? nam in conspectum Dei venturi, Deum allocuturi. Quid ibi facturi? Rem maximi momenti tractaturi, qualis est salus nostra & proximorum. Quid comparaturi & impetraturi? magnam eleëmosynam, spiritum devotionis, donorum, virtutum, gratiarum: arrhabonem vitæ æternæ. Itaque quâ devotione Apostoli expectabant promissum Spiritum Sanctum, eadem & tu affluentiam eiusdem Spiritus sancti.

Duodecimò. In animi fortitudine contra tentationes quascũque. Neque enim semel tædium in hoc

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositū deserendi tale exercitium, & via laxior, sæpius tibi occurrent alij, huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæ sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cōtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Granatensem. lib 1. cap, 5.

De Ipsâ Meditatione.

HÆc debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoria revoluēdo ea quæ lecta sunt, sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevādo cor in ipsum per aliquos affect⁹

utiles,

utiles, qui affectus non sunt magno conatu exprimẽdi, tunc enim magis deficeret, & memoria fatigaretur, cerebrum læderetur. de hoc vide fusiùs Granatensem parte 2. Memorialis, libr. 6. & in Floribus eius.

Hæc meditatio habet post se tria.

Gratiarum actionem, Sacrificiũ spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

PRo qua cum præcedentibus continuanda & introducenda, ex rebus quas quis meditatus est, sumatur occasio, ut si de peccato meditatus est; gratias agat Deo, quod illum vel liberauit ab ipso, vel non statim morte subitanea, &c. puniuit. Si de vanitate mundi, gratias agat: quod Deus ei oculos aperuerit. & sic de alijs. Vnde subiungat oratiunculã: Agimus tibi gratias Omnipotens DEUS, pro vniuersis beneficijs &c.

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, sive bona collata, sive mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, insidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficiens es Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omia opera vel Psal. 101. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit,

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo

Quid itaque retribuam Domino pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quidquid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedo, ut velim esse mancipium vel servus catenis vinctus ut abnegē voluntatem propriam, & sim aptus ad faciendam S Dei voluntatem, Ante omnia verò, offerenda sæpiùs, & alleganda sunt merita & labores Christi. Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa peto à te,

to à te, quæ non deneges mihi antequam moriar. Suppliciter autem prostratus ante tuam divinam maiestatem protestor, non me discessurum hinc, donec benedixeris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant ad Deum: ut omnes creaturæ serviant & laudent eum, quia omni cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes cognoscant & serviant tanto Domino, Pagani, Iudæi, Schismatici, Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica.

Tertiò. pro cunctis Rectoribus & Prælatis.

Quartò, pro parentibus, amicis, consanguineis, familiaribus, benefactoribus.

Quintò pro curæ suæ commissis.

Sextò. pro justis & peccatorib⁹.

Septimò. pro defunctis.

Octavò. pro inimicis.

Nonò. pro pauperibus, oppressis.

Decimò pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesiæ gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacũque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. auertendis, pro fructibus terræ producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia quâ peccata remittantur, vitia eradicentur, passiones refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiæ conferatur: inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitæ spiritualis petendum: quæ sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est, in cordę Deum præsentem semper circumfer-

cumferre. Exterior: omnia facere tanquam si stares in præsentia Dei judicis & testis totius vitæ tuæ. De qua re vide Granatensem in exercitijs prope finem, cap 8 de petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in omnibus agendis & dicendis, ut omnia rectæ rationi sint cõsentanea. frænum & custodia lingvæ, quo licentia eius cohibeatur, aspera & rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in quibus summa perfectio consistit. Hæc autem sunt, obedientia perfecta, & cum divina voluntate conformitas in omnibus. mortificatio propriæ voluntatis. fortitudo in superandis difficultatibus, affectibus, inclinationibus, & adversitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes, scilicet humilitas interior & exterior, paupertas spiritûs & corporis. patientia in adversis & tribulationibus.

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6 Illæ quoq; virtutes, quæ sunt principium & finis totius perfectionis Fides invicta. secura spes. amor Dei timor judiciorum Dei. reverentia illius maiestatis, & perseverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ statum Religionis concernunt, ut castitas corporis, cordis munditia, terrenorũ ac voluptatum contemptus, vanæ sollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis sapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ spectant, ut pœnitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac stabile propositum non peccandi.

Pro horum impetratione Litanias de omnibus Sanctis subiungere potest.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevare.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, recolligendus erit per lectionē alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fusiorem.

5. Huic exercitio statuēdum est tempus quàm fieri potest longissimū, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam. Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

VT novitijs & Iunioribus magis possimus prodesse, apposuimus breve formulare, concernens communes mores Religiosorum. Quo novitijs ab ipso statim ingressu commodissimè imbuantur & instruantur, discantq; jugum Domini ac Religionis portare ab adolescentia sua. Insuper quotidianum pium exercitium, quo facilius ad pietatem & Religionem provocentur, atq; ad devotionem excitētur. Vltimo hæc omnia in sacra Scriptura fundari, & ex doctrina CHRISTI aperte colligi ostendimus.

FORMVLARE NOVITIORVM SECVNDVM QVOD mores suos conformare studeant.

DE CORPORALI MEMBRORUM dispositione religiosa.

1. MAnus caveant ab omni contractu sui indecedenti, & injurioso proximi; easq; ge-

rant ſub ſcapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut diſcurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem inſolentiam & laſciviam vitare ſtudeant.

3. In ſeſſione caveant genuum divaricationem, & tibiæ ſuper tibiam poſitionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facilè ſe moveant, ſine cauſa præmeditata.

5. Cum ſteterint, non ſint ut arundo mobiles, ſed potius gradu ſuo fixi permaneant.

6. Oculis non ſint vagabundi, leves vel curioſi; nec videre appetant, quod concupiſcere non licet.

7. Linguam refrenare ſilentio diſcant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro ſola neceſſitate: & verba prius ad limam, quam lingvam veniant: & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injurioſum

andaloſum vel inhoneſtum un-
uam proferant : Nec aliquid cum
uramento aſſeverent, nemini co-
nomen imponat, vel ſine prono-
nine (frater) appellent.

9. Quiſque majoribus ſe, capi-
e nudo loquatur, cum religioſa
uadam verecundia.

10. Vultum jucundum & gra-
em habeant; non moroſum.

11. Ad cachinnos & riſus pro-
um os non habeant, niſi fortè
noderatè ſubinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam,
ut ſupinam non gerant, ſed mo-
lerate inclinatam, non tamen pen-
lulam.

13. Iram, impatientiam, moro-
ſitatem, aut paſſionem aliam, in
vultu vel actu non oſtendant.

14. Oculos ſublimes nō habe-
ant, nec ſupercilia erecta, ſed po-
tius depreſſa gerant.

15. Aures non ad vana & ſæcu-
laria, ſed ad pia & ſalutaria faciles
præbeant.

16. Na-

16. Nares ad fætores (si subi
de occurrant) non sint nimis de
cati; nec notabiliter obturentu
sed pro illicitis odoribus fortè i
sæculo usitatis, ista ut pœnitent
am ferant.

17. In venia facienda, non pr
sternāt se in ventrem, sed in latu
dexterum & in longum, tibiam s
nistram super dexteram rectam
tenendo.

18. Inclinationes suas debit
modo exhibere studeant: nec un
quam inclinando sedeant; nec ca
put aliqualiter attollant.

19. In genuflexionibus, nitan
tur super genua, capite erecto, ocu
lis demissis, manibus sub scapula
ri cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

I. VEstes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo aptare studeant: nec altè nimis, & inverecundè, succingant.

2. In

2. In cella ſedendo non nimi- vestes elevent, & minus in pu- co, ſed ſeipſos honeſtè coope- nt.

3. Sedendo aut inclinando cap- m nigram ſuper genua com- cent.

4. Capucium non ſit ſuper ocu- ; reductum, & ſine caputio non cedant: pileolum nunquam ſine pucio gerant.

5. Lectum ſive ſtratum, ſemper anè decenter componant, & cu- culum ſervent mundum, ſæpius ırgando.

6. Veſtes & quæcunque alia in- gentibus libenter concedant ha- ta tamen licentia.

7. Viles veſtes & detritas, ca- us complectantur, & libentius abeant, quam pretioſas: nec fa- lè multiplicent.

IN CHORO.

1. AD Oratorium omnes tem- peſtivè, dato primo ſigno

conve-

conveniant: ad Templum ſimul deſcendant; ſemperq; bini & bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes interſint diu noctuque: ibique clarè, diſtinctè attentè, divinum perſolvant officium.

3. Simul incipiant canere, ſimul deſinant, ſimul inclinent, ſimul ſedeant, & ſurgant, ſimul eant, & redeant; conformitas ſit in omnibus.

4. Oculorum dimiſſio, manuum compoſitio, ſit gravis & quieta: corporis ſtatus, omniumque geſtuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem teſtentur, ad ædificationem ſæcularium.

5. Veniam cum proſtratione faciant, ſerius veniẽtes, graviter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Digito terram in loco tangant ultro, leviter errantes legendo,

o, cantando, non jnclinando, repitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel canda, semper prius ac tempestivè rævideant.

8. Circa ministerium Altaris, evotè, & reverenter se habeant, inctis semper manibus. Sacra asa ac ornamenta Ecclesiæ, dilienter custodiant, & reverenter ertractent.

JN REFECTORIO.

1. SImul descendant, de more pro defunctis orantes: lavēt nanus citò eantque ad locum. Reectorium intrantes ante imaginē nclinent, inque partes & choros e dividant.

2. Sedentes ad mensam, panem ion scindant nisi dato prius signo Prælato: nimium quoque panem ion præscindant, neque in micas onterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec obsonia delicatiora affectent, ne

limites

limites ſobrietatis vel temperantiæ excedant, aut parſimoniam paupertatis violent.

4. Honeſtatem & civilitatem ſervent, ne vel comedendo vel excreando, vel aliquid faſtidiosè rejectando, vel etiam felibus obijciendo, alijs nauſeam pariant.

5. Dextera cibum ori miniſtrēt, non ſiniſtra: & vtraque manu bibant. Si quem cibum non aſſueverint, aſueſcant: & plus pulmenti, quàm obſonij comedant. Mappamque non deturpent: nec habitum commaculent, ſed mundum cuſtodiant.

6. Sedeant erecti, non proni: Oculis ſubmiſſis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auſcultent, & ſilentium ſtrictè teneant.

DE LOCVTIONE.

1. IN colloquijs, ſint ſine clamore, ſine cachinno, geſticulatione, contentione, aſperitate, di-

cacita-

acitate ; & sæculari vanitate ac
evitate.

2. Certis verò temporibus &
ocis, utpotè in claustro, dormi-
orio, cellis; in refectorio & ora-
orio, semper servent silentium.

3. Nunquam sæcularibus, sine
centia speciali, & socio deputato
oquantur: Atque eos tum religio-
ı affabilitate, ædificare studeant.
.umores narrare, vel captare ca-
eant, sed potius spirare & sapere
ia & Sancta addiscant.

4. Professis nunquam loqui li-
itum novitijs, multo minus sacer-
otibus vel laicis, nisi urgente
ecessitate, & tunc paucissimis
erbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut
uam citissimè finiant; ne frater-
a charitas lædatur, vel tranquil-
tas mentis turbetur.

6 Vocati & appellati, familia-
ter respondeant, reverenter & hi-
r.ter. Et quocunque ire necesse

fuerit, nõ vadant nisi duo vel tres.

7. A Superioribus appellati, & reprehensi, statim veniam faciant prostratique maneant, donec verbo vel signo erecti fuerint.

8. Si quando superioribus loqui necesse fuerit, prius osculando scapulare, licentiam petant, capite inclinato, debita cum reverentia.

9. In funeribus & processionibus, alijsque publicis actibus sine fabulis & evagatione oculorum incedant, & socium collateralem cum debita distantia observent.

DE TEMPORE.

1. PRæsentiam Dei, ubique locorum, sedula mente, semper perpẽdant, qui nusquam abest, & omnia intuetur.

2. Temporis benè impendendi, otijque fugiendi præcipuam curam habeant.

3. Proinde nunquam sint uspiam sine Rosario (quod omnes crebrò debent recitare,) aut pio aliquo

quo libello, ut vel orent, vel legāt.

4. Et ne tempus infructuoſè te-
ant, etiam quando colloquium
conceditur, poterunt tunc miſcere
ſermonem, vel de piè lectis audi-
tis, vel de re Litteraria, vel cere-
monijs Ordinis, rubricis, cantu &
ſimilibus.

DE SERVITIIS
& obſequijs.

1 SErvitia ſunt neceſſitatis, ob-
ſequia charitatis; ad utraq;
ſint promptiſſimi.

2. Servitia in templo ex rubri-
cis accuratè addiſcant & practi-
cent: ut ſunt miniſteria ad altare,
in choro, in proceſſionibus, in ſe-
pulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mun-
dando, apparando, cibos inferren-
do, vel auferrendo. Servitia alia
ſunt prout in domo occurrunt.

4. Obſequia vero ſunt, aliorum
ſupplere vices, etiam ſpontè ac
promptè; præcipuè in humiliori-

bus servitijs; ut in lotione pedum in verendo, laborando in horto (Et quod magis charitativum est & meritorium) ægris ac infirmis inserviendo.

DE REVERENTIA.

1. REverentiam debitam, exhibeant, tam personis, quã locis sacris, & imaginibus, ut dum vel altare, vel imaginem sacram, aut Superiorem, aut Patrem, aut fratrem transeunt, caputio detracto, aliquali inclinatione, honorem exhibeant, cum maturitate gestus, incessus & vultus elucente in omnibus humilitate religiosa, suavique magis quam austera.

2. Fit autem reverentia plurimis modis: ut cum transeunti, vel assidenti assurgitur: cum prætereundo alium, non propè nimis transitur: cum decenter assurgitur: cum alter humili servitio, gestu reverẽtioso, honore & alloquio anteve-nitur. Cum dexter, honoratior-

que

que locus, actus prior, aut præcedentia in sessione, ambulatione; vel etiam sermone, alteri defertur. Singula tamen absque nota ambitionis sæcularis exhibenda.

DE ORATIONE
& Lectione pia.

1. STudeant circa cultum DEI, & B. MARIÆ VIRGINIS, nostræ singularissimæ Patronæ, ferventissimi & devotissimi semper existere: cum constet, tam cultum VEN. SACRAMENTI ALTARIS, quam NOMINIS DEI, & SACRATISSIMI ROSARII, principalibus ac hæreditario jure, Ordini nostro esse divinitus commendatum, & traditū.

2. Quare in omnibus dubijs; tētationibus, angustijs, difficultatib⁹, actionum initijs, in recentissimis peccatis, statim DEUM, & B. MARIAM Virg. cōfugere non differāt; & per pias preces auxilium continuo implorent.

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones; nunc pro hac nunc pro alia necessitate seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad DEUM ire, ad nostra exire, ad DEUM redire. Desiderare propter ipsū bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et DEUM tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tametsi quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionē loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

rum, & Societatem Fratrum: on ergo facile se subtrahant à horo, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lectaque in succum ertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

Pias meditationes singulis diebus instituant, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opera creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Mysteria vitæ Christi.
5. Mysteria passionis Christi,
6. Mysteria gloriosæ resurre-

ctionis & ascensionis ejusdem.
7. Extremum judicium.
8. Præmia Bonorum.
9. Pœna malorum.
10. Misericordia Dei.
11. Vindicta divina.
12. Peccata ingratitudinis generalia vel particularia.
13. Miseriæ perversorum, & hæreticorum.
14. Gaudia Beatorum.
15. Tormenta damnatorum.
16. Creaturæ DEI.
17. Scripturæ sacræ.
18. Profectus spiritualis.
19. Defectus quotidiani.
20. Ministeria Angelorum.
21. Fallaciæ dæmonum.
22. Exempla Sanctorum.
23. Perversitas malorum
24. Status interior.
25. Status exterior.
26. Peccata propria, vel aliena.
27. Dei omnipotentia.
28. Providentia.

29. Scientia.
30. Benignitas.
31. Largitas.
32. Mors animæ vel corporis.
33. Animæ in purgatorio.
34. Iudicia Dei manifesta & occulta. Aliaque quæ pia lectio & devotio abundè suggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuãdum; omnibus Religiosis vtilissimum.

Affectus autem piarum meditationum, sunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suspiria, Admiratio Exclamatio, Supplicatio, Gratiarum actio, Reverẽtia, Verecundia & alia, quæ per experientiã rectius discuntur, quam per doctrinã. Effectus quoque harum, & fructus sunt uberrimi in animabus.

Interea visiones vel revelationes, non expetant, ne illusiones incurrant.

Temeraria vota caveant: consolationes internas gratanter & humiliter acceptent: Desolationes

patienter tolerent, seq; culpent.

Compunctionem & devotionem appetant & exoptent; si absint, earum desiderium Deo offerant.

Conscientias semper mundas habere studeant: & in dubijs erroneis, Patri suo Spirituali, seu Confessario in omnibus pareant.

Intentionem semper rectam, & affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriã, vel suspectam habeant. Privatos amores, sensualitates, proprias opiniones detestentur. Proprietatem ut venenum mortiferum evitent. Aliena dicta vel facta non judicẽt.

Denique mortificationi sensuũ; abnegationi sui, & divinæ resignationi, se totos consecrent: superiorumq; directioni sese humiliter submittant, cum obedientia prõpta, inviolabili castitate, in voluntaria paupertate, propter Christum.

PRÆCIPVA STVDIA Religiosi.

1.

Abnegare seipsum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.
Amare DEUM.
Sibi Mundoquè mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI Tranquillitatem.

Infima petere.
Silentium custodire.
Non contradicere.
Seipsum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE se exerceat.

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione,

In-

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.

RELIGIOSO CVMPRImis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; Iudicium,
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.

QVÆ RELIGIOSO Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & omnia perspicientem usque ad minimas cordis cōmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agendū.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter exeundum,

6.

OFFICIA SVPERIORIS erga

erga subditos.
Omnes æqualiter amare.
Religiosæ disciplinæ attendere.
Bono exemplo omnibus præesse.
In spiritu lenitatis omnes instruere & corrigere.
Pro omnibus Deum orare.

7.
OFFICIA SVBDITI
erga superiores.
Illum amare ut patrem.
Audire ut Doctorem.
Honorare ut Dominum.
Obedire ut Christo.
Pro illo Deum orare.

8.
OFFICIA ERGA FRATRES
Omnes in Domino amare.
Omnes sibi superiores reputare.
Illos ex charitate admonere.
Patienter supportare.
Bono Exemplo ædificare.

9.
SVMMO MANE QVID
agendum.

Stato tempore surgere.

Se mox divino conspectui & servitio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.

Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam & auxilium petere.

10

CIRCA ORATIONEM
seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam præparare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde sequi.

Pro admissis defectibus dolere & pro bono successu gratias agere.

11.

IN ORATIONE FREQVENTER
tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima,

Beneficia DEI.

Vita & passio Christi.

Con-

Converſatio cum DEO & Sanctis ejus.

12.

OBSERVANDA CIRCA *confeſſionem.*

Conſcientiam benè examinare.
De peccatis vehementer dolere.
De peccatis integrè confiteri.
Emendationem ſeriò promittere.
Pœnitentiæ injunctæ mox ſatisfacere.

13.

CIRCA SACRVM *Miſſæ officium.*

Conſcientiam per confeſſionem ejus purgare.
Corde humiliato & contrito accedere.
Illud cum Reverentia & devotione pro ſe & Eccleſia offerre.
Cum fame ſpirituali & charitate communicare.
Cum gratiarum actione recedere.

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscondere.

Se totum Christo offerre.

Suas aliorumq; necessitates Christo explicare.

Pro se alijsque multa à Christo petere.

Ad æternam beatitudinem aspirare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus purgare.

Devotionem præparare.

Ad sensum Deumque attendere.

Verba integre proferre.

Ad finem non properare.

16.

EXAMEN CONSCIentiæ.

Lumen à DEO petere.

Pro beneficijs gratias agere.

Con-

Conſcientiam diſcutere.
De peccatis dolere.
Emendationem proponere.

17.

IN EXAMINE CONSCI-entiæ attendendum.

Tranſgreſſionibus votorum & Regulæ.
Tepiditati in Dei ſeruitio.
Diſtractionibus Mentis.
Pravis animi motibus.
Detractionibus & murmurationibus.

18.

IN REFECTORIO.

Tacere.
Studere mortificationi.
Sobriè comedere & bibere.
Lectioni attendere.
Animam ſpirituali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

Portas ſenſuum diligenter cuſtodire.

Religiosam gravitatem & modestiam servare.
Rebus vanis ac novis non attēdere.
De rebus spiritualibus loqui.
Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

IN LECTO.

Deo, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.
De morte & sepulchro cogitare.
Contra Inimici insidias se munire.
Quoties evigilas ad Deũ recurrere.
Vltra necessitatem in lecto non manere.

LAVS DEO, &c.

Poterit hoc formulare ab unoquoq; novitio, in quadã charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorẽ recordationem & observãtiam.

Pleraq; autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Nouitiorum.

EXERCITIVM

Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò, DEO gratias ages pro illius noctis custodia, cæterisque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obsequium impendendum, illisque vitijs ad quæ propensior es, fortiter resistendum.

Cùm igitur jam expergisceris, signabis te signo S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

IN nomine Domini nostri IESU Christi crucifixi surgo, qui me redemit suo pretioso sanguine, ipse

me

me regat, benedicat, & custodia
hodie & quotidie ab omni peccato
& perducat me ad vitam æternam
Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis
gratias, eam invocando, & dices
Benedicat me Pater qui cuncta creavit ex nihilo; benedicat me DEUS
Filius, qui me redemit suo pretioso sanguine; benedicat me Spiritus Sanctus cujus me salvet piæ consolationis infusio. Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in sæcula. Benedictus es Domine in firmamento cœli, laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te DEUM Patrem Ingenitum, te Filium Vnigenitum, te Spiritum Sanctum Paracletum, sanctam & individuam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atque benedicimus, tibi gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum
quo

uo magis ad devotionem excita-
s: ad quem quidem psalmum te
ıdues. Indutus verò, dum sca-
ılare accipies, illud exosculabe-
s, & DEO gratias reddes, qui te
d Religionem Dominicanam vo-
ıvit, fecitq; te in illa usque ad e-
m horam perseverare.

Interim dices B. MARIÆ Vir-
ni, quæ habitum nobis contulit.
os pios versiculos.

MOnstra te esse Martem, sumat
per te preces, qui pro nobis
atus, tulit esse, tuus.

Deinde capucium accipiendo,
idem illud osculaberis, & mētem
evans ad Patrem nostrum S. Do-
inicum, Respons: dices.

O Spem miram, quam dedisti,
Mortis hora te flentibus,
um post mortem promisisti, Te
profuturum fratribus.
nple Pater quod dixisti,
os tuis juvans precibus.

Postea

Postea flectes genua, & cum omni devotione & attentione di ces *Pater: & Ave, & Credo.* Poste divinæ Majestati gratias ages, pr omnibus beneficijs: quod tibi de dit esse: quòd ad imaginem suan te fecit: quod ex Christianis & Catholicis Parentibus & in fid Christiana nasci ac erudiri voluit Quòd ad sacram Religioné te vo cavit. Quod te conservavit in vita, in fide Catholica & Religio ne usque ad eam diem. Quò præservavit te ab infinitis pecca tis, quæ cõmisisses, & à multis qu incurrisses, sine DEI ipsius auxi lio. Quod te redemit suo pretio so sanguine, totque passus est pr tua salute.

Etiam reddes illi gratias, de cor pore non vitioso tibi dato: De o mnibus bonis naturæ & gratiæ ti bi impertitis: De occasionibus, i spirationibus & modis benefacié di: & de patientia quam erga t

habet,

abet, ob tua peccata & tuam ingratitudinem. Poteris autem dicere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

GRatias ago tibi Domine, Pater omnipotens, æterne DEus, qui me hac nocte non meis meritis, sed sancta tua misericordia custodire dignatus es, & pro vniversis beneficijs tuis. Et concede mihi Domine diem istum in tuo sancto servitio & amore, etiam usque in finem vitæ meæ, ita peragere, ut tibi placeat obsequium servitutis meæ,

Ad Filium.

DOmine IESV Christe, Fili DEI vivi, miserere mei, & custodi me, quæso, ab omni periculo animæ & corporis, & tolle à me omnes tenebras ignorantiæ, ut te videam, & per te cognoscam Patrem omnipotentem,

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

SPiritus Sancte Deus, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

SPes animæ meæ post Deum, Virgo Maria, commendo tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq́; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, ab ira judicij tremendi, ab immundis cogitationibus, à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meam

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

OBsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indesinenter protegas, defendas, munias me ab omni incursu Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunque tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICVM

& Sanctos Ordinis,

OMnipotens sempiterne DEUS, qui renunciantibus sæculo,

 mansi-

mansiones paras incœlo, immensam clementiã tuam humiliter imploramus, ut intercedente B. Virgine Filij tui Genitrice & B. Dominico Patre nostro, & Sanctis tuis Petro, Antonino, Thoma, Vincentio, Hyacintho, Raymundo, Ludovico, Catharina Agnete, & Rosa, Prædicatorum Ordinis Patronis: vota quæ profitendo fecimus, fideliter implere, & ad ea quæ perseverantibus in te dignatus es promittere, valeamus salubriter pervenire Per Christum.

Has vel alias pias Orationes & preces pro majori devotione poteris dicere, & Religiosus alterius Ordinis, pro suis Patronis & Sanctis accomodare, & subinde breves jaculatorias, quales hic subjunximus adhibere.

ORA-

ORATIONES IACVLA-
latoriæ, ad implorandum divinum auxilium.

DEVS in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

DEUS in nomine tuo salvum me fac, & in virtute tua judica me.

Respice in me Domine, & miserere mei.

Esto mihi Domine turris fortitudinis: à facie inimici.

Protector noster aspice DEUS: respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protectorem, & in locum munitum, ut salvum me facias.

Adjuva me, & salvus ero Domine.

Fiat misericordia tua super nos, quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE
peccatorum.

DOmine ne in furore tuo arg as me, neqne in ira tua cor pias me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta juventutis meæ, & ign rantias meas ne memineris Dñ

Domine non secundum pecc ta nostra facias nobis, neque secun dum iniquitates nostras retribu nobis.

Domine ne memineris iniqu tatum nostrarum antiquarum, c to anticipent nos misericordi tuæ, quia pauperes facti sumu nimis.

Adiuva nos Deus salutaris no ster, & libera nos & propitius est peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ perijt quære servum tuum Domine.

Ab occultis meis munda m Domine, & ab alienis parce serv tuo.

Tribularer si nescirem miseri- cordi-

ordias tuas Domine, tu dixisti, nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & viuat.

IN INFIRMITATE vel angustia.

DEVS noster Refugium & virtus, adiutor in tribulationib9 quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor, salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabitur anima mea.

Domine vim patior, responde pro me.

Miserere mei Deus, quoniam in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, & libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi, sub vmbra alarum tuarum protege me.

DEUS misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos.

Per S. ✠ libera nos Domine d inimicis nostris.

PRO SALVTARI morte.

ILlumina Domine, oculos meos, ne unquam obdormiam in morte.

Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam, & non confundas me ab expectatione mea.

Educ de carcere Domine animam meam, ut cõfiteatur nomini tuo.

Portio mea Domine sit in terra viventium.

Moriatur, Domine, anima mea morte justorum.

Recordare IESU pie, quòd sim causa tuæ viæ, ne me perdas illa die.

Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labo non sit cassus.

Pie IESU Domine dona mihi equiem sempiternam.

Domine IESU, suscipe spiritum meum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum.

VERSVS.

MORIENTI SVGgerendi.

QVemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non confundar in æternum, in justitia tua libera me.

Erue à framea DEUS animam meam, & de manu canis unicam meam.

Dominus illuminatio mea & salus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisivit

vit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

MOnstra te esse Matrem, &c. Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia nostra, subveniat nobis pia Virgo MARIA.

O Mater DEI, memento mei,

QVALIS ESSE DEBEAT Religiosorum conversatio.

REstat ut per totum diem in omnibus tuis actionibus disciplinatum, Religiosum, morigerum, circumspectum, disciplinatum teipsum exhibeas; maximè in templo, in choro, & coram hominibus devotum & exemplarem præbeas, & gra-

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcunque opus honestum & pium exercendo: ne vnquam te diabolus otiosum reperiat, & ad malum provocet.

Vsus religiosi cubiculi. Cella quasi cælum tibi sit, ubi cælica cernas: hic ores, studeas, mediteris, crimina plangas.

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Pœna proprietariorũ, & negligentiũ Horas Canonicas. Horas autem Canonicas omnes & integras devotè & attentè persolvere studeas: ne unquam justo Dei judicio contingat te à gratia Dei, vel Ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus observatum est, & experientia cõprobatum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sæpissimè su-

bitaneâ morte ſolent mori; ſic facilè negligentes vel omittentes divinum Officium, ſeu Horas Canonicas, ſolent communiter protendere ad apoſtaſiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, eſt pietas.
Debita hora eſt charitas.
Poſt horam ſatisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providẽtia eſt.
In tempore obedientia.
Poſt tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam ſecuritas.
In hora iuſtitia.
Poſt horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timet DEUM.
Qui orat in tempore, laudat DEUM.
Qui poſt tempus, reddit rationem.

In cibo & potu maximè temperantiam & parsimoniam servare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleëmosynas Deum orabis. Cibarijs appositis facile contentus sis, cogitans quàm innumerabiles sint pauperes, qui delitias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quem Deus tibi cum alijs cibarijs ministravit. *Iustus enim* (inquit Sapiens) *comedit, & replet animam suam. venter autem impiorum insatiabilis.* Vnde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cùm cibaria ad appetitum suum non habent. *Prov. c. 3.*

Tu verò subinde cibos cæteris delicatiores pœnitentiæ causa tibi subtrahes, vel cum sobrietate sumes.

Super omnia verò tanquam venenũ & pestem fugias maledictũ & damnabile vitium ebrietatis per quod viri Religiosi non tãtum infames *Vitanda summopere crapula & ebrietas om-*

nisi ec- casio con- fusionis & scandali. fames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet evertere & extirpare, nam ex ea solent provenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere. Vnde Christus tam severè nos præmonitos voluit, his acrioribus

Luc. 12. verbis: *Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula & ebrietate & superveniat in vos repentina dies illa;* scilicet vindictæ & exterminij.

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6. in memoriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejunando, vel flagris corpus cædendo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo,

1. Cor. 9. *castigo corpus meum, & in servitutem*

redigo,

redigo, ne fortè cum alijs prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

Similiter ne tu, qui cùm pia vita, & sana doctrina, aliorum debeas animas salvare: ille ipse irreligiosè vivendo negligas, & perdas tuam. Cum unusquisque teneatur majorem propriæ suæ salutis habere rationem, quàm aliorum; quòd ordo charitatis docet. Quare prius incipias facere, & postea docere, ad exemplum Christi, Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum, eorumque vestigijs semper insiste.

Deum semper habeas præ oculis. *Nam oculi Domini in omni loco, contemplantur bonos & malos.* Prov. 15.

Cum igitur Deus sit inspector omnium tuorum actuum, & quem latere nihil potest: cogita semper eum tibi præsentem, & omnia tua conspicientem. Vt possis dicere cum propheta *Providebam Dominum in conspectu meo semper,* Psal. 15.

In eu-

In cujus conspectu ambulaverunt Patres nostri, pie, probè & sanctè vivendo: & honestè timoratè & laudabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in judicium, & cõscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterũ gratias ages: & de commissis eo die peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

BREVITER QVISQVE

In mentem revocabit quod præsenti die peccaverit.

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negligentiam non exhibendo nomẽ eius in vanum assummendo. &c.

2. Contra proximum.

EVm sive præsentem sive absen-

tem

em verbo vel opere lædendo, scā-
alizando, corde seu affectu eum
on amando, neque ei complacē-
o: curam, providentiam, admo-
itionem & correctionem ei ex of-
icio debitam non ut par est impē-
endo.

3. Contra seipsum.

VItiosas quasvis affectiones nō
extirpando, passiones non co-
ibendo, Lingvam, internos, ex-
ternosque sensus negligenter custo-
diendo, Modestiam Humilitatem,
Temperātiam, Pudicitiam, similes-
que Virtutes parum promoven-
do. &c.

Dolor.

HÆc igitur & omnia alia pec-
cata quæ unquam admisi in vi-
ta mea, odi & detestor ex omnibus,
super omnia mala quæ usquam sunt
aut esse possunt, eò quod offende-
rim te Deum meum, & summum
bonum, in quo est tota mea Fœli-
citas, & quem timeo & amo su-
per omnia.

Petitio

Petitio Veniæ.

ORo igitur te clementissime IESU, dele iniquitatem meam, & dimitte mihi universa delicta mea.

Propositum.

PRopono unà firmiter amplius non peccare, omnesque peccādi occasiones devitare, confiteri & implere pœnitentiam quæ mihi fuerit injuncta.

Satisfactio.

OFfero autem tibi in satisfactionem peccatorum omnium sacratissimā tuam passionem, pretiosissima merita B. MARIÆ Virginis Rosarij Reginæ, & Sanctorū omnium, atque omnia opera mea, & vitam meam universam.

Spes.

ET confido in bonitate & misericordia tua infinita, quod per merita pretiosi sangvinis & mortis tuæ, me sis exauditurus, mihique

que

que omnia peccata mea remissurus, & gratiam vberem largiturus, quâ vitam sanctè instituere, tibique perfecte usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis & regnas Deus, benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Poteris etiam dicere has orationes.

ORATIO PRO REMISSIONE peccatorum.

Confiteor tibi Dn̄e Deus omnipotens, creator cœli & terræ, omnia peccata mea quæcunq; feci ab infancia mea, usque in hanc horam scienter vel ignorãter; & præsertim quæ cõmisi hoc die factis, cogitationibus & omissionibus adversus tuam divinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, ut obliviscaris omnium peccatorum meorum, quorumcunque

que me noſti reum in omni ante-acta vita mea. Accende etiam in me ignem tuæ charitatis & timoris, & concede mihi ferventem emendationem totius vitæ meæ, cum vera ſpe, fide, & charitate. O clemens, O pie, O Iesu Fili Mariæ.

ALIA ORATIO:

O Iesu dulciſſime, tu mecũ quæſo maneas, hac nocte mecum dormias, & corpus ſomnum capiat, & nunquam cor obdormiat, ſed ſemper ad te vigilet. Me Angelus cuſtodiat, & ſigno crucis muniat. Hinc Satan procul fugiat, & Iesus ſolus maneat. Quos amo tecum colligas, in lecto cordis foveas, nec me nec ipſos deſeras, ſed benedicens protegas, & in ævum cuſtodias, Amen. *Pater & Credo.*

Vel dicere poteris ordinarias preces quæ hic ſequuntur.

Prius Roſarium B. Virg. cum meditatione Myſteriorum. MYS-

MYSTERIA GAVDIOSA.

Quinque,

POST (IESUS) ACCOMmodando.

1. Quem virgo concepisti,
2. Quem visitando Elisabeth portasti,
3. Quem Virgo Genuisti,
4. Quem in Templo præsentasti,
5. Quem in Templo invenisti,

Quinqué Dolorosa.

1. Qui pro nobis sanguinem sudavit.
2. Qu pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis coronatus est.
4. Qui pro nobis Crucem porvit,
5. Qui pro nobis Crucifixus est.

Quinque Gloriosa.

Qui resurrexit à mortuis.
Qui cœlos ascendit.
Qui Spiritum Sanctum misit.

4. Qui

4. Qui te assumpsit.
5. Qui te in cœlis coronavit.

Nota præterea, quod tria hæc Rosaria per septimanam ita distribui possunt. Vt Feria secunda, tertia, & quinta dicatur Rosariũ Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Dolorosum oretur.

Sabbatho autem & die Dominico Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.
Misereatur, &c.

HYMNVS.

CHriste, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,
Lucisque lumen crederis,
Lumen beatum prædicans.
Precamur sancte Domine,
Defende nos in hac nocte,
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.

Ne gravis ſomnus irruat,
Nec hoſtis nos ſurripiat,
Nec caro illi conſentiens,
Nos tibi reos ſtatuat.
Oculi ſomnum capiant,
Cor ad te ſemper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.
Defenſor noſter aſpice,
Inſidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos ſanguine mercatus es.
Memento noſtri Domine,
In gravi iſto corpore,
Qui es defenſor animæ,
Adeſto nobis Domine.
Præſta Pater omnipotens,
Per Ieſum Chriſtum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

MEdia vita in morte ſumus, quem quærimus adjutorem nisi te Domine, qui pro peccatis noſtris juſtè iraſceris, ſancte Deus,

ſancte

fortis, sancte & misericors Salvator, amaræ morti ne tradas nos. Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster. *Vers.* Et ne nos, &

Vers. Dignare Domine nocte ista.

Resp. Sine peccato nos custodire.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus, &c.

Oremus.

VIsita quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle, & Angeli tui sancti, habitantes in ea, nos in pace custodiant, & benedictio tua sit super nos semper. Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos æterne Salvator, ne nos apprehendat callidus tentator, quia factus es nobis sempiternus adiutor.

℣. Salvos fac servos tuos.

℟. Deus meus, &c.

Oremus.

PArce Domine, parce populo tuo,

tuo, ut qui digna caſtigatione flagellatur, in tua miſericordia reſpiret. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Antiphona.

VEni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diverſitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregaſti.

℣. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

DEus, qui corda fidelium ſancti Spiritus, illuſtratione docuiſti da nobis in eodem ſpiritu recta ſapere, & de ejus conſolatione gaudere. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Antiph. Sub tuum præſidium confugimus ſancta, DEI genitrix noſtras deprecationes ne deſpicias

in ne-

in neceſſitatibus, ſed à periculi cunctis libera nos ſemper virg benedicta.

℣. In omni tribulatione & an guſtia noſtra.

℟. Subveniat nobis pia virgo Maria.

Oremus.

PRotege Domine famulos tuo ſubſidijs pacis, & beatæ Mari ſemper Virginis patrocinijs confi dentes, à cunctis hoſtibus redd ſecuros. Per Chriſtum Dñũ, &c

Antiph. Laudemus Dominum quem laudant Angeli: cui Cheru bin & Seraphin, Sanctus, Sanctus Sanctus, proclamant.

℣. Angelis ſuis Deus mandavit de te.

℟. Vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

Oremus.

DEus qui miro ordine Ange lorum miniſteria hominum diſpenſas, concede propitius, ut

quibus

quibus tibi ministrantibus in cœlo semper assistitur, ab his in terris vita nostra muniatur. Per Christũ, Dominum, &c.

Antiph. Magne Pater S. Dominice, mortis hora nos tecum suscipe, & hic semper nos piè respice.

℣. Ora pro nobis B. Pater Dominice.

℟. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut qui peccatorum nostrorum pondere premimur, B. Dominici Confessoris tui, Patris nostri, patrocinio sublevemur. Per Christum. &c

Antiph. O quam felix gloria semper est Sanctorum, quàm præclara merita sunt Prædicatorum: quorum verbo & opere mundus decoratur, eorumque munere mens consolidatur.

℣. Sapientiam Sanctorum narrant populi.

℟. Et laudem eorum nunciat Ecclesia.

Oremus.

C־Oncede quæsumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum Ordinis N. exempla nos provocent: quatenus quorum memoriam agimus, etiam actus imitemur. Per Christum, &c.

Antiph. Sancti Dei omnes, intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

℣. Orate pro nobis omnes Sancti.

℟. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

TRibue quæsumus Domine, omnes Sãctos jugiter orare pro nobis, atque eos clementer exaudire digneris. Per Christum, &c.

Antiph. Da pacem Domine in diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Resp.

Reſp. Et abundantia. &c.

Oremus.

DEus à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & juſta ſunt ›pera, da ſervis tuis illam quam nundus non poteſt dare pacem: ut k corda noſtra mandatis tuis de-ita, & hoſtium ſublata formidine, empora ſint tua protectione trã-uilla. Per Chriſtum, &c.

Antiph Fidelium animæ per mi-ericordiã Dei requieſcant in pace.

Verſ: Aporta inferi.

Reſp. Erue Domine, &c.

Oremus.

FIdelium DEus omnium condi-tor & Redemptor, animabus amulorum famularumq; tuarum emiſſionem cunctorũ tribue pec-atorum; ut indulgentiam quam emper optaverunt, pijs ſupplica-ionibus conſequantur. Per. Am.

IN lecto ita te componas, quem-admodũ in ſepulchro poſt mor-

tem aliquando ponendus es cancellatis brachijs in formam crucis: & tecum paulisper figuram illam quam hoc situ repræsentas, cum omnibus circumstantijs diligenter expendas. Responsorium aliquod vel Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro defunctis dici solent, super te tanquam mortuo leges. Ac denique Deum rogabis, ut in hora mortis tuæ te defendere, & contra omnes inimici tentationes & insidias tueri dignetur.

Cinctus autem dormies, & proferes hæc verba: *Cinge me Domine cingulo castitatis, & extingue in lumbis meis ignem concupiscentiæ & libidinis.* Quotiescunque nocte expergisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto:* vel *O IESV nostra Redemptio.* Vel aliquid simile.

Quia

QUia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad maiorem instructionem quẽdam modum & brevem methodũ hic tradere, quò faciliùs & commodiùs id præstare possint.

MODUS CONFITENDI *quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis.*

SIgno crucis facto, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIÆ B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cõfessionem accedere, ut tantum Sacramẽtum

& peccatorum meorum gravita & multitudo requirit. Bonum propositum emendandæ vitæ, & in virtutibus proficiendi, non observavi, sed in antiqua vitia & pravos mores reincidi, nec injunctam pœnitentiam debita cum devotione & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum Deum, nec ex toto corde & animo dilexisse, laudasse, & gratias egisse, nec debito fervore inservisse. In oratione sæpe plus caducis & corporalibus, quam divinis & spiritualibus deditus fui. Divinum officium & horas meas canonicas debita cum devotione & attentione non peregi, sed magna distractione mentis & cordis: adeo quod integras horas, subinde absq; actuali ulla attentione persolverim, vixque virtualem servaverim.

In omnibus meis operibus & actionibus ante omnia, & super omnia divinum honorem & ma-

iorem

orem Dei gloriam ſtudioſe, purè & recta intentione non inquiſivi, ſed magis meipſum, proprium commodum, ſæculi laudem, meam utilitatem. Si quid etiam aliquando boni fecerim, id magis timore, & veteri conſuetudine, quam ex ſincero Dei amore perfeci. Spem omnem atque fiduciam in Dei omnipotentis manu non collocavi, ſed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm meipſum amavi, nec ita cum alijs egi ut mihi optaſſem fieri. Infirmitates & defectus aliorum patienter non tuli, ob minimam cauſam ijs indignatus fui, pronus ad iram & vindictam. Superioribus illum amorem, honorem, fidem & obedientiam non exhibui, ut congruum erat. Aliorum vitia facillimè animadverti & obſervavi, cum mea minimè curarem vel cernerem. Facillimè etiam ex temeritate aliorum dicta vel facta ju-

dicavi, aliosque contempsi & sprevi. Linguam meam & aures meas, ab omni detractione, oblocutione, murmuratione, non satis castè, & cautè custodivi, sed multa inordinata, inepta, obscæna, & otiosa verba in ore habui. Silentium in locis & temporibus interdictis sæpius fregi: mendacia jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter deduxi & consumpsi. Debitam Parsimoniam in cibo & potu non servavi. Nimium effusus in levitatibus & dissolutionibus, & in multis nimis curiosus & sensualis extiti. Cor denique & affectum in creaturis nimium collocavi. Sancti Spiritus suggestiones. & bonas quaslibet inspirationes atque instructiones non ut oportuit observavi, nec benè impendi: sed magis meas pravas cõcupiscentias & inclinationes secutus sum. Omnes peccandi occasiones non

fugi,

fugi, nec evitavi, vanam gloriam & propriam complacentiam sæpè habui; nec DEO pro suis beneficijs gratus extiti.

Immundas & obscænas cogitationes varias in mente habui, ijsque facilè me oblectavi, nec debitam displicentiã & detestationem in ijs habui, sed majorem complacentiam & delectationem: (si quoque non subinde ijs cõsensum præbuerim.)

Ad sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum tanto cum honore, humilitate, & conscientiæ puritate, quanta in tanto tamq; augusto Sacramento exigitur non accessi.

Tandem conscientiam suam quisq; examinet An decem præcepta Decalogi, præcepta Ecclesiæ vota sua, statuta & ordinationes suas benè observaverit. An nullum grave peccatum seu mortale commiserit. Et tandem ita concludet suam confessionem.

De his & omnibus alijs, sive iam dictis, sive per negligentiam & oblivionem omissis, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, se esse à veniali immunem, omittat.

ANTE CONFESSIOonem poteris dicere hanc Orationem.

PEr Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lachrimarum, ut possim reatum conscientiæ meæ perfectè cognoscere & delicta

licta facinorum meorum plenariè confiteri, & devotè commiſſa accuſare, & de cõmiſſis omnibus dignã pœnitentiam agere, & de his tua præſtante miſericordia, perfectam habere veniam, Amen.

HANC VERO POST confeſſionem.

SIt tibi Domine obſecro, meritis ſanctiſſimæ matris tuæ ſemper Virginis MARIÆ grata & accepta iſta confeſſio mea, & quidquid mihi defuit nunc & alias, de ſufficientia contritionis de puritate & integritate confeſſionis, suppleat pietas & miſericordia tua, quæ dignetur me habere plenius, & perfectius abſolutum in cœlo, A.

ORATIO ANTE SANCTISſimam Communionem Sacramentalem.

DVlciſſime IESU Chriſte Domine benignitatis, & miſericordiæ infinitæ, qui cum Patre & Spiri-

Spiritu ſancto exiſtens unus Deus glorioſiſſimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidiſti, ut me vilem & miſerabilem redimeres, & his non cõtentus in hoc ſacro altaris cõvivio teipſum in animæ meæ cibũ præbuiſti. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipſo bona cœleſtia & inæſtimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in alia vita te mihi in æternum præmium ineffabili charitate præparaſti: pro his tam immenſis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum ſuperant, & Angelorum, & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuiſti, ſint infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi, qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyſſis, nunc & ſem-

per,

per, & in sæcula sæculorum. Am.

Et ego peccator te Dominum confiteor, te laudo, te honoro, te magnifico, te superexalto, & toto corde te invoco, & in sinum misericordiæ tuæ me proijcio, atque resigno: In te Domine credo, in te Domine spero, te Domine diligo, te Domine quæro, te Domine desiderat cor meum, ad te Domine suspiro in hoc exilio, in te confidit anima mea, & uniri tecum perfectissima charitate cõcupiscit, ut melius tibi serviat, te semper laudet, tibi gratias agat & te nunquam offendat, Domine me tibi totum offero & in manus tuas me commendo, Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba.

DOmine non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tãtum dic verbo, & sanabitur anima mea.

ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DVlcis IESU DEUS meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illicò digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam ac sen-

c sentiam, tibi soli vinculo charitatis adhæream. Amen.

MODVS COMMVNIcandi siue sumendi sacram Eucharistiam Spiritualiter.

COmmunio spiritualis fieri potest in omni loco quandocunque & quoties fideli cuique placuerit, etiamsi centies & sæpius quotidie voluerit, quod exercitium plurimũ confert ad animæ salutẽ.

Cum igitur sanctissimã Eucharistiam spiritualiter sumere volueris, primum statue ante oculos mentis tuæ conscientiam tuam & advertens te reum alicujus peccati, præcipue mortalis illicò remissionem à DEO impetrare stude per actum contritionis.

Post contritionem peccatorum meditare paulisper Amorẽ Christi erga te in sanctissima Hostia nam quodãmodo ac si Cæli, terræ creaturarumque omnium oblitus, tibi

soli

ſoli vacaret, tibi ſeſe exhibet, imò te expectat die noctuq; cum Beatiſſimorum Spirituum frequentia, in ſacra pixide ad altare in tẽplo.

Attende quoties ſacratiſſimam Euchariſtiam de manu Sacerdotis accipis, eundem Dominum dignari in animam tuam ſolo amore utilitatis ſalutiſque tuæ venire, longèque majori cum benevolentia venire quam tu illius Adventum deſideres.

Conſidera quod licet aliquando rationabilibus de cauſis ſanctiſſimam Hoſtiam non ſumas per miniſterium Sacerdotis, nihilominꝰ Chriſtus pulſat ad oſtium cordis tui, in quod exiſtente te à peccatis mundo, ac devota mente eius adventum præſtolante, vocem vel affectum tui ſe vocantis exaudiens, ipſe ingreditur cum omnibus donis, Virtutibus, meritis & divitijs ſuis, ut te ipſum expurget, ornet, regat, ſalvet & ditet.

Horum

Horum mysteriorum vel similium adhibita meditatione, quod brevissimo temporis spatio fit ab ijs, qui hac in re fuerint paululum exercitati, ubicunque fueris & tam valens corpore quam ægrotus reputabis teipsum ingratissimum, vilissimum, & divinis omnibus indignissimum beneficijs, præcipue verò, quod nunc es accepturus, nihilominus tamen oculis veræ fidei realem præsentiam Christi Domini in sanctissima Eucharistia contemplans, reddensq; Vices pro modulo tuo, Amori quo ipse Dominus semper paratus est, ad te venire, tuique desiderio ardet: Exoptabis tu etiam illum recipere, eundemque cum pietatis affectu vocabis ad te, proferens aliquoties ore, vel corde ingeminans, IESU mi, IESU mi, vel eodem incensus desiderio silens ad eum devote suspirabis. Vel ad idem intentus aliquo actu interiori vel exteriori vocabis ad

te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut Anima tua in se divinæ eius præsentiæ & unionis effectꝰ experiatur.

Et hæc est Communio Spiritualis, in qua si te exercueris, non sufficit per magnum volumen ad describendum tibi fructus admirandos, & quæ cõsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cõmunis adhiberi etiam potest in communione Sacramentali, excepto eo, quod non sufficit sola contritio de peccatis mortalibus, sed necesse est accedere ad Sacramenmentum pœnitentiæ, antequam homo ad sanctissimũm Eucharistiæ Sacramentum suscipiendum accedat.

MODUS EXERCENDI

actum Humilitatis & resignationis in Deum perutilis in vita & tempore mortis.

DOmine DEus ego sum miser, ille quem tu pro paterna bonitate

nitate & potentia tua creasti, per te ipsũ, & ad te ipsum. Domine IESU Christe ego sum ille miser, quem tu per ignominiosissimã & innocẽtissimã mortẽ tuam redemisti ab omni potestate Inimici. Tu ergo solus Imperiũ habes & potestatem super me. Domine DEUS ego sum homo miser, quem tu servare potes secundum abyssum misericordiæ tuæ in qua spero & confido.

NB.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd: n sermone seu exhortatione ad elicem mortem, ait experientia ompertum esse & sanctorum Auhoritate comprobari hujusmodi erba morientibus recitata mirum n modum prodesse.

Idem affirmat Abbas Blosius in nonili spir: c. 12. DEUM quibusam amicis suis revelasse. Qua in re animadvertendum est tibi frater ni dilectissime, talem virtutem

admi.

admirabilem, non cõsistere in verbis solis, sed in vere contriti & ante Deum humilitati cordis affectu. Ideo disce orare sæpius & recitare, vel meditari devote in vita tua præfata verba, facies enim qualibet vice actum magnæ virtutis & meriti, & promptus evades, ad præstandum auxilium hac pia oratione multis morientibus & tibimet ipsi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI *actum contritionis ad impetrandam peccatorum remissionem.*

NOtandum, ad actum veræ cõtritionis quæ provenit ex charitate, requiritur ut homo pœnitens & dolens propter Deum de offensa ipsius DEI, speret in eo & veniam petat cum proposito confitendi & satisfaciendi.

Quotiescunque igitur conscientia tua te reprehendet alicujus pec-

cati eliciens actum hunc, teque ad Deum convertens ore vel corde hæc vel huiuſmodi verba dices.

Peccavi Domine miſerere mei.

Poſt hoc noli perturbari metus & animi agitatione diſceptans tecum, an tibi DEUS pepercerit necne, hoc enim nihil aliud eſt, quam ſuperbia, vexatio mentis, & laqueus diaboli. Ideo te libere committens in manus divinæ pietatis, proſequere bene operari, æquè ac ſi in nulla re peccaviſſes. Hunc actum contritionis comprehendimus in ſequenti oratione, ut ea ſæpius repetita, unicuique maior præbeatur occaſio à Deo impetrandi multa, quæ per illum actum habentur bona, in quibus præcipua eſt remiſſio peccatorum (quantacunq; magnitudo ſit eorum & multitudo) & huiuſmodi remiſſio ſtatim impetratur quamvis pœnitens actu minimè tunc cõfiteatur, ſufficit enim

cum

eum habere propositum confitendi, & contritionem perfectam iam dictam. Siquidem imperfecta sola non sufficeret. Quanti sit momenti scire hunc actum perfectè, ex hoc intelligi potest. Quispiam reus peccati mortalis repentino mortis discrimine corripitur, & Sacerdotem qui ipsi ministret sacramentum pœnitentiæ non habet, tum per actum perfectæ contritionis salvatur, qui alioquin moriens perpetuò damnaretur Cum igitur aliquis in perpetuo mortis articulo versabitur, tempusq; eum deficiet cōmodiùs animæ suæ consulendi, ad contritionem peccatorum tunc necesse non est eum scrutari conscientiam, sed sufficit ut doleat generaliter de peccatis anteactæ vitæ, verumtamen si in illa temporis angustia aliquod peccatum singulare venerit in mentem, dolendum erit ei etiam præcipue de illo, & hunc dolorem sive

contri-

contritionem tam generalē quam particularem habendam sibi fore meminerit propter offensam Dei charitate summa dilecti, maximo amore dignissimi. Habebit pariter propositum accedendi ad sacramentum pœnitentiæ, si tempus dabitur, & firma fide ac spe in misericordia Dei veniam petet omnium peccatorum ore vel corde dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quæcunq; alia verba, quæ tunc statim occurrent animo, aut sequentem orationem si memoriter sciat.

Hoc loco te hortor quicunq; es, ad cujus manus Dei beneficio hoc scriptum pervenerit, ut dum hanc tibi vitam suppeditat Deus, exerceas te sæpius modo supradicto, in petendo misericordiam, & tuorum veniam peccatorum ab ipso Deo, id enim singulis vicibus utilitatem

litatem tibi magnam afferet, fiesque promptior indies, ut possis tibimet ipsi & alijs consulere, si aliquando necessitas urgens postulaverit.

ORATIO VEL ACTVS *Contritionis.*

EA humilitate quâ possum majore, miser ego pœnitens & dolens de peccatis, quibus adhuc offendi te Deum meum, creatorem meum, benefactorem meum, qui usque modo fuisti erga me tam misericors atque benignus, veniam à te peto. Confirmo propositum meum accedendi pie atque frequẽter, adiuvante te ad Sacramentum pœnitentiæ, abstinendiq; posterum cautius à peccatis & ab occasionibus peccatorum. Domine amo te, & nihil aliud amo sicut te, nec etiam meipsum: Domine Amo te ex toto Corde meo, & sperans in tua summa bonitate, deprecor te ut ignoscas mihi ad honorem

norem & gloriam tuam, sicut etiam omnibus qui aliquando me læserunt Ego propter Amorem tuum libenter ignosco, Amen.

Exercitium utile.

AD PVRIFICANDAM animam quotannis, sumptum ex pharetra divini Amoris, Ioannis Landispergij Carthusiani.

SVnt (inquit ille) qui velut præsentem mortem quotanis sibi exercitio quodam præfigunt, seque non aliter ac si jam forent morituri ad mortem parant, id que ad quinque dies ontinuos.

Prima die meditantur pænas atque infirmitates mortem præcedentes atque horrorem mortis ad quæ omnia se resignant.

Secunda die de peccatis suis cogitant, illa tanta diligentia atque sedulitate confitendo, ac si post confessionē statim forent morituri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus transigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto possunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctione sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum duritics DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctione.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali, qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actio pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quandoquidem nil certi assignatum est si

ı lector per temetipsum nescis, uid hac in re tibi sit agendum, onsule confessarium, vel

Primo die pro defunctis potes orare ac pro ijs præcipue quius te plus debere cognoscis, & o ijs quorum morti interfuisti, citando pro ipsis officium defunorum, vel eosdem B. MARIÆ irgini commendabis ad ejus horem recitando pro eis Rosarium, t alia ex instituto Rosarij fraternatatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos enitentiales aut orationes devo; ad IESUM. Officium de S. Cru, de quinque vulneribus, ad horem sanctissimæ vitæ passionis mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psalos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium iritus Sãcti, & Officiũ B. Mariæ aut Offic: de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum
Qui habitat, & Tria cantica, ne
pe Magnificat, Benedictus, Nu
dimittis. Vel Rosarium cætera
confessario disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQVINAT

Ordinis Prædicatorum, ad B. V. Mariam ab omni Religioso dicenda.

O Beatissima & Dulcissima V
go MARIA, Mater Dei, om
pietate plenissima, summi Re
Filia, Domina Angelorum, Ma
omnium Creatoris, in sinum pi
tatis tuæ cõmendo hodie & om
bus diebus vitæ meæ corpus m
um, & animam omnesque act
meos, cogitationes, voluntates d
sideria, locutiones, operatione
omnemque vitam finemq; meur
ut per tua suffragia disponar in
bonum, secundum voluntatem d
lecti Filij tui, Domini nostri IES

Christ

hristi: Vt sis mihi O Domina
ea Sanctissima, adiutrix & con-
iatrix contra insidias & laqueos
ostis antiqui & omnium inimico-
m meorum à dilecto Filio tuo
omino nostro IESU Christo, mi-
impetrare digneris gratiã, cum
ua potenter resistere valeam ten-
tionibus mundi, carnis, & dæ-
ionis, ac semper habere firmum
ropositum ulterius non peccandi,
d in tuo, & dilecti Filij tui servi-
o perseverandi. Deprecor te eti-
m Domina mea Sanctissima, ut
npetres mihi veram obedientiam
k veram cordis Humilitatem, ut
eraciter me agnoscam miserum
ac fragilem peccatorem & impo-
entem non solum ad quodcunque
opus bonum, faciendum sed etiam
ad resistẽdum continuis impugna-
tionibus sine gratia & adiutorio
creatoris mei & sanctis precibus
tuis. Impetra mihi etiam O Do-
mina mea Dulcissima perpetuam

mentis & corporis castitatem, q
tenus puro corde & casto corpo
dilecto filio tuo, & tibi in tuo c
dine valeam deservire, obtine mi
ab eo voluntariam paupertatem
cum patientia, & mentis tranqui
litatem, ut labores eiusdem ordin
valeam sustinere, & pro salute pro
pria & proximorum in eo valeam
laborare. Impetra mihi etiam O
Domina dulcissima charitatem ve
ram qua dulcissimum & dilectissi
mum Filium tuum Dominum no
strum IESUM Christum toto cor
de diligam, & te post IESUM su
per omnia, & proximum in DEO
& propter DEUM, sicque de bono
ejus gaudeam, de malo doleam,
nullumque contemnam, neque te-
merariè judicem, neque in corde
meo, me alicui præponam. Fac eti-
am O Regina Mater, ut dilectissi-
mi filij tui timorē pariter & amo-
rem semper in corde meo habeam,
& de tantis beneficijs, mihi, non

neis meritis ſed tua benignitate
ollatis, ſemper gratias agam, ac
e peccatis meis puram & ſince-
am confeſſionem & veram pœni-
entiam faciam, ut ſuam conſequi
nerear miſericordiam & gratiam.
Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu
Mater unica, cœli porta, & pecca-
orum advocata me indignum ſer-
itorem tuum, à ſancta fide Ca-
holica deviare non permittas,
ed tua magna pietate & miſericor-
ia mihi ſuccurras & à malis ſpi-
itibus me defendas ac de benedi-
ti filij tui glorioſa paſſione etiam
ua propria interceſſione ſpe acce-
ta, veniam de peccatis meis, ab
o mihi impetra, atq; me in tua &
ius dilectione morientē, in viam
alvationis & ſalutis dirigas. Am.

PROTESTATIONES

Quotidie faciendæ.

IN nomine Sanctiſſimæ TRINITATIS, Pa✝tris, & Fi✝lij, &

Spiritus † Sancti, protestor coram te gloriosissima Dei genitrice MARIA, te sancto Angelo DEI, custode meo, te Sancto N. N. Patronis meis, & vobis sanctis omnibus, quod mori desidero & volo in ea vera fide Catholica, quam sancta Romana Ecclesia profitetur.

Protestor nunc pro hora mortis meæ, quod credo omnes articulos fidei & totam sacram scripturam, secundum expositionem Doctorum Catholicorum.

Etiam nunc pro tunc detestor & reprobo omnes hæreses & superstitiones à sancta Matre Romana Ecclesia damnatas & reprobatas, & gaudeo mori in hac fide.

Credo non proprijs meritis, sed virtute passionis IESU Christi ad gloriam posse pervenire, quodque alio modo nullus possit salvari, nisi merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offendisse creatorem meum, à quo tot bene-

eneficia recepi, pro quibus immẽ-as ei gratias, ago & ab omni crea-ura cupio sibi famulatum præstari.

Doleo ex corde nunc pro tunc le omni offensa contra Dominum psum & proximum meum qualiter unq; commissa.

Doleo de omni negligentia & omissione bene operandi, & con-emptu gratiarum à Deo meo mi-ni datarum.

Desidero recordari omnium peccatorum meorum, ut de ipsis habere possim specialem contriti-onem.

Doleo nunc pro illa hora, quæ non recordor de omnibus pecca-tis, quæ commisi qualitercunque, & quæ, si recordarer, cositerer Sa-cerdoti.

Doleo quod postquam de pec-catis à Domino veniam sum con-secutus, recidivans ad eadem vel similia vel majora sum reversus.

Parco omnibus ob Amorem

Dei, qui verbo vel facto mihi nocuerunt.

Paratus ſum omnibus ſatisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Proteſtor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, niſi quantum divinæ placuerit pietati.

Proteſtor quod mori intendo abſque omni deſperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè ſcio unam guttam Deifici ſanguinis Domini mei in ara crucis effuſam ſuffeciſſe in redemptionem totius humani generis.

Proteſtor quod in caſu ubi ex puſillanimitate ſpiritus propter tremendum divinum Iudicium cui de neceſſitate aſtare debeo, vel debilitate Rationis in aliquã inciderem deſperationem, aut fidei dubitationem (quod Deus avertat) totum nunc pro tunc, ſana mente exiſtens, revoco, caſſo, & pro non

tali facto habere volo, eo quod nõ discursu libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis, sanctissima DEI genitrix, sancte Angele DEI, custos meus, sancti N. N. Patroni mei, & vos omnes electi, vobis extremam meam voluntatem & affectionem pro testamento Animæ meæ commẽdo, ut super eas in extrema hora vitæ meæ, fideles testes & protectores sitis. Precorque vos ut unum lachrymosum intuitum & dolorosũ suspirium ex innumeris doloribus, quos in cruce pendens tribus horis vivus, salvator meus habuit, mihi obtineatis, ad mitigandum dolorosos meos singultus, quibus tunc affligar. Teque mæstorum Advocatam humillime deprecor, ut mecum condividere velis in illa mea angustia unum cordis tui Virginei suspirium, & mœstum intuitum, ex innumeris quos sub cruce stando suspirijs & lachrymis habuisti,

filium

filium tuum & redemptorem meum morientem intuendo: meque tandem introducere digneris ad amœna paradysi loca, ubi lætaris in perpetuum Amen.

PROTESTATIO
SANCTI VINCENTII
Ord Præd:

O Domine IESV Christe ego quãvis indignus & miser peccator, firmiter & puro corde & ore ad plenum cõfiteor sanctam fidem Catholicam, & omnes eius articulos, & sicut alma Mater Ecclesia Romana prædicat, docet & tenet, sed cum multa Domine occurrant pericula, & varia tentaméta, si forsitan (quod absit) occasione ipsorum, aut in articulo mortis, aut alias per alienationem intellectus, ab ipsa sancta fide deviarem, aut alicui peccato consentirem, protestor nunc pro tunc & econtra co-

coram tua ſanctiſſima Majeſtate, & tua glorioſiſſima Matre MARIA, ſancto Angelo meo cuſtode & Patre meo Divo Dominico, & omnibus Sanctis, quod in hac ſancta fide Catholica, & in plenitudine fervoris ejuſdem fidei, in ſinu ſacroſanctæ Matris Eccleſiæ, Matris meæ, quæ neſcit claudere gremiũ, redeunti ad ſe, ſine conſenſu alicujus peccati, volo ſemper vivere & mori. Amen.

REMEDIA CONTRA ſubitaneam & improviſam mortem quotidie adhibenda

IESVS Nazarenus Rex Iudæorum Titulus Triumphalis defendat nos ab omnibus malis, † Sancte DEVS, † Sancte Fortis, † Sancte immortalis miſerere nobis

Signatum eſt ſuper nos Lumẽ Pſal. 4.

vul-

vultus tui Domine: dedisti lætitiam in corde meo.

Psal: 90. *A sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris: ab incursu & dæmonio meridiano libera me domine.*

Psal: 115. *Dirupisti Domine vincula mea tibi sacrificabo Hostiam laudis & Nomen Domini invocabo.*

VT omnibus clarè constet, quod vita monastica, & trium votorum observantia. sit apertè fundata in sacra Scriptura immò ipsius Christi Salvatoris luculenta doctrina & non (ut hæretici obganniunt) esse inventiones, superstitiones & doctrinas humanas. Deniq; ut quilibet Religiosus, tanto magis suam obligationem agnoscat, quanto apertius per eloquium sacræ Scripturæ, & doctrinam Christi, se se obstrictum agnoscit, ad religiosam vitam instituendam, & vota sua servanda quæ distinxerunt labia

jus, juxta illud: Vovete & reddite Ps. 75.
Domino Deo vestro.

Placuit quædam loca, & testimonia sacræ Scripturæ, & dictorum Christi. hic breviter subiungere, & ad oculum demonstrare; ut promptius quisq; vocationi suæ, & professioni satisfaciat, & ad perfectionē tendat ad quam Christus nos hortatur, dicens. Estote ergo pefecti, Mat. 9.
sicut & Pater vester cælestis perfectus est. *Maximè cum nobis ipsa vita & doctrina Christi Salvatoris, tanquam clarissimum speculum esse debeat, in quo defectus nostros apertè cōspiciamus agnoscamus; & veris Christianis virtutibus exornemur.*

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRISTUS Salvator noster tria Religiosorum Vota non solùm verbis suasit & docuit, sed suo exemplo comprobauit & declaravit.

Nam

De castitate. Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipsos castrauerunt propter regnum cœlorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respuentes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? *Nam* (inquit Apost Paulus) *qui sine vxore est sollicitus est quæ Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

Matt: 19.

1. Cor 7.

De paupertate. An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cùm dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinaret? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatē suaserit. *Si vis* (inquit) *perfe-*

2. Cor 8.

perfectus esse, vade, vende omnia quæ Matt. 19.
habes, & da pauperibus, & habebis the-
saurum in cælo, & veni sequere me.

Tertio denique, an non idem De obedientia.
Christus Dominus obedientiæ &
humilitatis perfectum simulacrum
sese nobis exhibuit? *Qui humiliauit* Phil: 2.
semetipsum, factus obediens usque ad mor-
tem, mortem autem crucis. Et non
solùm Deo Patri, sed Ioseph & Ma-
riæ, testante Evangelista: *Et erat* Luc: 2.
subditus illis.

Et ad sui imitationem nos pro- Matt. 11.
vocans, ait: *Discite à me, quia mitis*
sum & humilis corde, & invenietis re-
quiem animabus vestris.

Et ut Superioribus promptam
hanc obedientiam cum omni hu-
militate exhibeamus, eorum sta-
biliendo auctoritatem dicit: *Qui* Luc: 10.
vos audit, me audit; qui vos spernit,
me spernit. Vnde propriam volun-
tatem docet esse abnegandam: *Qui* Luc 9.
vult (inquit) *venire post me, abneget*
semetipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me.

Vide-

Videtis ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium observantia, & quis sit Auctor vitæ monasticæ?

Religio Angusta porta & arcta via

Sed dicit aliquis: Valdè difficilis & molesta, hæc doctrina & observantia Religionis. Fateor equidem: sed hæc via salutis, quæ tendit ad astra, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, justi intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Ps: 117.

Matt: 7.

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinētia,

carnis

carnis maceratio, Spiritus mortificatio, durus lectus, nocturnæ vigiliæ, disciplinæ, silentium, reprehensio, & punitio. & qualiscũque Ordinis vestri austeritas, molesta, dura & aspera & difficilis esse videatur: quia hæc illa angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitam, quam Christus vobis proposuit, quam pro securitate sponteneè elegistis, & status professionis vestræ à vobis exigit, & hic certa vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, & negligentibus, (multo minus mũdanis, carnalibus, & voluptuosis) promittitur regnum DEI; sed laborantibus, vincentibus & sustinentibus. Nam, Christo attestante, *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Id est, Regnũ cœlorum, per varias molestias, difficultates, labores, & sudores, per humilitatem, patientiam, pœnitẽtiam, carnis afflictionem & mortifica- *Matt. 11.*

tificationẽ obtinetur & acquiritur.
Act: 14. *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nul-*
2. Tim: 2. *lus coronabitur, nisi qui legitimè certaverit.* Quare (inquit idem Apo-
2. Cor. 4. stolus) *semper mortificationem IESV in corpore vestro circumferentes, ut & vita Christi in corporibus vestris manifestetur.* Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exprimendam?

Christus enim (inquit Apostolus
1. Pet. 2. Petrus) *passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus.*

Hinc toties Salvator ipse nos invitat ad ferendam crucem, ad a-
Matt: 3. gendam pœnitentiam. *Pœnitenti-*
& 4. *am*, inquit, *agite, & appropinquabit Regnum cœlorum.* Et iterum: *Nisi*
Luc: 13. *pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Et *qui non accipit crucem su-*
Matt: 10. *am & sequitur me, non est me dignus.*

Quare multum aberrant, & eorum salus graviter periclitatur,

qui religionem ingressi, libertatẽ quærunt, voluptates & corporalia commoda sectantur, honores ambiunt, propria affectant. Quid enim hoc aliud est, quàm latam portam & spaciosam viam ingredi, quæ ducit ad perditionem? Quod cùm in hominibus sœcularib⁹ etiam sit damnabile, quanto magis in Religiosis?

Multo ergo melius saluti suæ consulunt illi Religiosi, qui divitijs omnibus & delitijs hujus sæculi contemptis, Deo tantum placere & servire student. Potiùs eligentes, in humilitate, sobrietate, asperitate, paupertate, castitate, & obedientia, brevem vitam transigere, & ad vitam trãsire æternam; quàm hic delitiosè, pomposè, delicatè & gulosè, vivere: & postea mortem subire æternam, atque infernalibus flammis in perpetuũ cruciari: Sic enim dicit scriptura: *Quis de vobis poterit habitare cum igne devo-* Isa: 33.

devorante? & quis habitabit ex vobis, cùm ardoribus sempiternis?

Hac ratione moti tot nobiles, divites, potentes & Principes, tam innumeri homines, sua omnia deserentes, vana gaudia & carnis illecebras cõculcantes; ad crucis vexillum & Religionis portum Christi amore cõvolarunt: vitam asperam & rigidam sæpe ducentes, ut animas suas hic salvas facerent, & æterna supplicia ac tormenta evaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri perfecti atque gloriosi, ex diversis Ordinibus & Religionibus usque ad hanc diem prodierunt. Felices ergo jam illi, & terque quaterque beati, quos ipse DEUS jam summa gloria & honore coronavit, & pro eorum meritis, laboribus ac virtutibus mercedem copiosam reddit. Vt nullus merito à vita Religiosa & monastica, ac Dei servitio abhorrere debeat, tametsi ibi multa

dura & aspera prima fronte appare-
ant: quia Amor Dei, & merces pro-
missa, ea ipsa levia & suavia red-
dunt. Vt meritò Christus dixerit:
Iugum meũ suave est, & onus meũ leve. *Matt. 11.*

Vis scire quantam mercedem
& gloriam Christus Dominus suis
sectatoribus hic & postea repro-
mittit. Eandem planè quam Bea-
to Petro & reliquis Apostolis re-
promisit. Cùm enim Petrus dixis-
set Christo: *Ecce nos reliquimus om-
nia, & secuti sumus te, quid ergo erit
nobis?* Protinus asseverãdo promi-
sit; *Amen dico vobis, quòd vos qui se-
cuti estis me, in regeneratione, cùm se-
derit Filius hominis in sede majestatis
suæ, sedebitis & vos judicantes duode-
cim tribus Israel.* *Matt. 19*

Merces promissa bonis Religiosis.

Ne verò dicat quis, tantum du-
odecim Apostolis hoc esse promis-
sum, audi quid illis ulteriùs pro-
mittat, qui domum Parentũ cõsor-
tium fratrum & sororum deseren-
tes, nuptias & vxores, eius amo-
re re-

re respuentes, divitias & possessiones contemnentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promis-
Matt. 19. sione: *Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrē, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipi-*
Luc: 18. *et* (Addit Luc.) *etiam in hoc tempore, & in seculo venturo vitam æternā.*

Fatentur hoc plerumque boni Religiosi, quod etiam in hoc sæculo & in hac vita multo plura recipiāt sine cura & solicitudine, quàm reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem præstolantur. Cujus
S. Ber. consolationis satis expertus S. Bernardus sic loquitur. Vos mundani videtis quidem nostros labores consideratis nostras afflictiones externas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostras unctiones nec attenditis ad nostras cō-

conso-

ſolationes internas Spiritus Sancti. Quod veriſſimum eſſe, teſtantur cum S. Bernardo, omnes Monaſticæ diſciplinæ obſeruatores. Nam quanto quis magis affectum abſtraxerit à creaturis, propter DEUM: tanto pluribus diuinis conſolationibus in animo fruetur. N.B.

Et ut ſcias quòd peculiarem gloriam & mercedem Religioſis ſuis addicat DEUS in futurum, audi quæ eis per Prophetam longè antè promiſit. *Hæc dicit Dominus Eunuchis* Iſa 65.
(intellige qui ſeipſos caſtraverunt propter regnum cœlorum:) *Qui cuſtodierint ſabbata mea* (id eſt, in meo cultu & obſequio continuè ſe occupaverint:) *& legerint quæ ego volui*; ſcilicet obedientiam, paupertatem, caſtitatem; *& tenuerint fœdus meum* (quod per profeſſionem fecerunt:) *dabo eis in domo mea & in muris meis locum, & nomen melius à filiis & filiabus: nomen ſempiternum dabo eis, quod non peribit.* Audis me-

liorem mercedem & maiorem gloriam præ reliquis fidelibus Religiosis addicit? *Gaudete ergo & exultate quoniã merces vestra copiosa est in cœlis.*

Matt: 5.

Sed ut quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed observantia trium votorum planè necessaria est. Denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue geminæ charitatis, DEI & proximi. Quæ est omnium virtutum Regina & forma: Sine qua nihil prodest Religio, vel summa austeritas vitæ, vel quodcunque aliud opus bonum. Vt testatur S. Paulus, & fusè tractat priori sua Epistola ad Corinthios, Capite 13. Vnde fideles ad virtutum exercitiũ excitans, hanc super omnes alias extollit, dicens; *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam,*

Charitas Religiosis maximè necessaria

Col: 3.

ſtiam, patientiam, ſupportantes invicem
ſuper omnia autem hæc, charitatem ha-
bete, quod eſt vinculum perfectionis.
Idem inculcat Apoſtolus Petrus:
Super omnia (inquit) *in vobiſmetipſis* *1. Pet: 4.*
charitatem continuam habete, quia cha-
ritas operit multitudinem peccatorum.

Imò Chriſtus Dominus in ulti-
ma ſua cœna quam ſeriò hanc cha-
ritatem nobis cõmendavit? Nam
præcipiendo dicit: *Hoc eſt præceptũ*
meum, ut diligatis invicem. Et ex eo *Ioan: 15.*
ſigno maximè voluit ut eius diſci-
puli & ſequaces dignoſcerẽtur, di-
cens: *In hoc cognoſcent omnes, quòd* *Ioan: 13.*
diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habue-
ritis ad invicem.

Hinc omnes fundatores Ordi-
num, & Religionum inſtitutores,
in ſuis Regulis & ſtatutis præcipuè
hujus charitatis rationem & curã
habere voluerunt. Vnde S. Augu- *S. Aug. in*
ſtinus in ſua Reg. ſic incipit: Ante *ſua Reg.*
omnia, fratres chariſſimi, diligatur
Deus, deinde proximus; quia iſta

præcepta ſunt principaliter nobis data. Et veriſſimè dixit S. Hieronymus clauſtris & monaſterijs. Sine charitate, monaſteria ſunt tartara, & habitantes in eis ſunt dæmones: porrò cum charitate, monaſteria ſunt Paradiſus in terris, & commorantes in ipſis ſunt Angeli.

S. Hieron.

Quare nulla vitia Religioſis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: utpote diſcordiæ, contentiones & rixæ, odium & invidia, rancor & livor: quæ vitia tanquam venenũ peſtiferum ſunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem ſectanda & amplexanda, quæ pacis & dilectionis: ut ſic Filij Dei, diſcipuli Chriſti, & veri Religioſi nominemur & ſimus, & tandem promiſſionum quoque ejus mereamur eſſe participes, & bonorũ operum mercedem & gloriam conſequamur in cœlis.

Sed non omnibus iſta ſpes & conſo-

consolatio. Nam mali & perversi Religiosi, qui nullam suæ professionis, vocationis & salutis rationē habent: sed discoli, incontinentes, protervi, contumaces, rebelles, fidelfragi ac operarij iniquitatis existunt, justam habent damnatio- *1. Ti. 5.* nem, quia fidem suam irritam fecerunt. Graviter talibus Dominus comminatur, eosque perstringit cum Scribis & Pharisæis hypocritis, quando dicit: *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypochritæ, quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic & vos à foris quidem paretis hominibus justi,* (id est, ex habitu tantum Religiosi) *intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate.*

Gravis cēsurā & comminatio in malos Religiosos.

Matt: 23.

Tales hypocritas egregiè descri- *S. Ber.* bit S. Bernard⁹ Hypocritæ (inquit) volunt esse humiles sine despectu, pauperes sine defectu bene vestiti sine sollicitudine: delicatè pasci

ſine labore: alijs adulantes, alijs detrahentes: mordaces ut canes, doloſi ut vulpes, ſuperbi ut leones. Volunt eſſe, judices ſine authoritate ſine viſu teſtes, falſi accuſatores, & omni veritate carentes. Hæc ille quàm veriſſimè: ſolent enim tales malè & ſcandaloſè viventes, alios piè & religiosè vivẽtes temerariè judicare, eos vocantes & calumniantes eſſe hypocritas, cùm ipſi verè tales ſint. Hoc autem provenit (ut inquit Sanctus Thomas) ex eorundẽ ſuperbia & invidia, qua ſolent etiam bona in malam partẽ interpretari, & occulta temerariè judicare. Quod graviſſimum eſt peccatũ (inquit D. Thomas) quia non ſolùm ſibi uſurpant quod ſolius Dei eſt, ſed & alios à pietate & bonis operibus retrahunt, dum tîment hypocritæ appellari. *Væ autem vobis* (inquit Dominus) *Scribæ & Phariſæi hypocritæ, qui clauditis Regnum cœlorum ante homines: vos enim*

S. Tho: in opus.

Math: 23.

non

non introitu, nec introeuntes finitu intrare. Hoc faciunt illi perversi Religiosi, qui nec religiosè volunt vivere, nec alios patiuntur benè vivere, aut religiosam vitam ducere. De quibus etiam conqueritur apud Prophetam, ubi dicit: *Quid est quòd dilectus in domo mea fecit scelera multa* Quasi diceret, illi qui tanquam filij dilecti esse debuerãt, & in Religione ac monasterio pié ac sanctè conversari; omnibus sese vitijs & sceleribus coinquinarunt, nullo pacto vel voto servato. *Hier: 11.*

Quod ijsdem improperat, quãdo dicit: *Confregisti jugum meum rupisti vincula mea* (nimirũ Religionis vota) *& dixisti, Non serviam*: hoc est, Non curo divinum cultum vel divinũ Officiũ non curo cõstitutiones Ordinis vel statuta majorũ, nolo ijs ac quiescere vel obedire. *Hier: 48.*

Hoc multi verbis si non dicant factis tamen ostendunt. Sed quale peccatum est istud? Audi Pro- *1. Reg: 15.*

 phetam

pheram Samuelem loquentẽ. *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Melior est autẽ obediẽtia quàm victima.*

Detestandi ergo tales Religiosi, qui deteriores sæpè fiunt in Religione, quàm unquam fuissent in sæculo. Vnde de talibus dicit D. Augu∫t. Sicut non inveni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; sic non expertus sum deteriores, quàm qui in monasterio defecerunt. Et D. Gregorius: Nemo in Ecclesia amplius nocet, quàm qui perversè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet: nam delinquentem redarguere, nemo facilè præsumit, & in exẽplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reverentia ordinis vel dignitatis peccator honoratur. Et D. Hieron: Nulla in mundo tam crudelis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valeat.

S. Aug: Epi: 137.

S. Greg: in Pastor. 1. Parte cap: 2.

S. Hier.

Et

Et quod magis dolendum & deplorandum ſit, quod integra monaſteria ſubinde reperiantur, ubi monaſtica diſciplina planè collapſa ſit, omniſque everſa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena propria æque inſtructi, ac ipſi ſæculares, quaſi nunquam votum paupertatis feciſſent, ita proprijs cõmodis & lucris inhiantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obſcæni, ut nullo caſtitatis voto obſtricti appareant. Multi de obedientia DEO dicata ita parum ſolliciti, ut ſuis Superioribus interdum potius dominētur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipſis appareat. Sicque magno cùm ſcandalo & offendiculo multorum, vivunt in Religione: ſuæ vocationis & profeſſionis prorſus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

Pravorũ Religioſorum corruptelæ & depravati mores.

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum affectant, sed etiam ad superfluitaté sese ingurgitant: vestiméta non minus pretiosa, quam curiosa, sibi comparant. Sæcularia solatia & cõsortia exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectãtur; & tandem execrandis vitijs & criminibus assuescunt. Et quod deteriùs est, ita ijs indurescunt, ut vix aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobum sensum jam dati & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi servasset? ut quid enim monasteria incolunt? terram sanctã calcãt? Quare tales eleëmosynasBonorũ devorãt? Quare Angelica gymnasia spiritualis exercitij, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejusque pompis, & vanitatibus, sponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen-

Solenniter emiserunt, si ea minimè servare non intendāt? Saltem simplicem gehennā in seculo malè viventes sibi comparassent: ubi jam duplici gehennæ supplicio, in monasterijs scandalosè viventes, se reos faciunt. *Sed væ homini illi, per quem scandalum venit*, inquit Christus. Maximè ergo illis horrificum væ, & gravis condemnatio, qui cum alijs deberent prælucere bonis exemplis, ac pijs moribus, potius prava sua vita, plerosq; offendunt. *Matt: 18.*

Sed meritò tales puniuntur, hic & postea: quia hic infames & despecti, & subinde in magna rerum penuria & egestate constituti; cùm è contrario, boni, reformati ac veri Religiosi, in magno honore & respectu habeantur, & omnibus rebus necessarijs abundent. Quod Dominus apertè apud Prophetam prædixit. De bonis enim in primis sic loquitur: *Ecce servi mei comedent* *Isaiæ 65.*

medent & bibent : id est nulla eis deerunt necessaria. *Ecce servi mei latabuntur, & laudabunt præexultatione cordis* : id est, hilari ac læto animo servient Deo suo, pro omnibus beneficijs, & quod videbunt sese in magno respectu & honore haberi apud Deum & homines. Sed econverso, de malis loquitur Religiosis: *Vos autem esurietis & sitietis*: id est, in penuria & egestate eritis. *Vos confundemini, & vos clamabitis præ dolore cordis, & ululabitis.* Id est, Eritis viles & contemptibiles, & præ amaritudine deplorabitis statum & conditionem vestram. Hoc ita fieri, ipsa nos experientia docet. Vt verissimum sit quod S. Thomas habet in suo Hymno: *Visita nos, sicut te colimus*: quasi diceret, Ita nos Deus suis beneficijs & consolationibus, visitat magis vel minus, prout plus vel minus ferventes in ejus obsequio nos exhibemus.

Benedictio bonorum Religiosorum

Maledictio malorum.

Nec mireris in S. Religione, & sub

ſub habitu pietatis, ſubinde repe- tiri malos & perverſos, diſcolos & immorieros falſos fratres & fictos Religioſos. Quia mali hic bonis intermixti ſunt, hœdi ovibus, zizania & palea tritico: ut nihil purum & nō coinquinatū hic reperire liceat.

Mali hic ſemper bonis intermixti.

In fine autem mundi, hædi ab ovibus ſeparabuntur, zyzania & paleæ comburentur igne inextinguibili, & triticum purum in cœleſti horreo collocabitur, & boni ab omni ſocietate malorum immunes erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita facile ſcandalizantur, ſi quem viderint Religioſum delinquentem, vel pravum moribus, & exeo de alijs omnibus malè ſentiunt & ſuſpicātur, eoſq; temerariè judicant Qua de re egregiè diſſerit D. Auguſtinus. Cum aliqua maritata (inquit) invenitur adultera, vos viri non propterea proijcitis vxores veſtras, nec accuſatis matres veſtras

Epiſt. 137.

Nec Religio est cōtemnēda, nec Vita monastica despicienda propter aliquorū malam Vitam.

ſtras tanquam adulteras. Cum autem de aliquibus qui ſanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falſitatis ſonuerit, vel veri patuerit, inſtant, ſatagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur. Idemque paulò infrà: Quantumlibet vigeat diſciplina domus meæ, tamen homo ſum, & inter homines vivo: nec mihi arrogare audeo, ut domus mea melior ſit quàm Arca Noe, ubi inter octo homines reprobus vnus inventus eſt: aut melior ſit quàm domus Abrahæ, ubi dictum eſt: *Eijce ancillam & filium ejus*: aut melior ſit quàm domus Iſaac, cui de duobus dictum eſt: *Iacob dilexi, Eſau odio habui*: aut melior ſit, quàm domus ipſius Iacob, ubi lectum patris filius inceſtavit: aut melior ſit quàm domus ipſius David, cujus unus filius cum ſorore concubuit, & alter filius contra patris manſuetudinē rebellavit: aut melior, quàm cohabita-

Gen. 21, 35, & 49.

2. Reg. 13. 15.

abitatio ipsius Domini Christi, in ua undecim boni perfidum & fu- em Iudam tolerarunt: aut melior it postremò, quam cœlum, unde Lucifer & Angeli ceciderunt.

Denique ad extremum ita Reli- ionis causam tuetur S. Augustinus, t ostendat (etiamsi ista effugere on possit) quanta tamen sit ejus lignitas ac splendor; ubi tot bo- i, sinceri, sancti ac perfecti Reli- iosi reperiuntur. Etsi (inquit) ontristamur de aliquibus purga- nentis, consolamur tamen etiam le pluribus ornamentis.

Vnde Divus Bernardus egregiè Religionē describit, dicens. Mo- S. Bern. astica disciplina, illa est quæ cer- icem submittit, deponit supercī- ia, componit vultum, ligat ocu- os, cohibet cachinnos, modera- ur linguam, frænat gulam, sedat ram, format incessum, totumque ominem cōpositum facit, & per- ectum reddit.

Deni-

Magna disparitas inter sacram Religionē & mundum.

Denique quandam insignem facit disparitatem: inter statum Religiosum, & statum mundanum.

In Religione siquidem homo.

Vivit purius.
Cadit rariùs,
Surgit velociùs,
Incedit cautiùs.
Purgatur citiùs,
Quiescit securiùs,
Irrigatur frequentiùs.
Moritur confidentiùs,
Remuneratur copiosiùs,

In mundo autem homini.

Immunda sunt omnia,
Ruina frequens,
Tarda resurrectio,
Incauta conversatio,
Crebra inquinatio,
Periculosa quies,
Rara irrigatio,
Mors expavescenda,
Merces dolorosa.

Quis

Quis hic non videt, quanta bona præſtet ſtatus religionis, & quanta media præbeat ſalutis.

Vnde S. Franciſcus ſic ſolet ſuos, animare. Fratres dilectiſſimi magna promiſſimus, ſed maiora promiſſa ſunt nobis; ſervemus hæc ſuſpiremus ad illa. Voluptas brevis, Pœna æterna, modica paſſio: gloria infinita. *S. Franc.*

Excellentiſſimus itaque & feliciſſimus eſt ſtatus Religioſorum, qui tanta bona præſtat: ad perfectionem, ad ſanctitatem homines ducit, & ad ſummam beatitudinem extollit.

Quam tamen ut quis aſſequatur, non ſufficit ad tempus benè & piè vixiſſe, & religiosè cõverſatum fuiſſe: ſed ipſa denique perſeverantia neceſſaria eſt: ſine qua nullus coronatur. Nam finis coronat opus. *Qui enim perſeveraverit, uſq; in finem, hic ſalvus erit*, inquit Chriſtus Salvator. *De perſeverantia.* *Luc. 10.*

Nemo

Luc: 9. *Nemo autem mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro aptus est Regno Dei.*

Sed estote fideles usque ad mortem, (inquit Dominus) *& dabo vobis coronam vitæ.*

Luc: 1. Igitur *serviamus illi, in Sanctitate & justitia coram ipso, omnibus diebus nostris.*

ORATIO ANTE STVdium.

S. THOMÆ AQVINATIS ANGELICI DOCTORIS.

CREATOR ineffabilis, qui de Thesauro sapientiæ tuæ tres Angelorum Hierarchias annotasti, & eas super cœlum Empyreum miro ordine collocasti; atque universi partes elegantissimè disposuisti. Tu inquam qui verus fons luminis & sapientiæ diceris, atque supere-

eminens

ninens principium, infundere di-
neris super intellectus mei tene-
ras, tuæ radium claritatis, dupli-
em in qua natus sum, à me remo-
ens privationem & tenebras, pec-
atum scilicet & ignorantiam. Tu
ui linguas infantium facis diser-
s linguam meam erudias, atque
ı labijs meis gratiam tuæ benedi-
tionis infundas, da mihi intelli-
endi acumen, retinendi capaci-
atem, addiscendi modum & faci-
tatem, interpretādi subtilitatem,
oquendi gratiam copiosam. In-
ressum instruas, progressus diri-
as egressum compleas; Tuqui es
erus DEUS &homo. Qui vivis
regnas DEUS, Amen.

SALVTATIO
D ÆTERNAM SA-
pientiam quotidie dicen-
da B. Henrici Susonis
Ord: Prædic:

ANima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

præcordijs meis de mane evigilav ad te O Præclarissima sapienti petens ut desiderata præsentia tu cuncta nobis adversantia remo veat, penetralia cordis nostri su multiformi gratia perfundat, & i Amore tuo vehementer accenda Et nunc dulcissime Domine Ies Christe, ad te diluculò consurgo teque ex intimo cordis affectu sa luto. Millia quoque millium cœ lestium agminum tibi ministran tium te ex me salutent, & decie millies centena millia tibi assisten tium te ex me glorificent, Vniuer salis etiam Harmonia omnium Creaturarum, te ex me collau-
det, ac nomen tuum glori-
osum protectionis nostræ
Clypeum benedicat in
sæcula, Amen.

FINIS

INIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellū.

ÆTERNITAS QVÆ sine fine.

Annos æternos in mente habui. *Psal. 76.*

O ÆTERNITAS.

uam rarò versaris in mentibus hominū.

Iterum dico.

uam rarò versaris in mentibus nostris.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

uid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Quis concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

ogito mille annos, cogito millies mille Annos.

ogito tot annorum millia, quot sunt mo-enta in toto tempore à condito Mundo, ꝗ; ad ejus consummationē, Et de Æter-tate adhuc nihil habeo.

O Æternitas heu Æternitas.

uis poterit par esse æternitati in Tor-mentis?

Volo

Volo dicere, & nescio dicere: Quam t Deus erit Deus, tamdiu durabunt t menta.

Quam diu hoc erit?

Æternitas, Æternitas, Æternitas, n est effari, non est concipere non est i venire istud.

Quam diu.

O Æternitas heu Æternitas Æternit
O Deus hic ure, hic seca, hic non pa cas, ut in Æternum parcas.

Ne pagina vacua remaneat.

VITA VENERABILI

Patris Fratris Bernardi Paxilli.

PAter Frater Bernardus Paxillu primùm institutum Canonic rum Regularium, sanctissimi pulchri Domini Hierosolymitar am plexus, postmodum in matu ætate Ordinem Prædicatorum i gressus, totũ se ad austerioris vit observantiam contulit. Carnes t to Religionis tempore nunquam edebat, piscibus rarissimè vesceb tur

tur solis jusculis & oleribus cõtentus. In choro noctu diuq; assiduus aspero cilicio pro tunicella utebatur: disciplinis adeo acriter corpus suum flagellabat, ut sæpissimè sanguinis guttis pavimentum maderet, silentij tenacissimus, vultu adeò composito, semper demissis oculis, tam intus quam extra incedebat. Habitui rudi, culcitrã duram & lectum adhibebat. Terribilis Dæmonum exorcista, multos ab Obsessorum corporib⁹ fugavit, gravissimas ab ijsdem perpessus injurias. Splendebat in eo mira sapientia, & acrimonia in persequendis hæresum erroribus tanta, ut ultra centum ex obstinatissimis hæreticis, suis ferventissimis Concionibus & disputationibus ad fidem Christi reduxerit. Vt Arrianorum impietatem condemnaret, ingens Monomachiæ volumen edidit plura mente concepta mors interrupit. In gravissimis morbis

patien-

patientiſſimus tandem omnibu
Sacramentis more religioſo muni
tus in Conventu Cracovienſi non
ſine magna ſanctitatis opinione a
nimam creatori reddidit.

VITA VENERABILIS
Fratris CAROLI FRANCO Clerici.

IN Conventu Luceorienſi Fr. Carolu Franco Clericus Profeſſus modeſtiâ patientiâ, & abnegatione propriæ voluntatis inſignis, virginitatem ſuam B MARIÆ V. erga quam ſingulari pietati affectu ducebatur perpetuò ſervandā devovit. Incontēplanda Chriſti Paſſione aſſiduus, cōſummatꝰ in brevi poſ annū ſuæ Profeſſionis eo ipſo die quc profeſſionē emiſerat cum magna ſanctitatis opinione deceſſit cuius agoni Virgo DEIPARA ſuâ Præſentiâ mirū in modum recreavit, quam ille Matrem ſuam compellans fratribus adorandam indice monſtrabat. Eius funus præter maximam plebis multitudinem quatuor regni Principes decoraverê qui eum proprijs manibus ſepelierunt,

FINIS.